

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva cesta 16, Telefon 72

Izhaja vsak petek.

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 7-50 Din, polletno 15 Din, celoletno 30 Din; za inozemstvo: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. — Račun poštno hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Veselo Veliko noč

vsem čitateljem in čitateljicam!

V obrambo „Domovine“ ob Veliki noči

Kako se brani „Domovina“ najbolje? Kako ji damo zadoščenje za grde napade?

Odgovor: **S tem, da jo razširimo.** Najizdatnejša obramba bo,

če vsak njen bralec in bralka ob Veliki noči pridobi vsaj enega novega naročnika „Domovini“.

V to svrhu so današnji številki priložene dopisnice, v katere se vpišejo imena novih naročnikov. Te dopisnice se pošljejo potem

upravi „Domovine“ v Ljubljano, Prešernova ulica št. 54.

**Po vsej Sloveniji gre glas:
«Le „Domovina“ je za nas!»**

To geslo gre danes od Triglava do Gorjancev, od laške do madžarske in avstrijske meje.

Kdor bo naročil list še pred prazniki, bo dobil naknadno tudi velikonočno številko. Nobena dopisnica se ne sme izgubiti!

Vstajenje

Nič kaj ne napreduje letos pomlad v prirodi. Hud je boj pomladi z zimo. A zmaga ji je gotova.

To zmago življenja nad smrtjo proslavlja narodni in obenem verski praznik Vstajenje. Vsak se ga raduje in tudi „Domovina“, ki z materinsko ljubeznijo zasleduje vsak gib v ljudski duši, se veseli in želi svojim čitateljem veselo Alelujo.

Ob tej priliki bi ta naša skromna „Domovina“ rada povedala, da se tudi ona bori za zmago pomladi nad zimo, za zmago solnca nad temo. Ljudstvo, ki je z duhom podložno, narod, ki ne sme misliti s svojo glavo, možje, ki zanje misli n. pr. duhovnik, to je, kakor bi megla pokrivala ravnino. To niso žive oči sodobnega moža, to ni prosta vstvarjajoča misel pogumnega človeka. Tak človek je, kakor bi gledal skozi megleno zaveso.

To meglo pregnati s slovenske zemlje je ena izmed nalog „Domovine“. Poštene, zdrave, nezavisne delavne ljudi hočemo, take bi radi videli Slovence. Nočemo kimovcev-podrepanikov, nočemo ljudi, ki duhovniku na ljubo sovražijo ter bijejo brata. Čemu sovražstvo? Saj ne gre ne za vero, ne za obstoj duhovniškega stanu. Ko bomo mi popolnoma zmagali, kakor so skoro pri vseh narodih pomedli s srednjeveškim klerikalstvom, bo tudi obstojala vera in duhovniški stan. A vera bo močnejša, ko bo prosta politične privlake in duhovniški stan bo uglednejši. Zaničujemo iz globine srca duhovnika, ki pri spovedi ubija vero zavoljo

„Domovine“. Zato, ker Vam tak človek odreka odvezo zaradi „Domovine“, še pač niste nikaki brezverci. Vi visoko stojite nad takim duhovnikom, ki je s tem izgubil svojo čast kot dušni pastir in kot človek. Vi niste krivi, če je cerkev postavila k Vam nevrednega služabnika. Odgovornost za posledice nosi on sam in tisti, ki mu je kaj takega ukazal. Le živimo kot poštenjaki, izvršujemo vedno svoje dolžnosti, izkažimo bližnjemu ljubezen, pa lahko

Neizpolnjene obljube

12 1/2 milijardni državni proračun — Davčne krivice ostanejo še nadalje v veljavi — Zalostni uspehi politike obljubkarjev.

Narodna skupščina je sprejela v celoti državni proračun za leto 1926./1927. Proračun se ni zmanjšal niti za paro in je bila odobrena ona vsota državnih izdatkov, kakor je bila prvotno predlagana. Ta proračun je skoro za tri milijone dinarjev večji kakor dosežani in znaša nad 12,500,000,000 dinarjev. Ko je vlada predložila Narodni skupščini predlog proračuna v tej višini, je minister Stepan Radič, za njim pa seveda tudi poslanec Pucelj, slovesno izjavljal na shodih, da je treba ta proračun znižati najmanj za tretjino, češ, da tako velikih bremen ljudstvo ne more prenašati. Poslanec Pucelj je izjavljal v svojem „Kmetiskem listu“, da je vsota 12,5 milijarde naravnost strašna številka, kar tudi je v resnici, in sicer tem strašnejša, ker je naš splošni gospodarski položaj zelo slab.

Vladna večina je sedaj proračun 12 in pol milijarde dinarjev odobrila in nihče izmed vladnih strank ne govori več o tej strašni šte-

z višine svojega srca pomilujoče gledamo na siromaka tako zvanega «božjega namestnika», ki pa je samo suženj svoje stranke, pohlepen za posvetno močjo, pravi hlapec svojili strasti.

Že ob Božiču sem napisal, da je naš program prav za prav zelo enostaven: da bi bilo boljše našemu ljudstvu na rodni mu zemlji, da bi živel že na tem svetu človeka vredno življenje, da bi si pomagal naprej, da bi za svoje žulje dobil pošteno plačilo, da bi nihče brez dela ne živel od truda svojega bližnjega! To hočemo. To moremo doseči le v močni narodni državi. Močna pa more biti država le, če delamo složno in se ne sovražimo med sabo, Srbi, Hrvatje in Slovenci, Štajerci in Kranjci. Ni človek, kdor ne ljubi svoje domovine. Kdor pa hoče napredovati, mora se učiti. Zato delamo toliko na izobrazbi ljudstva. Največji pogoj za napredek vsakogar je: prosta glava, duševna nezavisnost. Kdor samo to hoče, kar mu duhovnik predpiše in zanj misli, ta je duševni kimovec. Pri takih mračnikih ni napredka.

Proč z meglo! Solnce resnice, solnce ljubezni do naroda, do domovine, do bližnjega, razsvetli naše meglene poljane! Na tleh je slovenski trpin in klerikalna megla mu zastira oko. Ko pa jo bo razgnal, bo tudi za Slovence nastopil čas, ko ne bodo svobodni samo na videz, ampak zares. Tedaj bo tudi za našo politiko in z njo za blagostanje Slovenije nastopil dan Vstajenja.

Dr. Gregor Žerjav.

vilki; vse je umolknilo. Ali ta številka res ni več strašna za nas, ali so se morebiti od začetka leta naše gospodarske razmere res v toliko izboljšale, da ne bomo posebno hudo občutili za več kot četrtno povečanih državnih izdatkov, oziroma državnih davkov?

Niti eno niti drugo se ni zgodilo. Naš gospodarski položaj se prav nič ni izboljšal, še poslabšal se je, in nobenega vzroka nimamo misliti, da bo laže plačevati na leto 12 in pol milijarde davkov kakor pa 10 milijard.

Mi navadni davkoplačevalci moramo biti še veseli, da ni finančni minister pristal na vse zahtevane kredite, ki bi državni proračun še znatneje povečali. Finančni minister je odklonil predlagane naknadne kredite v zahtevani višini, ker je sam spoznal, da davčnega vijaka ne more bolj zvišati in da bi ne mogel toliko izterjati od davkoplačevalcev, kolikor so zahtevali vladni varčevalci.

Iz vsega tega je razvidno, da velikonočno vstajenje ne bo prineslo omaganim davkoplačevalcem vstajenja izpod davčnih bremen.

Z velikim pompom napovedano štedenje radičevcev je torej doživelo polom, predvsem seveda v škodo davkoplačevalcem. Poleg tega je doživela polom še druga demagoška obljuba radičevcev.

Ni še dolgo, ko je poslanec Pucelj govoril na shodih, da ne bo glasoval za proračun, ako ne bo prej izvedeno izenačenje davkov. Osem mesecev so že radičevci na vladi, pretekli teden so v Beogradu z bogato in obilno večerjo, drugi dan pa s slovesno mašo praznovali obletnico znane izjave Pavla Radića v Narodni skupščini, da se radičevska stranka odpoveduje svojemu republikanstvu in da priznava vidovdansko ustavo, kar je bilo neposredni povod za sporazum med radičevci in radikali, vendar pa smo glede na izenačenje davkov še vedno tam, kjer smo bili. Radikalsko-radičevska vlada ni doslej storila niti koraka dalje, edin njen uspeh je, da bomo v letu 1926./1927. plačevali davke še v starem razmerju, ene pokrajine več in druge manj, razlika bo samo ta, da bodo izterjali še več davkov kakor doslej, ker zahteva novi državni proračun za blizu 3000 milijonov dinarjev več pokritja.

Četudi bi vlada še letos predložila Narodni skupščini v razpravo zakonski predlog o izenačenju davkov, vendar pa se to izenačenje še ne bo izvajalo v proračunskem letu 1926./1927., temveč bo moglo priti v najboljšem primeru do veljave šele s proračunom za naslednje leto. S sprejetjem novega proračuna, ki se je izvršilo pretekli torek, smo obsojeni, da bomo plačevali neenake davke še vse leto; posebno pa mi v Sloveniji bomo plačevali glede na naš davčni sistem sorazmerno več kakor druge pokrajine.

Pri tem ne smemo pozabiti, da bi bilo izenačenje davkov že izvedeno jeseni in da bi bil državni proračun za leto 1926./1927. že izveden na podlagi tega izenačenja, ako bi ostala na krmilu bivša vlada Narodnega bloka, v kateri so samostojni demokrati sodelovali pod

pogojem, da se to izenačenje čim prej izvede. Sporazum med radičevci in radikali nam torej ni prinesel tega, kar smo predvsem pričakovali, to je izenačenje bremen in dolžnosti kakor tudi državljskih pravic, po čemer so samostojni demokrati na podlagi svojega unitarističnega načela o popolni enakopravnosti vseh državljanov vedno stremeli s svojim delom.

Obstoji pa še druga malo razveseljiva zanimivost. V proračunski razpravi skupščine je finančni minister dr. Stojadinović povedal, da imamo v inozemstvu vojnih dolgov več kot 15 milijard dinarjev. Vse države, Zedinjene države, Anglija in Francija, ki jim največ dolgujemo, nas silijo, naj uredimo vprašanje povrnitve teh dolgov. To vprašanje moramo urediti, ako hočemo ohraniti v inozemstvu svoj kredit in dobiti nova posojila za razne koristne naprave, za zgradbe novih železnic, mostov, cest, za povzdigo naše industrije itd.

Nobenega dvoma ni, da je vprašanje ureditve plačila naših dolgov za nas velevažno gospodarsko vprašanje. Znano je, da se naša vlada v tem pogledu že pogaja z Ameriko in da bo dogovor z njo predvsem odločilen tudi za tozadavne pogodbe z drugimi državami, katerim smo dolžni.

Mi bomo morali prirediti odplačevati naše državne dolgove. Odplačevala jih bo država z obrestmi vred, in sicer potom davkov. Ako davki do takrat, ko se bodo odplačevanja začela, še niso izenačeni, bo seveda naravna posledica, da bodo morali največ plačati oni, ki so že doslej največ plačevali in četudi so imeli od državnih posojil morebiti najmanj koristi.

Veliko krivdo za tako politiko nosi seveda radičevska stranka, ki se z gospodarskimi vprašanji resno doslej še ni bavila. Umevno je, da radikalska stranka ne sili preveč k izenačenju davčnih bremen, saj zastopa večino pokrajine, kjer pritiska davčni vijak manj hudo kakor pri nas. Razumeti pa ni mogoče, zakaj so naenkrat umolknili radičevci, ki so toliko obljubovali in ki so svoječasno toliko kričali proti neenakosti davčnih bremen.

Priznavamo, da bi tudi poslanec Pucelj rad dosegel izenačenje davkov, saj zastopa slovenske volilce. A kaj more napraviti siromak Pucelj? Radić je odvisen od radikalske stranke in ako ne bo delal tako, kakor bodo radikali hoteli, mora iz vlade. To pa Radiću ne diši, ker se boji, da bi se mu v opoziciji glede na neizpolnjene obljube v času sodelovanja v vladi godilo še slabše. Zato Radić za sedaj še noče prekiniti zavezništva z radikali, četudi bi s svojimi 60 poslanci mogel izsiliti iz radikalov kaj več kakor je doslej. Kakor znano, doslej še ni drugega dosegel kakor to, da sme preganjati na Hrvaškem in tudi drugod jugoslovansko misleče učiteljstvo. Kmet seveda od tega nima nobene koristi, pač pa še škodo, ker povzroča prosvetni minister z raznimi premeščenji in upokojitvami samo škodo državi, ki mora plačevati selitvene stroške in pokojnine. Glede na to, da Stepan Radić v vladi ničesar pametnega in koristnega ne doseže, je seveda popolnoma umljivo, da še manj doseže poslanec Pucelj, ki je le majhen drobec Radičevega poslanskega kluba.

Stepanu Radiću je popolnoma vseeno, ali ima Pucelja v svoji stranki ali ne. Popolnoma vseeno je zanj, ali ima 60 ali pa 59 poslancev. Zato je poslanec Pucelj peto kolo v Radičevi stranki in zaradi tega je tudi popolnoma umljivo, zakaj poslanec Pucelj niti drobtin ne prinaša domov iz Radičeve torbe. Kaj pomaga Pucelju še tolika dobra volja, če pa njegova beseda v Radičevem poslanskem klubu ne pride v poštev in seveda zaradi tega še manj pri vladi.

Mi bi poslancu Pucelju iz srca privoščili uspehe, ki bi jih dosegel v korist slovenskega ljudstva, ne zaradi Pucelja, ampak zaradi našega ljudstva. Mi celo pravimo, da ima poslanec Pucelj dolžnost doseči take uspehe in z žalostjo ugotavljamo, da jih kljub svojim mnogoštevilnim obljubam ne more doseči.

Naš gospodarski položaj je tak, da nam obljube ne zadostujejo več, zato pa smatramo za svojo dolžnost povedati ljudstvu resnico,

Ivan Albreht:

Zlato srce

Povest.

(Konec.)

XXII.

Ko je Foltan spoznal, da je zdaj vse zavoženo in da so razkrite vse njegove spletke in vsa tista zlobnost, ki jo je trosil med ljudi, se je silno zbal. Začel je razmišljati svojo neveselo bodočnost in iskati izhoda, toda brez uspeha. Edino, česar se je lahko nadejal, je bila — ječa. Ob tej misli ga je kar zazeblo. Zdaj, ko je imel vse tako lepo napeljeno, ko je bilo vse preskrbljeno za brezskrbno življenje na stare dni, zdaj naj gre med štiri stene in naj v tisti zatoholosti za zamreženimi okni premišljuje minule dni in dela pokoro. Zakaj neki?! Kaj je pa zagrešil takega? No, če je hotel Maksu preskrbeti primerno nevesto — ali je to že tako hudo?!... Seve, nase je mislil tudi zraven. Kdo pa ne bi?! Saj pravijo, da je še Bog najpreje sebi ustvaril brado... Da ni bilo tistega šmentanega Kranjca vmes, tistega prevzetnega Francelja, bi bilo vse dobro... Vrag ž njim! Ali ga je bilo treba?!

Kakor je premišljeval, mu ni kazalo prav. Da sem mogel biti tako neumen in siliti deklo, naj se koplje pozimi v Dravi!...

Res, to ga je peklo in grizlo, ne morda zato, ker mu je bilo žal Mojce, ampak zbog tega, ker se mu ni posrečilo, kar je nameraval. Ako bi bila Mojca odplavala po Dravi in tako končala svojega življenja dni (— tako je sklepal Foltan —), bi čisto lahko prepričal Maksa, da si je vzela življenje samo zaradi

njega. Natvezel bi mu bil, kako ga je ljubila in hrepenela po njem in kako so ji branili starši in Janez, njen brat. — No, Maks bi bil moral verjeti, saj mrtvi ne govore... Tako bi Foltan lahko dokazal, da je svojo nalogo v polni meri izvršil, pa bi tudi smel tirjati plačilo: Maksovo sestro Trudo in bajto in za par goved sveta... A zdaj — mesto vsega tega ga čaka žandar in birič in arest.

Sklenil je, da pojde kam daleč proč, kamor ne bo segel glas o njegovih delih. Toda kam naj se obrne? Na eni strani bo prežal nanj Maks, na drugi Francelj. Prizanašal mu ne bo ne eden ne drugi. In kakor se obrne, mu bo za petami žandar in birič in arest...

Tako se je klatil nemški Foltan po samotah noč in dan in premišljeval ter koval, pa spet sproti podiral razne načrte.

Bolj ko je mislil, huje mu je bilo.

«Če prav premislim,» je dejal, «je vse moje nesreče kriv prav za prav le tisti sa-bolski Janez. Da ni bilo njega, bi se bilo deklo že dalo nagniti, kakor bi bilo treba. Še iz Drave ne bi bilo Mojce nič več, da ni bilo Janeza!»

Ob takih mislih se je ves gnjev zostril proti Janezu.

«Če jaz nimam nič, pa še ti ne imej!» je sklenil Foltan in se trdno odločil za maščevanje.

Bilo je na večer tistega dne, ko je Francelj po tolikem času prišel spet v Pobrežje. Medtem ko so se Mojci z njegovim prihodom vidno vračale izčrpane moči in so vsi Gozdnikovi uživali njeno novo srečo, se je plazil potepuh Foltan okoli hiše, oprezoval in čakal ugodnega trenutka. Kakor maček je bil na preži in se skrbno oziral okrog, če ni morda nepoklicanega človeka v bližini. Opazil ni

nikogar; kajti vladala je neprodorna tema. Par korakov predse ni človek ločil nobene sence. Vse je bilo tiho, le iz Gozdnikove hiše je brnelo zadovoljno kramljanje, poživljeno včasih še z veseljem in brezskrbnim smehom. Foltan je spoznal, da se smeje že tudi Mojca.

«Le čakaj, golobička, ti že preženem smeh,» je siknil v blaznem srdu in hušknil proti hlevu. Skril se je za vogal, se zavil v cunje in pod njimi — posvetil. Potem je zavihtel nekaj proti strehi, zbežal drugam, ponovil isto na treh, štirih, petih krajih... Nato še pri hiši... Kakor strela je švigal sem ter tja in se nazadnje skril na vrtu, hiša in gospodarska poslopja pa so se jela kaditi in so se kmalu posvetila v plamenu.

Ko je Foltan videl, da je njegov načrt izvršen, je hotel pobegniti, toda na vrtu je naenkrat obstala pred njim Lola:

«Kaj si naredil?!»

Foltan jo je hotel pahniti od sebe in zbežati, toda babše se ga je oprijelo kakor s kleščami. Lola je bila namreč izvedela, da je prišel Francelj v Pobrežje, pa jo je premagala radovednost. No, potovka mora vedeti vse, ako hoče, da ji gre dobro. To je Lola vedela in je sklenila, da pojde zvečer pod okno poslušat, kaj se menijo pri Gozdnikovih. Taki pomenki, hm, to niso mačje solze. Zjutraj jih raznese po vaseh. Kamor pride, povsod jo bodo veseli in povsod bo od tega veselja kanilo tudi zanjo kaj malega. Jajček, malo mokice, malo zabelice, kak grošek ali kaj podobnega bo že. No — in človek ne sme biti izbirčen, ko pride vse prav, kar je pošteno zasluženega.

Tako je sklenila Lola in odšla pod noč proti Gozdnikovi hiši. Ko pa je hotela stopiti pod okno, se ji je zazdelo, da nekaj šviga

da bi ne sedalo več na limanice raznim obljubarjem.

Naše ljudstvo ima že dovolj klerikalnih obljub in je že sito demagoštva, naše ljudstvo zahteva resnega dela in vidnih uspehov. Dovolj so varali naše ljudstvo že klerikalci, ki so svoječasno izpremenili celo avtonomne davščine v državne davke. Ali naj ljudstvo sedaj naseda še radičevskim obljubam?

Državni proračun z izdatki 12 in pol milijarde dinarjev, od katerih je le najmanjši del namenjen za potrebe kmetijstva, nam dokazuje, da sedanja vlada ni storila svoje dolž-

nosti napram kmetijskemu stanu, ki ima v naši državi pretežno večino.

Mi samostojni demokrati pravimo: Tudi za naše ljudstvo bo došlo vstajenje iz morečih skrbi, bo došla lepša bodočnost, kadar se bo združilo v Samostojni demokratski stranki, ki je edina vedno dosledno zastopala načelo popolne enakopravnosti in bratstva. To načelo zahteva enake dolžnosti in enake pravice; do veljave pa bo prišlo to načelo, kadar bodo ljudje obračunali s svojimi zapeljivci, ki jim je za ljudstvo samo takrat mar, kadar ga potrebujejo!

Politični pregled

Med velikanskim hruščem in truščem je bil v torek opoldne

v Narodni skupščini državni proračun za leto 1926./27. sprejet.

Domala dva meseca je trajala podrobna razprava in je tudi našim čitateljem v glavnem znan njen potek. Opozicija je načeloma nastopala proti previsokim postavkam v proračunih posameznih ministrstev. Toda vladna večina, čvrsto oprta na podporo radičevcev, je sproti osvajala vse postavke ter z zaključnim glasovanjem sprejela celotni

državni proračun,

ki znaša nad 12 in pol milijard dinarjev.

S tem naprtujejo kmetu, delavcu in obrtniku težka nova bremena na hrbet, kajti ta proračun je za blizu 3 milijarde večji kakor dosedanji. Radi tega je opozicija podala v Narodni skupščini izjavo, v kateri protestira proti ogromnim davčnim bremenom, ki se nalagajo davkoplačevalcem z novim proračunom. Poleg tega pa so samostojno-demokratski poslanci podali ob zaključku proračunske razprave še

posebno načelno izjavo,

v kateri so odločno poudarili, da glasujejo proti državnemu proračunu radi previsokih bremen, ki presegajo gospodarske moči na-

šega naroda, dalje radi preganjanja narodnozavednih uradnikov, posebno učiteljev, ter v znak protesta proti korupciji v državni upravi. Glede na vse to, posebno pa radi previsoke obremenitve kmetijskega stanu odklanjajo samostojni demokrati vsako odgovornost za državni proračun in prepuščajo vladnim pripadnikom, vključivši tudi naše pučljence, vso odgovornost za težke posledice, ki bodo nastale na gospodarskem in finančnem polju radi novega proračuna.

Odločna izjava samostojnih demokratov je v Narodni skupščini vzbudila najgloblji vtis, seveda pa je proračun navzlic temu bil sprejet, nakar je bil prečitán ukaz, da je

Narodna skupščina odgodena do 5. maja

in bodo torej poslanci imeli obsežne velikonočne počitnice, a Pašič bo med tem imel dovolj časa, da prouči zamotani položaj, v katerem se je zapletla njegova vlada, in da poskusi najti primerno rešitev s tem, da zamenja nekatere nevshečne ministre. Poudarja se, da bo med prvimi šel iz vlade Pavle Radič, a ni izključeno, da bo Pašič oklestil tudi druge radičevske ministre.

Nenadna odgoditev Narodne skupščine je v veliki meri presenetila radičevce, ki so sedaj v vedno večjem strahu za svoj obstoj v vladi, a v enaki meri tudi naše klerikalce, ki so za

gotovo računali, da se bodo vsaj do Velike noči že splazili v novo vlado, ki bi jo utegnil sestaviti dr. Ninčič. Toda vsi njihovi računi so pisani na medvedovo kožo, tem bolj, ker tudi v Beogradu uvidevajo, da se klerikalcem v Sloveniji izmikajo tla pod nogami, kar so v veliki meri dokazale

občinske volitve v Trbovljah.

ki so se vršile v nedeljo in kjer so klerikalci v primeri z lanskimi volitvami v Narodno skupščino nazadovali za 500 glasov, dočim samostojni demokrati zaznamujejo lepo napredovanje. Klerikalcem pač povsod bije zadnja ura, a samostojni demokrati napredujejo v vsej državi, kar najsijajneje dokazuje vsakonedeljski veliki shodi voditelja SDS Svetozarja Pribičevića. Minulo nedeljo je imel Pribičević svoj

64. veliki zbor v Stari Pazovi v Sremu.

kjer je prisostvovalo blizu 10 tisoč zborovalcev, ki so se z navdušenjem in bujnimi ovacijami izražali za program Samostojne demokratske stranke. Ponosna samozvest nas mora prešinjati ob tako mogočnih dokazih našega stalnega napredovanja in prezirajoč vse ogabne spletke, ki se razpletajo v Beogradu, lahko z mirnim srcem stopamo v bodočnost, ki bo naši državi prinesla pravo pomladno prerojenje, prav tako, kakor osvežujoči pomladni žarki dramijo naravo k veličastnemu Vstajenju!

DOPISI

GORNJI LOGATEC. Nadzornik g. Šrekeli spada med tiste predavatelje, ki se jim pozna na prvi mah, da svojega znanja niso črpali samo iz učnih knjig, marveč iz živega vira vsakdanje izkušnje. Njegovo nedeljsko predavanje o sadjarstvu in vrtnarstvu je zato vezalo vse poslušalce tako učinkujoče, da so mu sledili od začetka do konca z največjim zanimanjem. Zlasti poučna je bila debata po predavanju, ki je porušila marsi-

okrog oglov. Zato je v loku krenila na vrt in hotela počakati, da se neznanec odstrani. Ko pa se je potem posvetilo na strehi, je v medlem svitu takoj spoznala Foltanovo postavo.

«Če so mi že novice ušle, mi pa ti ne boš,» je sklenila in hlastnila po potepuhu, ko je hotel zbežati.

«Nič se ne opletaj,» je dejala in se ga še bolj trdno oprijela, «za ves svet te ne izpustim!»

«Baba, beži z mano, če hočeš sama sebi dobro!» jo je zrotil potepuh, a Lola se je zasmejala:

«Kakopak! Saj mi ni nič hudega! Kaj bom bežala!?»

«Potem me pusti!» je renčal potepuh.

Še tega se manjka! Saj me ne trka luna! Kdo pa bi bil kriv požara, če ne jaz, ako me samo dobe tukaj. Kar lepo počakaj!»

In začela je kričati na ves glas:

«Ogenj, ogenj! — Na pomoč! Pri Gozdniku gori! — Na pomoč! Na pomo-o-o-o-oč! — Foltan je zažgal!»

Potepuh je besnel. Bil je z rokami in z nogami, grizel, praskal, suval in hropel, toda Lola je bila ko klop. Vedno iznova je zategovala:

«Na pomo-o-oč! Nemški Foltan je zažgal! — Gori, gori! — Na pomoč!»

Kmalu se je začelo beganje. Gozdnikovi so planili iz hiše, begali, vpili in gasili, kakor so vedeli in znali. Z dolgimi drogovi so pulili gorečo slamo s streh, drugi so gonili živino iz levega, drugi spet vlačili obleko iz hiše. Vmes pa jok, klicanje, kriki — pravi sodni dan.

Francelj je hitro napregel in pripravil na vozu dostalo, kamor je naložil Mo-

«Odpelji jo na varno,» je sunkoma ukazal njenemu mlajšemu bratu, sam pa se je urno lotil gašenja.

Medtem so od vseh strani hiteli ljudje na pomoč, toda ogenj je vzplapolal više in više.

«Kdo je zažgal?»

«Kako je nastal ogenj?»

«In kar na dveh poslopjih hkratu?»

Vedno bolj razsrjeni in hripavi so bili glasovi, ko so povpraševali po požigalcu, toda šele čez dolgo je nekdo začul Lolo, ki je komaj še hropela:

«Foltan, nemški Foltan je zažgal.»

Gruča je navalila v smeri, od koder je bilo čuti glas in našla na tleh dvoje zverženih teles, ki sta se valjali kakor v božjasti. Foltanu se je namreč posrečilo, da je Loli izpodnesel noge. Ženska je padla, a je pri tem potegnila tudi njega s seboj. Z levico jo je zagrabil za vrat in jo začel krčevito daviti, toda Lola ni odnehala dokler se ni privalila do njiju gruča razjarjenih in srditih ljudi.

«Kje je, kje?»

Nekdo ga je zagrabil, Foltan pa je grizel ko zver.

«V ogenj ž njim!» je zakričal ogrizeni in lopnil potepuha s pestjo po glavi, da se je kar opotekel.

«V ogenj, v ogenj, drugače ne bomo nič pogasili!» je odmevalo med množico.

«Na ogenj s požigalcem!»

Foltan, ki je slišal vse to, je tulil ko ranjen volk:

«Saj nisem, nisem jaz. Ali slišite, ljudje, za božjo voljo, saj nisem jaz zažgal!»

Poslušal ga ni nihče. Od ust do ust je odmeval en sam klic:

«Na ogenj s požigalcem!»

Kakor klešče so ga držale trde roke, da se ni mogel niti ganiti. Okrog njega je nastala nenadoma taka gneča, da se je Lola komaj pobrala na noge. Kakor z valom je odšel Foltan proti goreči hiši. Dvakrat, trikrat so ga krepko zavihtele mišičasti roke, pa je že ležal v plamenu. Samo enkrat je še divje zarjul, potem ni bilo nič več glasu.

Vso noč so gasili, ko pa se je nasmehnilo hladno jutro, je štrlelo v zrak ožgano tramovje in okajeno zidovje. Kakor izgubljeni so tavalili Gozdnikovi okrog pogorišča.

Francelj je odšel k Mojci, ki je ležala pri Štembalovih. Ko je stopil v sobo in zagledal njen objokani obraz, jo je potolažil:

«Nič ne žaluj! Samo da smo tebe rešili. Drugo se že da kmalu vse popraviti!»

Dekle je vzdihnilo:

«Kaj boš zdaj z menoj, ko sem reva!»

Pa je zopet zaihtelo.

Francelj pa:

«Bodi reva — pa si moja!»

In je skrtil v svoje dlani njeno razgreto in s solzami orošeno ročico...

Ko se je nesreča razvedela po okolici, so vsi pomilovali Gozdnikove, Lola pa je poskrbela tudi za to, da so vsi ljudje izvedeli, kakšno zlato srce ima Gozdnikova hči: kaj vse ji je bilo na ponudbo in čemu se je vsemu odrekala in koliko je pretrpela krivic in naltolcevanja, da je mogla ostati zvesta svojemu izvoljencu. In kdor je slišal Lolino povest, je dejal:

«Le povej Gozdniku, da ne bo sam, ko bo začel popravljati.»

katere predsodke. Želimo, da bi predavateljevi nasveti ne bili glas vpijočega v puščavi. — Naš g. župnik ima baje v zalogi protisokolsko knjižico «Ajdmu, mi Sokoli». Tako vsaj je zatrjeval eden zadnjih misijonarjev, ki je neki Sokolici v spovednici svetoval, naj gre h g. župniku, da ji bo dal tako knjižico. Ko jo bo enkrat prebrala, da ne bo hotela biti več pri Sokolu. Dobro je tudi to vedeti. — Na Veliki ponedeljek bo v Sokolskem domu običajna «Pirhova veselica».

ROVTE. V nedeljo 28. marca se je vršil drugi občni zbor krajevne organizacije SDS v gostilni g. Feliksa Kogovška. Občni zbor je otvoril gosp. Ignac Kunc ter podal tajniško in blagajniško poročilo. Iz poročila je razvidno, da Samostojna demokratična stranka v občini Rovte krepko napreduje. Krajevna organizacija je priredila več poučnih predavanj in političnih sestankov ter je bila svojemu članstvu z nasveti na razpolago. Za napredek se imamo zahvaliti vrlemu odboru krajevne organizacije, predvsem pa neumornemu tajniku gosp. Ignaciju Kuncu, ki je prav za prav duša pokreta. Delaven je pri organizaciji zlasti tudi g. Rupnik Anton iz Žiberš. Izvoljen je bil naslednji odbor: za predsednika Anton Merlak, za podpredsednika Feliks Kogovšek, za tajnika in blagajnika Ignac Kunc, za odbornike: Janez Pivk, Anton Kunc, vsi iz Rovt, dalje Anton Rupnik, Andrej Merlak in Jožef Popit iz Žiberš. Kot delegat centrale je poročal okrožni tajnik g. Pavlovčič Fran. Novemu odboru želimo še nadaljnje uspehe.

POLJANE NAD ŠKOFJO LOKO. Pa se zopet enkrat malo oglašim v «Domovini», ki je pri nas tu v dolini še precej razširjena in jo ljudje prav radi berejo, ker prinese veliko novic in tudi dosti naukov za kmeta ter rokodelca. Drugače je pa življenje tu kot drugod. Prav nič dobrega se nam ne obeta v bodočnosti. Smo blizu meje in ni več prometa po naši cesti, kakor je bil nekdanj. Vrhutega je naša cesta že zelo slaba, kar tudi v veliki meri ovira promet. Zdaj se bo začelo poljsko delo, ki je pri nas zaradi neravne zemlje zelo težavno. — Letošnjo zimo smo imeli od jeseni do sedaj v Poljanah kuharske tečaje za dekleta, ki so se končali zadnji teden z nekako

zadnjo večerjo, kakor pravijo šaljivci. Tečaji so bili pod orlovskim okriljem in je jasno, da se je predvsem gledalo na to, da bi se dekleta pridobila za klerikalno stranko. Glavno pa je seveda, da bi bilo dovolj dejati v lonec, ker vse kuharske umetnosti ne pomagajo, če ni kaj v loncu dejati. In prav to pri nas pri večini povzročila velike skrbi. Tarejo nas davki, državni in občinski. Naša občina, ki se je bila pred nekaj leti popolnoma znebila dolga, je pod sedanjim klerikalnim županstvom zopet začela lezti v dolgove. Ko so pred par leti prišli klerikalci do večine, smo mislili, da se bomo zdaj kar otresli vseh davkov, ker so se vedno tako širokoustili. Županstvo je vedno dražje. Župan je veljaven in bogat mož, a nosi samo županski klobuk, županuje pa v resnici Cvajar. Ko so ustanovili klerikalno hranilnico v Poljanah, so na vse strani pripovedovali, kako se bodo pokrivali vsi občinski stroški in vsi davki v občini iz dobičkov hranilnice. Doslej do tega še ni prišlo, morda bo od sedaj naprej, ker ima lepe dobičke, kakor pravi Cvajar, ki je menda tudi eden glavnih mož pri njej, kakor je pri stranki. Pa morda bo še kdaj prišel k treznosti ter sprevidel, kako ne-hvaležnega dela se je lotil, ko je začel politizirati.

JESENICE. Izobraževalno društvo demokratične mladine «Edinost» bo priredila na velikonočni ponedeljek zabavni večer s plesom. Vabljeni ste vsi prijatelji mladine. Vstopnina 5 Din za osebo.

MOTNIK. Zadnji «Domoljub» zopet povzdi-guje g. Karla nad zvezde, ker je bil baje tako vesten župan, da je kar sam, ne oziraje se na svojo župansko čast, vzel kramp in lopato v roke ter popravil pešpot iz Zajasovnika v Motnik, ki je, kakor on sam trdi v «Domoljubu», občinska pot. Mi bi se za ta dopis sploh ne brigali, ako bi bila ta pešpot zares občinska. Da dotična pešpot ni občinska, služi kot dokaz, da so se občinski odborniki, sami njegovi pristaši, odločno uprli proti popravilu iste na občinske stroške.

VELIKE LAŠČE. Velecenjeni gospod urednik, pri nas imamo dosti novic, vendar jih je

težko poročati na ta način, da bi se človek kje ne zameril. Vseeno pa mislim, da se nelepe zadeve lahko malo ožigosajo. Tako na primer se pri nas dobijo ljudje, ki kaj radi prenašajo pošte. Oglarijo okrog gostiln in prisluškujejo ter potem prenašajo in potvarjajo, kar je kdo rekel v nedolžnem gostilniškem pogovoru. Iz muhe pride potem cel slon. Drugi imajo zopet posebno veselje nad tem, da kljubujejo lovskemu tovarišu, ki slučajno ni domačin. Streljajo in zastrupljajo pse ter s tem povzročujejo največje sovraštvo in tožbe. Opravičenega izgovora tu ni, ker en zajec ni nikdar toliko vreden kakor pa dober lovski pes. S takim dejanjem se človek ne pokaže junaka. Žalostno je tudi, da se dobijo ljudje, ki take stvari še zagovarjajo. Tudi do živali je treba imeti malo več srca.

GLOBOČDOL PRI MIRNI PEČI. Cenjeni gospod urednik, prosim za malo prostora v naši «Domovini». Malo nas je tu naročnikov, vendar pa gre «Domovina» iz rok v roke. Kdor jo enkrat bere, pride gotovo po vsako številko, ker se vsakomur takoj priljubi. Upam, da bo «Domovina» še marsikomu odprla oči in mu pokazala, kako jo je zavozila SLS.

Preljuba «Domovina» ti,
odprla meni si oči!
Dokler sem «Domoljuba» bral,
razum je v moji glavi spal,
krmežljav bil sem in zaspan,
laži hudobnih ves pijan.
Preljubi kmetovalec ti,
o davkih vedno tožiš mi;
dokler boš «Domoljuba» bral,
še večje davke boš dajal.
Razum naj se odpre ti tvoj,
naroči «Domovino» koj!
Kar mene dobro pouči,
to tudi tebe razjasni!

A. P.

MIRNA NA DOLENJSKEM. Gospod urednik, prosim za majhen prostor v priljubljeni «Domovini». Našemu g. župniku svetujemo, naj pusti politiko v miru, sicer ga bo zapustilo zapiranje faranov. Smatramo, da vsiljevanje gotovih političnih listov raz leco ni nikakor v skladu

Pa je eden ponudil to, drugi ono, tako da je bilo kmalu vse zacejeno.

«Mizaril bom pa jaz,» je dejal Francelj. «Samo toliko grem domov, da povem, če ne, bodo pri nas v skrbeh.»

«Zdaj naju ne loči nič več na svetu,» je dejal, ko se je poslavljaj od svoje neveste. Mojca ga je hvaležno pogledala in iz oči ji je kanila na njegovo krepko roko solza brezmejne radosti.

«Pridi kmalu,» je dahnila in se ga oklenila.

«Nič se ne boji!» je dejal Francelj in odšel, ponosen ko kralj. Nikdar se mu ni del svet tako lep kakor tisto uro. In hitel je, da bi se mogel čim preje vrniti. Tako velika je bila sedaj njegova sreča...

XXIII.

Čas je po onem žalostnem dogodku mineval s podvojeno naglico; vsaj Gozdnikovim se je zdelo tako. Komaj je ozelenela pomlad, je jela na pogorišču rasti nova hiša, ki je bila ponositejša od prejšnje. Kdor je mogel, je na kak način pomagal, tako da Gozdnikovi na vse zadnje niti niso dosti občutili udarca, ki jih je zadel s požarom. Francelj, ki se je bil vrnil, kakor je bil obljubil, je pomagal na vso moč. Šele pri tej priliki je Gozdnik prav za prav uvidel, kakšnega moža bo dobila njegova hči. Delo mu je izdalo več nego trem drugim! In kar je naredil, je bilo tako rekoč za vekomaj. In Gozdnik, dasi ni rad hvalisal, je večkrat pripomnil kakemu sosedu:

«Res je bilo hudo, kar smo vse morali prestat pri nas, zdaj sem pa le vesel, da je

prišlo tako. Takega fanta kot je Francelj, še nisem videl doslej.»

Mati Gozdnica se je vidno pomladila tiste dni. Dasi je imela vedno polne roke dela in polno glavo raznoterih malih gospodinjiskih skrbi, je bila vendar neprenehoma dobre volje, da se ji je kar samo smejalo.

«Oh, saj pravim no,» je hitela večkrat, «samo da se izkaže pravica, pa je vse dobro.»

Franceljna je negovala ko svojega lastnega sina. Če je le količkaj dopuščal čas, je stopila k njemu in z božajočimi pogledi spremljala njegovo delo.

Kadar je Janez zvečer sedel s Franceljnomo pred hišo in jima je topli poletni veter sušil pot, je omenil večkrat:

«Jož, koliko ovinkov mora prehoditi človek, preden pride na svojo ravno pot!»

In Francelj je z nekakšnim trpkim ponosom potrdil, da pač že mora biti tako. Potem pa veselo:

«Samo da je minilo, pa naj je že bilo karkoli!»

In njegove oči so že med govorjenjem iskale Mojco, kdaj pride in prisede. Ko je naposled res prišla, je Francelj kar ostrmel, dasi se mu je večer za večerom ponavljaj isti prizor. Sicer je dekletu zapustila bolezen in prestano trpljenje nekakšne svojevrstne sledove, ki pa niso mogli zmanjšati Mojcine lepote, ampak so jo še povečali. Obraz, ki je bil preje ko mleko in kri, je bil zdaj nekam bledejši, zato pa toliko nežnejši. Iz oči, ki so se preje iskrale ko rosa v solncu, je sedaj odseval blagodejen mir: blagoslov pokojnega poldneva.

«Kako je vse to čudno na svetu,» je dejal Janez, ko je sestra prisedla. Mojca pa:

«Jaz sem vedno verjela, da bo tako.»

«Pa nisi nič dvomila o meni?» je večer za večerom isto ponavljaj Francelj.

«Kako, ko sem te pa imela rada?» je v veselem začudenju priznavala Mojca.

In Francelj potem:

«Oj, ti moje zlato srce! Kar sram me je, ko pomislim, koliko gorja sem ti povzročil!»

«Kaj te bo sram?! Ali sem ti kdaj rekla kako žal besedo?» ga je zavrnila Mojca in mu z ljubeznivim pogledom povedala, da niena ljubezen in njena sedanja sreča odtehtata vso trpko minulo, ki naj bo pozabljena na vekomaj.

O Maksu so govorili le redkokdaj. Vsi so bili prepričani, da je njegova usoda tak dovolj trpka, zato tudi pri njem ni nihče mislil na maščevalnost. Na tem jasnem nebu sreče je bil spomin nanj samo majhna, megličasta pegica, ki je oko skoro ne opazi.

Še nekoga niso nikdar omenjali. To je bil potepuh — nemški Foltan. Kakor je bilo čudno njegovo življenje, tako je bila strašna njegova smrt. Zlo je sejal, zlo mu je vzkliklo, da je moral izginiti brez sledu — — —

Slednjič je bila nova Gozdnikova hiša dokončana. Tedaj je dejal Francelj Gozdniku:

«Zdaj smo končali in me ne potrebujete več. In tudi Mojce vam ni več treba.»

«Glej ga, glej,» se je smejal Gozdnik, «ta je pa dobra. Kako neki veš, da nam Mojce ni treba.»

«Ker mora biti moja!» se je odrezal Francelj...

In mnogo veselja je bilo tisti dan. Zmenili so se vse, kar je bilo treba, a čez tri tedne — proti koncu julija, — je bila svatba. Prišla sta tudi Franceljnova roditelja in radost tistega dne je bila vsem najlepše plačilo za gorje, ki so ga morali pretrpeti. Med ponos-

s poklicem dušnega pastirja. Enako svetujemo g. kaplanu. Po mojem mišljenju se mora pri spovedi opustiti vse, kar le količkaj spominja na agitacijo za SLS. G. kaplan, prosimo Vas, dajte to uvaževati. Priporočajte rajši Kristusove nauke, a s politiko proč. Ako ne bo pomagal ta naš iz srca zaželjeni opomin na Vaju kot Kristusova namestnika, se bo v resnici zgodilo, da bo ljudstvo izgubilo vse zaupanje do Vaju. —v.

KRIŽEVSKA VAS PRI METLIKI. «Kmetški list» se zelo baha ter pravi, da se je udeležilo shoda, ki sta ga priredila gg. Radič in Pucelj v Metliki, okrog 7000 ljudi. To pa ni niti od daleč res. Končno pa so med poslušalci bili tudi nešteti radovedneži od drugih strank. Mi že dobro poznamo politiko g. Pucelja, zato nas je tudi srečala pamet, da je le v SDS kmetova rešitev. — Pri nas imamo tudi nekaj Marijinih družbenic. Nekatere teh pa se bolj zanimajo za druge reči kakor za lastne dolžnosti. Pometajte pred svojim pragom!

VAČE PRI LITIJI. Nedavno smo dobili kuharski tečaj, katerega so se zelo razveselila naša dekleta. Toda med dekleti je prišlo kmalu do preprirov zaradi tega, kar so nekatera napredna, druga pa klerikalna. Orlice so mislile, da bodo kar tako pomandrale Sokolice. Tako je vprašala neka Orlica Sokolico: «Kaj, ali imate tudi pri Vas „Domovino“?» Ko je napredno dekle pritrnilo vprašanju, je zaslepljena klerikalna govorila: «Ali ne veš, da so g. župnik ono nedeljo oznanili, da je „Domovino“ brati greh, za katerega ni odpuščanja?» «Naj pa ima odpuščanje župnik sam,» je odgovorila ponosna Sokolica. Tako je prav! «Domovina» se pri nas zelo širi, ker vsi vedo, da ni protiverska in da se duhovščina bori proti njej le iz strankarstva.

ZIDANI MOST. Naša podružnica prav topla in z veseljem pozdravlja na občnem zboru v Ljubljani podano resolucijo, ki nam je dokaz, da je prava naša pot, ki jo hodimo in katere se bomo zvesto držali. Nam brezglavi socijalizem več ne more imponirati in nas privlačiti, odkar smo začeli uvidevati, da bomo lahko naše razredne pravice in večje upoštevanje našega življenja v socialnem življenju izvojevali tudi na na-

rodnostnem načelu. A imeli bomo pri tem lepo zavest, da smo tudi mi graditelji naše Jugoslavije, in to v prvi vrsti mi delavci — pionirji vsakega ustvarjanja. Naši Jugoslaviji je potrebna velika politična in gospodarska moč. Saj je znano, da je ni strani, kjer bi nas ne obkrožal sovražnik. Pozdravljamo pa tudi zvezo med Unijo in NSS, ker se uresničuje izrek «V slogi je moč». Čim več nas bo, tem krepkeje se bo glasila naša beseda in z njo naš vpliv. Nastopili pa bomo lahko tudi uspešno proti našim notranjim sovražnikom, ki so skoro večji kakor zunanji. Ti nas izkoriščajo v današnjih kritičnih časih. Mečejo bedno ljudstvo na cesto, potem ko jim priborimo blagostanje, nato pa «zamorec lahko greš», če ti je drago, tudi na občinsko pašo. Kraté se pravice, ki so zajamčene bodisi z zakonom ali pa s pogodbo. Delavstvo se šikanira tako od strani šefov kakor tudi od vseh, ki si menda domišljajo, da je delavec le za to tu, da se oni lahko izkažejo v svojem položaju. Napovedati pa je treba neizprosni boj tudi protekciji, kajti ta spravlja na površje nesposobneže in omogoča tistim, ki imajo že obilo dobrin, da odjedajo kruh tistim, ki so ga v resnici potrebni. Dovolj smo za enkrat osvetlili naše razmere. Pošiljamo delavski pozdrav vsem bratskim podružnicam Unije in Zveze.

KRŠKA VAS. Večkrat se je že spodtaknilo nekemu dopisniku v «Kmetškem listu» zaradi premestitve poštnega urada iz Krške vasi v Cerklje. Seveda so po dopisnikovem mnenju krivi vsega zla demokrati. Mož sliši pač travo rasti. Mi bi temu dopisniku svetovali, naj se raje briga bolj zase, a nas demokrate naj pusti pri miru. Če to ne bo zadostovalo, mu bomo povedali več, da bo potem miroval.

SENOVO PRI RAJHENBURGU. Pred par leti se je tu ustanovil kvartet «Venček». Po polletnem agilnem učenju se je ta četvorica tako izurila v igranju, da je mogla že javno nastopati. Pričela je prirejati koncerte in zabavne večere ter se s tem ljudstvu tako priljubila, da je vedno vse stano in mlado drvelo tja, kjer je igral «Venček». Minulo leto sta morala, žal, dva igralca

oditi k vojakom, zaradi česar je bilo delovanje onemogočeno. Pred par tedni pa sta prišla že oba nazaj, na kar so se vrgli zopet vsi na temeljite vežbe, tako da je sedaj kvartet zopet v najboljši formi. Letos misli kvartet proslaviti obletnico obstoja, in sicer bo priredil na veliki ponedeljek v Kališovcu v dvorani g. Travnerja koncert. Opozarjamo vse ljubitelje kvarteta, naj se tudi sedaj odzovejo njihovem vabilu. Kvartetu samemu pa ključemo: Le tako naprej po začrtani poti! Zdravo! —on.

TRBOVLJE. Kakor je bilo naprej pričakovano, so zmagali stari komunisti, ki so se zaradi peska v oči zvezali s socijalnimi demokrati. Po volilnem redu za našo občino so dobili 23 mandatov izmed 37. Da bi pa nas komunisti terorizirali, do tega menda ne bo prišlo. Najznačilnejše pri teh volitvah je poraz klerikalcev. Seveda, 1. junij je že kolikortoliko pozabljen in komunisti so svoje blage zagovornike pustili na cedilu ter jih vrgli med staro šaro, kamor spadajo. Od prejšnjih 840 glasov, so se klerikalci scedili na 360. Pomagal jim ni niti dr. Gosar, ki jih je prišel reševati. Napredne stranke so imele večino in bi zmagale, ako bi nastopile enotno. Resen memento onim, ki imajo tukaj odločilno besedo.

RIMSKE TOPLICE PRI LAŠKEM. Na Jožefovo je gostovala pri nas v Ganglovi igrokazom «Sin» Krekova mladina iz Celja in dopisnik v «Slovencu» napada napredne kroge, da predstave niso posetili. Čast igralcem, ki so igro naprednjaka in Sokola Gangla res lepo podali. Dopisniku polagamo na srce, da prosveta ne spada v politični koš. S tem svojim dopisom je le prav pokazal, kam pes taci moli. Malo več strpnosti bi mu pač pripisovali. Prav je, da se tu prirejajo igre in predavanja, saj ljudstvo je zelo potrebno vsestranske naobrazbe, za kar pa tisti, ki «izpovedujejo krščanske nazore», bore malo store. Pričeli ste se sedaj gibati, ker so vas naprednjaki zdramili. Naprednjaki, ki so posetili predstavo.

HUDA JAMA PRI LAŠKEM. V nedeljo dne 21. t. m. se je vršila tu prva odborova seja Javne ljudske čitalnice. G. predsednik se je v imenu čitalnice najtopleje zahvalil centralnemu

nim ukanjem so spremili svatje naslednji dan srečni par na Franceljnov dom, ki je praznično ovenčan čakal, da sprejme pod svoj krov novo gospodinjjo, Gozdnikovo Mojco in njeno — zlato srce.

Minila so leta po teh dogodkih. Pri Bohinjčevih sta že tekala okrog hiše mali Franceljček in zala Minkica, medtem ko je Janeček še v povojih klical Mojco: «Mam — mam — mam —»

Družina je živela v sreči in zadovoljnosti. O velikem šmarnu pa so hodili leto za letom vsi na Brezje, kjer je bil Francelj obesil na steno Marijine kapelice pozlačen srček, ovit z Mojcinimi mehki lasmi. Marsikak romar, ki je iskal na tej božji poti pomoči, je opazil tisti skromni spominček človeške hvaležnosti in zaman ugibal o njegovi zgodovini. Jaz pa nisem miroval, dokler je nisem izvedel in zapisal, da ne bo pozabljena.

Zmaga poštenega srca

(Podoba iz slovenskega življenja.)

I.

Kuharica Neža je že odnesla posodo in krožnike po kosilu, ko je izpregovoril gospod župnik kaplanu:

«Gospod kaplan, o čem mislite pridigati jutri zjutraj?»

Kaplan, mlad čeden možak, začudenja zaradi, kajti župnik Natlačen ga doslej še nikdar ni kaj takega vprašal. Tri mesece je že za kaplana v Stranski vasi, a z župnikom se nista še nikoli iskrenejše razgovarjala. Župnik se je malo brigal za dušno pastirstvo, ker je

imel dnevno posla s konzumnim društvom, s posojilnico in izobraževalnim društvom. Fara je bila obširna. Tako se duhovnika nista videla po cele dneve.

Župnik ni čakal odgovora in z ostrim glasom reče: «Iz škofije je prišlo obvestilo, da se v fari zelo širijo nam nasprotni listi, naš «Domoljub» pa peša. Treba v pridigi povedati, da v krščanski družini smejo biti samo naši listi. Jutri bo veliko ljudstva, pripravite se in govorite odločno.»

Preden je mogel kaplan France Mlakar sploh odgovoriti, je župnik odšel s trdim korakom iz sobe, da ujame še kaj popoldanskega spanja. France pa, ki je v fajmoštrovih besedah začutil zbudljaj prikrite graje, naglo pograbl klobuk in pobegne ven. Neža ga opazuje in maje z glavo: «Kaj mu je danes?» Nič ji ni bil po volji ta kaplan.

Pridigo o nevarnosti brezverskih listov in knjig pripravljati, pač ni bilo Francetu težko. Primere o volkovih v ovčji obleki, o nevarnosti za dušni mir in posmrtno življenje, so se kar same usiljevale. In vendar, to pot je imel ene hvaliti, druge pa *obsoditi!*

Soditi, da, soditi je moral. Za sodbo pa potrebuje sodnik, če hoče biti pošten in vesten, kaj več nego naročilo župnika Natlačenca. Treba *podatkov, treba dokazov!* Smel pa ni soditi samo v svojem imenu, on je imel sodbo *pridigovati*, torej dati ji podobo, kakor da je to sodba božja.

France je bil od mladih nog bogaboječ, priden in pošten. Nikomur ni vedoma delal krivice. Z vsemi prijazen in dober je bil pravi ljubljeneč v vseh farah, kjer je služil. Komaj je čakal, da pride izpit in čas, ko odide na lastno taro in si pozove za gospodinjjo svojo

mamico, da ji osolnči življenja jesen. A čutil je, da ga v škofiji ne ljubijo. Že parkrat so mu dali vedeti, da nima prave vneme. To ga je bolelo. Kajti bil je ves dan na nogah v svojem lepem poklicu, obiskoval je reveže in podeljevanje sv. zakramentov mu ni bilo prazno opravljanje službe, ampak živa skrb in radost. Bolnika ni videl le, kadar so ga klicali ob zadnji uri. Stalno je bil tolažnik betežnim in še zdravila jim je nosil. V svoji knjižnici je imel marsikatero zdravstveno knjigo, ki mu je dala navodil. Najrajše pa je bil med deco, ki ga je oboževala. Kaplan France se ni zavedal, nikake nevarnosti; samo v svoji dobroti je mislil, da ni dovolj delaven v duševnem pastirstvu. In še bolj se je potrudil.

A ni bil to vzrok nezadovoljstva škofije s Francetom. Župniki so bili nanj ljubosumni, ker ga je ljudstvo cenilo, od klerikalne stranke pa je prišel glas, da France nič ne dela za «stranko». Ob zadnjih volitvah bi bil kmalu zamudil glasovati, ker je bil pri bolni vdovi v hrbihi, in ko so ga našli dopoldan pri težkem bolniku, so ga hoteli «Orli» peljati na volišče, se je resno ujezil nanje, naj reveža v miru puste.

Kakor je bil razburjen zapustil župnišče, je začel France mirnejše misliti o jutrišnji pridigi, čim je prišel v gozdič. Sedel je na priljubljeni svoj prostorček, odkoder se je videla skoraj vsa fara. Nikdar ni bil ločil faranov po strankah. Vedel je, da so tu klerikalci, ki se zbirajo okoli konzuma in «Orla», čul je tudi, da se demokrati zbirajo v «Gasilskem društvu» in nekateri fantje hodijo v sosedni trg k «Sokolu». Vsi so mu bili enaki v cerkvi in izven nje. Tudi «Domovino» je videl že po hišah, a nikoli mu ni prišlo na misel, da bi se

ravnateljstvu TPD. za podeljenih 500 Din. Sledil je okrajni zastop v Laškem pod gerentom gosp. M. Rošem z nadaljnimi 500 Din, za kar se mu kot prvemu ustanovnemu članu še posebno zahvaljujemo. Želimo, da bi se našlo še dosti takih posnemovalcev. Odbor Javne ljudske čitalnice je sklenil, da ukine do preklica nadalnje izposojanje knjig, da se bodo mogle knjige vezati in se razdeliti izposojevalcem pravkar došle legitimacije. Ker na poziv še niso nekateri vrnili knjig, apeliramo ponovno, da to nemudoma store. Knjige se bodo izdajale vsako nedeljo od 9. do 4. ure popoldne.

ŠMARJE PRI JELSAH. V vseh večjih krajih so začeli misliti na pristop k novo ustanovljeni Vodnikovi družbi, ki bo izdala za 20 Din štiri lepe knjige. Dasiravno nas je v Šmarju mnogo, ki ljubimo knjige in gotovo želimo postati člani Vodnikove družbe, še do danes ni nihče prevzel poverjenstva. Vesele praznike želi vsem bralcem «Domovine», posebno pa Šmarčanom šmarški dopisnik.

SV. KRIŽ PRI MARIBORU. V eni zadnjih številki si ti, «Domovina», pisala o oglih. Zakaj pišeš o tem, da se potem ljudje tako razburjajo? Še takšni se štulijo zraven, katerih se ne tiče. Resnica je, da se šolarji lovijo okoli tistih oglov in skačejo čez plot gori za staro šolo in okoli cerkve. Po takšnih ovinkih se težko leti. Tudi poprej, ko smo še mi hodili v šolo, smo imeli takšne šale. Kako so nas g. župnik podili, ker smo jim včasih res preveč pomandrali travo. Pa še druge šale smo poznali: postavili smo se drug za drugim in smo drug čez drugega skakali. To je bilo veselo. Še dosti drugih iger smo poznali; danes jih ne bomo več omenjali. Shranili jih bomo za pozneje. Tukaj na hribih je res vse bolj živahno: noben plot ni previsok in noben jarek preširok. Radi velikega razburjenja nad zadnjim dopisom smo morali natančneje razložiti. Mogoče se bo sedaj vse pomirilo, ker se vé, da mladina počenja razne šale, katerim ni zameriti. Če je kdo zopet radoveden radi imena tega dopisnika, naj vpraša na uredništvo.

MARIJA SNEŽNA NA VELKI. Dne 14. t. m. je slavila Posojilnica pri Mariji Snežni redko

slavje. Istega dne se je namreč vršil 32. občni zbor tega zavoda, kateremu načeluje že 30 let g. Marijan Zöhrer, župan na Sladki gori. Je to dolga doba nesebičnega delovanja, katera je bila posebno takrat trudapolna, ko so skušali pod Avstrijo itemškutarji z ustanovitvijo konkurenčnega zavoda uničiti našo najsevernejšo denarno zadrugo. G. Marijan Zöhrer je neustrašeno vztrajal na svojem mestu, vzdržal je tudi v slabih letih med vojno in po vojni, zato pa je že pred leti dobil kot zadržni delavec in obmejni državni borec od našega kralja zaslužno priznanje v obliki reda Sv. Save. Ob svoji tridesetletnici načelovanja zadrugi je imel zadoščenje, da se je obistinil pregovor «Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade.» Konkurenčna posojilnica, članica bivšega Verbanda, je morala baš v tem letu napovedati konkurz, slovenska zadruga pa se je med tem razvila v eno najlepših podeželskih zadrug. G. dr. Gorišek je v primernih besedah slavil zasluge jubilanta ter mu izročil v zmislu sklepa odbora častno darilo, za kar se je g. Marijan Zöhrer ginjen zahvalil.

MALA NEDELJA. Na velikonočni ponedeljek točno ob 3. uri popoldne pridite stari in mladi v Društveni dom, kjer se boste prav iz srca nasmajali in razvedrili. Na sporedu so popolnoma nove točke ter bo pozneje vsakomur žal, ako si prireditve ne bo ogledal. Na svidenje!

SV. ANA V SLOVENSKIH GORICAH. Originalni spalni voz obratuje med Sv. Ano in Lokavci. Na potu od Sv. Ane proti Lokavcem spijo v tem vozu večno spanje zaklana teleta mesarja g. Baumana, na potu nazaj pa smo imeli priliko gledati, kako je po trudapolnem delu pri belem dnevu spal na istem mestu neki župnik. Pika!

Muzikaličen študent.

V gimnaziji so pripravljali dijaški orkester, pa je vpraševal učitelj petja dijake, kakšne instrumente igrajo. Obrnil se je tudi na Evzebija Zgubo: «Ali ste Vi tudi muzikaličen?»

Evzebij: «Da, gospod profesor.»

Profesor: «Kateri instrument pa igrate?»

Evzebij: «Gramofon, gospod profesor!»

ob njo obregnil. Videl je obenem, kako v župnišču vsiljujejo «Domoljuba» in so kakor pošta zanj in zbirališče, a tudi to ga ni brigalo.

Jutri je torej imel *obsoditi* ene in hvaliti druge. Te in te hiše so očitno klerikalne, one pa demokratske, kateri so boljši? Kje je več pijancev, delomržnežev, kateri so boljši gospodarji, kateri lepše ravnaajo z reveži? Grešniki tu in tam, a kar je našel pri enih, je našel še hujše pri klerikalcih. Skoro se mu je zdelo, da so ti poslednji bolj nasilni in da povzročajo več sovraštva. Ubogi France! Kako boš sodil?

Zamišljen se je podal v vas h Korenovim, kjer je vedel, da imajo «Domovino». Prijazno so ga pozdravili, dasi jim je bil obisk ob tej uri nenavaden. Pogovor s starim Korenom je tekel o vremenu, o draginji. Naenkrat vpraša kaplan:

«Oče Koren! Vi ste naročeni na 'Domovino'. Ali mi jo lahko date brati?»

Moremo si misliti, kako debelo so pogledali na vrli oče Koren! Kaj tudi ta je tak? Ta naš kaplan France, ki smo ga vsi tako radi imeli? Tudi ta da je podlegel in padel med duhovnike-agitatorje?

«Da, gospod kaplan,» je rekel Koren trdo, «Domovino imamo že več let pri hiši in vsi jo radi beremo. Pa čemu vprašate zanjo?»

«Nič, nič,» ga je tolažil kaplan France in tudi hčerka Nežka, ki je v bližini pospravljala, je očitajoče pogledala očeta, ki je kaplanu prinesel par «Domovin» s police.

France je začel čitati in čitati. Članke, dopise, podlistek. Oče in hčerka sta ga začudena opazovala. In čim dalje je kaplan France bral, bolj se mu je jasnili lep obraz. Naenkrat se na glas zasmeje in prebere iz

kotička «Za smeh in kratek čas» eno iz šegavih šal tudi o kaplanih.

Vrne in poda roko očetu Korenu: «Hvala, oče Koren, in brez zamere. V župnišču 'Domovine' nimamo. In vi, Metka, jo tudi berete?»

Metka zardi in prizna: «Seveda, komaj jo čakamo. Veste, radi podlistka.»

«Ker je zaljubljen, kaj?» se smeje kaplan France in se poslovi.

«Malo sem dobil podatkov za obsodbo pri Korenovih! Pa seve, če hočem izvedeti slabo, ne smem iti tja, kjer obtoženca branijo, temveč tudi tja, kjer ga napadajo!» Tako je pomislil France in stopil je k Frtičarjevim, kjer je domačijo ravnokar prevzel sin Jože, načelnik «Orlov».

Mladi Frtičar ni kaplana nič posebno prijazno pozdravil, bolj pa stari Frtičar, ki je za pečko grel bolno nogo in se rad razgovarjal s kaplanom o starih časih in o svoji bolezni.

«Gospod kaplan, danes zvečer imamo v domu shod radi občinskih volitev, ali pridete?» nagovori naenkrat mladi Frtičar. Kaplanu ni bilo nič kaj prijetno, vendar je izjavil, da ne pride, ker zares ne utegne in se mora pripravljati na jutranjo pridigo. Frtičar ni bil zadovoljen z odgovorom in je začel malo zbadati:

«Starega Korena moramo ven vreči iz občinskega odbora.»

«Čemu pa, ali ni bil deset let župan in so še vsi polni hvale zanj?» vpraša kaplan.

Mladi Frtičar pa se odurno nakremži in sikne: «Liberalci je, volil je zadnjič dr. Žerjava, in še na 'Domovino' je naročen. Uničiti ga moramo.»

Kaplana je zabolelo, ko je začutil to strast-

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

NEUSPEHI PRI SESNIH PRASETIH.

Marsikatera gospodinja toži, da nima nobene prave sreče pri prasutih. Toži, da ji gredo praseta že v nežni starosti po zlu in misli pri tem celo, da ji je to «narejeno».

V resnici smo pa v takih in enakih primerih sami krivi, če nam praseta ne uspevajo po volji. Zadnjič je tožil neki gospodar, da ne spravi praset kvišku in da mu je od ene in iste svinje že tretje gnezdo do malega poginilo. V tem primeru navaja gospodar, da ima svinja slabo vime, ne pove pa nič drugega, kake znake so kazala praseta, preden so šla po zlu. Vzroki takim nezgodam so lahko različni. Prav mogoče je, da je imela svinja v tem primeru sploh premalo mleka, od prvega gnezda naprej, in da so začela praseta zaradi tega hirati. Morda so prišla tudi prezgodaj na svet.

Za uspešen razvoj sesnih praset je treba, da ima svinja zadosti mleka in da jo v ta namen tudi prav redimo, oziroma krmimo. Če manjka svinji mleka in če od naše strani nič ne pomagamo, potem ni prav nič čudnega, če nam gredo praseta po zlu. To se zgodi tem lažje, če imamo vrh vsega še moker in mrzel svinjak. Na prasutih se slab počutek lahko spozna, kajti taka praseta so nemirna, lazijo okrog in večjejo ter ne pridejo do skupnega ležanja kakor sicer. Že pomanjkljiva prehrana in slabi svinjaki lahko povzročijo pogibelj mladih praset.

Vse to se pa tem prej zgodi, če imamo svinje, ki so vsled krvnega sorodstva oslabele v svojih življenjskih lastnostih ali pa, če je bila svinja kot mladica prezgodaj vojena po plemenu. Pri nas sta češče po dva ali pa tudi vsi trije vzroki skupaj krivi, da nam gredo praseta po zlu. Po eni strani krvno sorodstvo, po drugi prezgodnja plemenska raba in nazadnje še pomanjkljiva reja in slabi svinjaki! Potem se ne smemo prav nič čuditi, če nam praseta ne uspevajo. Vse to se

no sovraštvo. Poznal je Korena poštenjaka in vedel, da je nasprotnikom v odboru gledal na prste. Vendar ga je zanimalo čuti obtožbo radi časopisov. Zato vpraša:

«Ali ti bereš 'Domovino'?»

Jože se hudo raztogoti: «Kaj, tak svinjski list, da bi jaz bral? Ki piše proti veri?! In ki je za liberalno stranko?! Jim bomo že dali, tem vragom!» Ves razvnet je začel razlagati, kako bodo demokrate uničili: «Pečniku bo gospod župnik njivo odpovedal, da vidi falot, kako bo drugi pokosil drugo leto, kjer on letošnji. Malnarju bo posojilnica odpovedala kredit, naj gre na kant! Podgornika bo žena pridobila za nas, je že župniku obljubila, kako bo to naredila. Bo videl, kdo je gospodar v njegovi hiši! Korena in njegove prijatelje pa je treba s prižnice dobro oklati, da se jih bo vseh bal kot brezvercev. V Markičevo trgovino in Kobentarjevo oštarijo nihče ne sme, dokler jih ne uničimo. Dobro smo jih prijeli v 'Domoljubu', ste brali?»

Kaplana je kar zazeblu in oko se mu je ujelo s starim Frtičarjem, ki je globoko vzdihnil. S težavo se je vzdignil iz kota in oprt ob palico je počasi, a razločno povedal:

«Jože, pusti to! Ti ne boš dober za župana. Jaz pa bom volil Korena, ker vem, da je poštenjak od nog do glave, volit ga pojdem, če bom le živ!»

Sin je obledel divje jeze in siknil v očeta: «A tisti dan se mi ne vrnete nazaj pod mojo streho!» Starec je preplašen omahnil in pritiskal roko na srce. Bolelo ga je, obenem pa ga je zagrabil nadušljiv napad. A kaplan France je znal ravnati z bolnikom in ga kmalu potolažil...

Ves zdvojen se je kaplan France vrnil v

pa od strani naših svinjerejcev veliko premalo vpošteva in premalo ceni.

Da bomo imeli več sreče pri prasutih, je treba predvsem zdravih in za plemenitev godnih roditeljev, ki si niso med seboj v bližnjem sorodstvu. Treba pa je tudi skrbne reje, da bo imela svinja dosti mleka. Ravno tako je treba, da so svinjaki suhi in dosti topli, kajti vsa skrivnost dobrega uspevanja pri zdravih mladičih tiči v tem, da jih imamo ob zadostni reji na suhem in na gorkem. Mokrota in mraz sta pa naravnost strup za tako nežne živali. Svinji in praseta je treba dobro nastiljati s suho slamo. Listje pa ni dobro za take živali.

SRENJSKI PAŠNIKI.

Te pašnike poznamo v revnih in nizkih legah pod imenom «gmajne». Navadno so to tako zanemarjena zemljišča, da jih je žalost gledati. Namesto dobre paše raste po takih prostorih vsakovrstna šara, plevel, razno trnje in grmičevje. Vsa slika takih pašnikov nam razodeva, da ni nobenega pravega gospodarja in da izkorišča vsak to borno pašo, kakor hoče in more. Nihče se ne briga za čiščenje in obdelovanje takih prostorov, ampak nasprotno, vsak gleda edino le na to, kako bi tak pašnik izrabljaj. Navadno se nažene tudi več živine na gmajno, kakor bi se je smelo, tako da trpi pašnik tudi zaradi prehude popašnje in močne izhojenosti. Dokler je pašnik v skupni rabi, se nihče ne zmeni za kako oskrbo pašnika, če pa pride potem do razdelitve takega prostora, se pa vsak potruji, da ga obdela. In koliko več bi nam taki pašniki lahko dajali, če bi jih s skupnimi močmi obdelovali! Čudno je to, da imamo pri nas tako malo zmisla za skupno obdelovanje. Za skupno uživanje ga še imamo, ali da bi v našo lastno korist za pašnik kaj dobrega storili, zato pa ne kažemo prav nobenega umevanja, kakor da bi to bilo sploh brez pomena za našo živinorejo.

In vendar, koliko dobrega bi se lahko doseglo, če bi se zavzeli za obdelovanje teh izhojenih in zapuščenih prostorov! Koliko več bi nam paša zalegla, ako bi take prostore izboljšali, trebili in očistili, gnojili in prav rabili! Marsikje je že prišlo pri takem zanemarjanju srenjskih paš-

nikov tako daleč, da so jih nazadnje razdelili med upravičence. Ali ni škoda, da smo izgubili na ta način ugodno priliko za pašo naše živine, katere velika važnost se danes čim dalje bolj priznava? Drugod iščejo v paši novih pogojev za boljši napredek živinorje, pri nas pa pustimo še to malo paše propadati! Zlasti po krajih z malim posestvom, kakor pri nas, bi morali ohraniti naše pašnike, toda ne v tako žalostnem stanju, v kakršnem se navadno nahajajo. Povsod, kjer so gmajne vsled naše zanikrosti obsojene na smrt, povsod tam dajmo dobro pretehtati, če ne bi bilo veliko bolje in edino pametno, da jih obdržimo še naprej in da jih s čiščenjem in dobrim oskrbovanjem dvignemo do tiste rodovitosti in vrednosti, kakršno imajo danes po drugih deželah. Naša živina potrebuje v poletnem času paše v enem in drugem pogledu. Poskrbimo ji to. Na ta način jo utrjujemo in izboljšujemo. Obenem si prihranimo tudi nekaj krme za zimo.

Obrtne zadeve

Te dni se je vršila seja obrtnega odseka Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, na kateri so se obravnavala važna vprašanja, ki se tičejo obrtništva. Odsek je razpravljaj o ustanovitvi Državne obrtne banke. Zakon je bil v skupščini že sprejet, toda še ne izglasovan. Zborničnim zahtevam po ustanovitvi podružnic v Ljubljani in Mariboru se ni ugodilo. Treba je zato, da se vsaj v štatutu dobe jamstva, da bo banka služila pravično tudi interesom slovenskega obrtništva. Odsek je sklenil, da zbornica prosi ministra dr. Krajača, da bi vsaj pri sestavi bankinih statutov upošteval interese slovenskega obrtništva.

Na dnevnem redu je bil nadalje načrt novega zakona o pobijanju draginje. Odsek je sklenil, da se zahteva od ministra za socialno politiko, naj se načrt tega zakona ne predloži Narodni skupščini in da se sedaj veljavni zakon za pobijanje draginje čimprej ukine.

Ker je minister dr. Krajač izjavil v Narodni skupščini, da pripravlja nekatere nove zakone, na katerih je interesirano naše gospodarstvo, je

obrotni odsek sklenil, da se predloži ministrstvu za trgovino in industrijo osnutek novega gostilničarskega zakona, kakor ga je izdelala zbornica sporazumno z Zvezo gostilničarskih zadrug. Obrtni predpisi za gostilničarstvo morajo biti taki, da bodo ustrezali zahtevam, kakor jih stavi javnost na gostilničarski obrt, in da bodo nudili tudi podlago za uspešen razvoj in povzdigo gostilničarstva in tujkega prometa.

V razpravi so bila važna obrtnopravna vprašanja, med temi vprašanje poostrojitve usposobljenostnih pogojev za sodavičarski obrt, zopetne uvedbe omejenih stavbnih koncesij, monopoliziranja elektroinstalacijskih del s strani nekaterih elektrarn. Obrtni odsek je končno z odobravanjem vzel na znanje intervencijo zbornice pri ministrstvu za trgovino in industrijo in pri poslanskih klubih zaradi prikrajšanja Slovenije pri kreditih za strokovno šolstvo in obrtno pospeševanje v proračunu za leto 1926/1927. ter korake, ki jih je zbornica pokrenila, da se obrtništvo olajša udeležba na državnih dobavah.

Tedenski tržni pregled

ZITO. Cene na svetovnih žitnih trgih še vedno kažejo nagibanje k nazadovanju. Pri nas se sedaj prilično drže. Na novosadski blagovni borzi se je zadnje dni prodajala pšenica po 275 do 285 Din, turščica po okrog 112 do 122 Din, moka «0» po okrog 450 do 460 Din.

ZIVINA. Cene ne prikazujejo posebnih sprememb. Na zagrebškem sejmu so se trgovali za kilogram žive teže: voli, prvovrstni 10 do 11 Din, drugovrstni 9 do 9:50 Din, tretjevrstni 8 do 8:50 Din, krave, prvovrstne 8 do 10:50 Din, drugovrstne 6 do 7:50 Din, tretjevrstne 3:75 do 5 Din, teleta 8 do 10 Din, svinje 12 do 14:50 Din.

Kratke vesti

— Vrednost denarja. Na zagrebški borzi se je dobilo dne 30. marca v devizah: 100 avstrijskih šilingov za 800:97 do 804:97 Din, 100 italijanskih lir za 227:87 do 229:07 Din, 1 dolar za 56:68 do

svoj gozdič. Priča groznega sovraštva, ki ga je zaneslo strankarstvo med ljudstvo, med sina in očeta, moža in ženo. In čemu? Ali je Koren res proti veri? Ne, ne, to je stara slovenska grča, poštenjak kakor je rekel stari Frtičar. In «Domovina»? Mladi Frtičar jo preklinja, ne da bi jo bral. Kdo ga je to naučil? Kdo mu pripoveduje, da je «Domovina» proti veri? France se je ustrašil, ko je nehote pogledal na župnišče. Da, da, tam je vir sovraštva! Od tam je razklana ta lepa vasica v dva tabora...

II.

Jasnih misli in mirne vesti je kaplan France sédel k večerji. Župnik ga je pogledoval od strani, radoveden, ali bo ubogal in ali kaj poreče radi pridige. Pogovora pa le ni hotel okreniti nanjo, ker ga je bilo malo sram, saj je na dnu srca spoštoval Franceta in vedel, da je njegova pot prava. On pa je bil s svojim sovraštvom že predaleč. Včasih mu je bilo mehko okoli srca in najraje bi bil podal roko Korenu, Pečniku, trgovcu in vsem. A mislil je, da ne more nazaj. Štacuna konzuma je slabo stala, treba torej pomagati s cerkvenim pritiskom, da se je ljudstvo drži in v njej tudi pije. Posojilnica je bila tu, da so dolžniki od nje odvisni. Tako se je vodil v znamenju svetega križa boj, grd, neusmiljen boj, usiljen kmetom, ki so bili v verskem pogledu čisto enaki.

Ko pa sta žlice odložila, je kaplan France pokašljaj in župniku rekel počasi, a trdno besedo:

«Oprostite, gospod župnik, a jaz ne morem zadržati vaši želji, da bi pridigoval o strankarski politiki. Nisem se mogel prepričati, da je «Domovina» proti veri in da je tudi sicer

kvarna ljudstvu.»

Župnik Natlačen je široko odprl usta, ki mu šine v glavo do zadnjega lasu. Srdito pogleda kaplana in že je ves divji, borben pristal SLS.

«Gospod kaplan! Torej je vendar res, kar se je o vas govorilo, da ste prikrit liberal. Vi pozabljate, da ste tudi v cerkveni službi in da dolgujete pokorščino svojim predpostavljanim. Vi nimate pravice preiskovati, ali je naš ukaz pravičen ali ne, vi se morate pokoriti! Ali mislite, da sem jaz tako neumen, da verjamem, da je «Domovina» veri nevarna? Ne gre za to, kakor ne gre v strankarskem boju za to, kdo je dober in pošten in kdo ni. Škof misli, da je za cerkev in za ljudstvo najbolje, če ga duhovščina vodi tudi politično in gospodarsko. Mi smo tu, da izvršimo njegova navodila. Ljudstvu naravnost reči ne moremo vsega, pač pa moramo od njega odvrčati vse tisto, kar bi v njem moglo roditi misel, da duhovščini odreče politično pokornost. Zato je treba «Domovino» očrnuti. Namen je glavno, sredstva pa se ne tehtajo na tehtnici lepih čednosti.»

Ko je videl Natlačen, da kaplan strmi pred se in da ni zadel na pravo struno, je začel pretiti: «Z vami, gospod kaplan, je že prišel glas, da ste svoje glave. Župnijo lahko dobite v kratkem ali pa tudi še dolgo, dolgo ne. To je v rokah vaših predpostavljanih, ki vas sodijo po tem, kako ste uporabni v celem cerkvenem kolešju. Pazite torej. Vsak je svoje sreče kovač.»

Kaplan pa dalje strmi pred se. Nič odgovora ne da, kajti misli so mu drugod — tam daleč v sobi pri materi, ki pričakuje, da jo sin-župnik France vzame k sebi...

III.

Kaplan France ni vedel, kako se je znašel v svoji sobici. To je že čutil, da župniku ni dal odgovora in da mu ni mogel niti «lahko noč» voščiti.

Ugasnil je luč in ob odprtem oknu sklenil strogo in resno razmišljati, kaj naj stori.

Tega se je zavedel, da stoji na razpotju. Ako se ne uda, je črna pika neizbrisna, dokler gospodarji sedanjí škof. Župnik bo gotovo poročal in sicer tako, da bo njegova vnema vidna, kaplanov greh pa povečan. Pečat nepokorščine mu bo pritisnjen. Stanovski tovariši se ga bodo bali in ogibali, da ne pridejo v podoben sum.

Ni si bil mislil France, da je tako odvisen. Ko je zapustil semenišče, je sodil, da je najsvobodnejši človek z najlepšim poklicem, odgovoren Bogu in svoji vesti. Ukaze cerkvene gosposke glede stanovskega dela je vršil točno in lahko je rekel, da dela več kakor drugi. Zdaj pa naj se izpodtakne na takí stvari, ki ni čisto nič verska, marveč strankarska!

Da, da, odvisen! Odvisen kakor hlapec! Še mnogo bolj, saj hlapec ukrene, če dobi krivičen ukaz, kakor sam hoče. A on, kaplan France? Kam naj gre? Kakor garjevo ovco ga bodo zaznamovali!

In mati! Kako se veseli, da jo vzame k sebi! To ji je zadnja želja. Zdaj pa bo France kriv, če pojde ves up po vodi. Kako ji bo razložil, ali bo revica razumela? Ali more tudi ona pojmovati celo stvar tako visoko, da dovolí sinu, naj radi svojega prepričanja žrtvuje sebe in njo?

Solze se usujejo Francetu preko lica. Tako

5698 Din, 100 češkoslovaških kron za 168-18 do 169-18 Din.

= **Razstava zajcev v Mariboru.** Prvo zajčerejsko društvo za Slovenijo v Mariboru je priredilo v dneh od 19. do 21. marca v Mariboru razstavo domačih zajcev in izdelkov zajčjega krznarstva. Razstava je bila brezdvomno doslej največja te vrste v Sloveniji. S tem je bil storjen velik korak v napredovanju te panoge, ki ima še lepo bodočnost. Na razstavi je bilo razstavljenih okrog 100 zajcev, ki so predstavljali nad 20 različnih čistokrvnih zajčjih pasem, ki jih gojijo večinoma v mariborski okolici. Po številu razstavljenih pasem ni zaostajala mariborska razstava prav nič za lanskoletno zajčerejsko razstavo v Gradcu. Nekateri komadi so bili tako lepi, da bi sigurno vzbudili tudi na inozemskih razstavah največjo pozornost.

= **Za odpravo uvozne carine na čilski soliter.** Finančni odbor je bil pred meseci pri proučevanju raznih postavk uvoznih carin med drugim sklenil, naj se uvozna carina na čilski soliter popolnoma odpravi, ker je nezmislno, da se ovira uvoz tega za našo agrarno državo važnega umetnega gnojila. Tudi v finančnem ministertvu se je interesantom že zagotovilo, da se bo ta neumestna uvozna carina odpravila, vendar se doslej to še ni izpolnilo. Nerazumljivo je, zakaj se z rešenjem tega vprašanja odlašajo. Skrajni čas je, da se uvozna carina na čilski soliter odpravi, da se za letošnje leto odprava te carine ne bo mogla več v večji meri izkoristiti.

= **Živinski sejem v Slovenski Bistrici** dne 26. t. m. je bil kot velikonočni sejem slabše obiskan kakor druga leta. Prignali so 10 konj, dva bika, 202 vola in 157 krav in 2 ovci. Kupčija se ni mogla prav razviti, ker je bil samo en inozemski kupec. V Avstrijo se je prodalo osem parov volov, ostale kupčije so se vršile samo med domačini. Cene se od zadnjic niso izpremenile. Dobri volji so se plačevali po 8 do 9 Din za kilogram žive teže.

Priporočajte in širite „DOMOVINO“!

si ni mislil, da bo kdaj z njim. Kam naj gre? V civilno službo? Ne, to bi bila materina smrt.

O tem, da župnik nima prav, ni za hip več dvomil. Bil je čisto očitno, da kaplana sili s prižnice *lagati* in krivo, vedoma *krivo soditi*, samo da se odvrne morebitna nevarnost, da bi ljudstvo čitajoč «Domovino» ne hotelo več voliti SLS. To je bilo Francetu jasno, da ga k *laganju* in *krivemu obsojanju nihče siliti ne more!* Niti dobra stvar se z grdo lažjo ne more podpreti. Ali pa je stvar SLS res dobra, ko potrebuje laž za svojo oporo. Tudi škof ne more najbornejšemu kaplanu ukazati kaj nepoštenega. Pridigovati, to je nekako razlagati božjo voljo in željo, se sme pač le resnica.

Kaplan France je mislil še dalje: ali je res božja volja, da bo za župana v Stranski vasi mladi Frtičar, jeznoritež, vsak dan vinjen in poln strupenega sovraštva v srcu? Ali je božja volja, da so ljudje naročeni na «Domoljuba»? Streslo ga je in ves preplašen je padel na kolena pred razpelo, prošec usmiljenja in oproščenja, da je mogel le misliti, da ima Vsemogočni in Dobrotljivi svojo roko v teh preprih. O, ti preprihi so posvetno delo, delo duhovnikov, ki so pozabili na Boga!

Ves utrujen se je France dvignil izpod svetega križa. Mirno je zaspal, ker je vedel, kaj bo pridigoval.

IV.

Svetlih oči in z blaženim mirom na licu je kaplan France stopil zjutraj na prižnico. Cerkve je bila polna do zadnjega koticika in staro in mlado je pričakovalo besede priljubljenega duhovnika.

Posebna moč in sijaj sta zvenela danes

Klerikalcem in njihovim listom je vse dovoljeno

(Piše kmet.)

Vsako napako na političnem nasprotniku smejo klerikalci na vse strani razvpiti, jo povečavati in ponavljati v neskončnost. Njim bodi vse dovoljeno, a Bog ne daj, da bi našli mi, naprednjaki, kak madež! Klerikalci so najbolj pošteni, njih listi pišejo samo zlato resnico!

Je li kak naš pristaš v svoji mladosti zagrešil ta ali oni pogrešek, pa ga kot zrel mož sam najhujše obsoja in zameta — a če ni klerikalni pristaš: gorje mu! Ob vsaki priliki se mu očitajo vse njegove napake še povečane. Bog pa ne daj, da bi se od naše strani le namignilo na morebitne napake pri klerikalnih pristaših!

Marsikateri najresnejši mož, skrben oče in gospodar, je bil v svoji mladosti vse kaj drugega, morda prêtrepač, sirovež, lahkoživec, kar je pozneje sam najstrožje obsojal in se sramoval celo sam pred seboj. Koliko najboljših, najskrbnejših in najpožrtvovalnejših žen in mater je v svoji mladosti veljalo za najveselejša brhka dekleta! Vsak pameten, pošten, ljubezni do bližnjega navdahnjen človek ne bo sodil ne moža ne žene po njegovi mladosti, ampak po njegovem poznejšem pametnem in skrbnem življenju. In to pravično sodbo, dobri glas poznejšega njegovega krepostnega, pridnega in marljivega življenja ga spremlja celo v njegov hladni grob in še dalje.

Niti na misel nam ne prihaja, da bi morda odobraval mladostno drznost, razposajenost ali celo hudobijo. Povedati hočemo samo, da se taki primeri dobe tudi v cerkvenem in svetniškem življenju. Stevilni duhovniki, redovniki in redovnice so bili v svojih mladeniških letih posvetnjaki, da, celo brezbožniki, a pozneje v svojem poklicu najvnetejši in res pravi goreči služabniki božji. Morda je bilo ravno njih prejšnje, recimo, razuzdano življenje po lastnem spoznanju vzpodbuda k poznejšemu resnemu življenju in lepim nazorom. In sodili

jih bomo le po tem poznejšem življenju in njih koncu.

Taki primeri ali izjeme so tudi med svetniki ali svetnicami. In če morda navedemo tudi senčno stran življenja teh svetnikov v njih mladosti kakor zadnjic «Domovina» o svetem Frančišku Asiškem; ni to nobeno grdenje in poniževanje, saj je ravno v tem opisu dovolj jasno in krepko poudarjeno njegovo poznejše svetniško delovanje, ponižnost, uboštvo in ljubezen do vseh božjih stvari na svetu. «Domoljub» in drugi klerikalni listi grdo zavijajo, ko očitajo «Domovini», da je hotela ponižati sijaj in veličastnost svetnika samega in proslavo njegove sedemstoletnice. Morda je ravno njegovo mladeniško, lahko rečemo, lahkomišelnost življenje po spoznanju nečimernosti bilo povod poznejšemu tako lepemu, krepostnemu, ljubezni polnemu svetniškemu življenju.

Tako smo razumeli ta opis o tem svetniku bralci «Domovine», ki ne gledamo vsega skozi črne naočnike kakor klerikalci in občudujemo le dobre strani posameznikov. Seveda klerikalno načelo je: «Nam je vse dovoljeno napram nasprotnikom, a nas in naših sodb se nima nikdo dotakniti!» Pri klerikalcih se uresničuje svetopisemski izrek: «Pezdir v nasprotnikovem očesu vidijo, ne vidijo pa bruna v svojih lastnih očeh!»

Ne pljuvaj po tleh.

Gospodična Hrepenilčeva, starejša devica, se je peljala s cestno železnico. Neki preprosti človek, ki je sedel poleg nje, je večkrat pokašljaval ter meni nič tebi nič pljuval na tla.

Vsa razburjena je gospodična Hrepenilčeva skočila pokoncu ter vprašala: «Ali se sme tukaj na tla pljuvati?»

Preprosti možak pa je mirno odgovoril: «Frajla, kr miru plunte na tla, sej jez tud!»

Dr. Ivan Lah:

Kako sem rekviriral ...

(Iz knjige spominov.)

To je bilo marca meseca leta 1917. Zima je bila huda in mi, ki smo na Dunaju služili cesarja in se pripravljali za pohod na fronto, smo jo čutili še bolj nego oni, ki so sedeli v svojih mirnih kočah pri toplih pečeh, kaiti sestradani smo bili tako, da nam je mraz segal prav do premrzlih kosti in podobni smo bili samo še človeškim sencam, kolikor je bilo v tedanjem avstrijskem rajhu sploh še človeškega. Stanovali smo v lesenih barakah v Kundrat-Strasse, kjer se je video na progo južne železnice: tam so vozili vlakj v naše kraje. Kako daleč je bila takrat domovina.

Ob petih zjutraj je zagrmel z vso surovostjo grozen glas: «Tagwache — auf!» Planili smo s svojih umazanih blazin, počakali v temi okoli sebe svoje stvari, — spali smo itak napol oblečeni — in začelo se je preklinjanje rekrutov in zmerjanje šaržev, dokler nismo stali zunaj v vrsti, kjer smo dobili vsak svojo šalo tople čobodre, ki se je imenovala kava. Komaj smo izpili, že je kričal drug glas: «Vergatterung!» To je menda najbolj zorna beseda na svetu in že takrat sem sklenil, da bom sovražil vsakega človeka, ki mi jo bo po vojni še kdaj izpregovoril. Pomeni pa toliko kot nastop. In če nisi nastopil takoj, je rjovel nad teboj korporal, četovodja in še narednik, če je imel čas. Nastopili smo torej, kompanije so stale pripravljene na odhod. Kratek raport in začela se je pot na Laaberg. Prokleti Laaberg! Vsako jutro smo marširali

Dva pirha za Vodnikovo družbo

Najbolj častitljiv kot naše stare slovenske hiše je bil tisti, kamor je oče, hišni gospodar, polagal razna pisanja od gospode. Navadno je to spravljal za kako staro podobo v kotu ali poleg omarice. Tam se je v starodavnih časih poleg pratike in sanjskih bukev nahajala navadno tudi povest «Sreča v nesreči» ali, kakor so ji po domače rekli, povest od Svetlinov. To je bila namreč naša prva domača ljudska povest, ki se je dolga leta v zimskih večerih čitala po naših hišah.

Ta častitljivi kot, kamor otroci niso imeli dostopa, je bil navadno na nasprotni strani peči, kjer je pravi domači kot radosti in veselja v vsaki naši kmetski hiši. Poleg Svetlina so prišle v našo hišo povesti Krištofa Šmida, posebno «Sv. Genovefa», pri kateri se je pretočilo mnogo sočutnih solz, ko so jo čitali v dolgih zimskih večerih.

Nato je prišla Mohorjeva družba, ki je zabavala naše ljudi z «Večernicami». Posebno starejše povesti Jurčičev «Jurij Kozjak», «Križem sveta», «Miklova Zala» in druge so zabavale naše domače čitatelje. Kmalu je bil tisti prostor za sveto podobo premajhen in oče, hišni gospodar, je spravljal knjige v omaro ali v kak predal.

Poleg Mohorjevih knjig so prišle v našo hišo tudi druge povesti na pr. «Lažnjivi Kljukec», «Pavliha», «Repoštev», «Jama pod Dobrušo», «Žalost in veselje» itd. Vse to se je dobilo za dva «zeksarja» na sejmu ali pri Turku v Ljubljani. Med tem pa so časi prinesli že mnogo novega. Stari pripovedovalci, ki so znali tako zanimivo pripovedovati razne dogodbe o «ravbarjih» in «strahovih», so počasi pomrli in mladi rod je v šolah izvedel že marsikaj novega. V našo hišo so začeli prihajati časopisi. Skoro vsaka večja vas je dobila knjižnico in splošna izobrazba se je zelo dvignila. Danes si že težko predstavljamo tudi preprosto kmečko hišo brez domače knjižnice, ki je za vsako družino pravi zaklad domače zabave in izobrazbe.

Zaradi različnih vzrokov so ljudje začeli opuščati Mohorjevo družbo in pokazala se je potreba, da ustanovimo veliko podjetje, ki naj skrbi za dobro zabavno in poučno berilo našim najširšim narodnim slojem. Po vojni so se knjige zelo podražile. Izpod 20 dinarjev težko dobiš kako čedno knjigo. Zato je treba skupnega dela, da pridemo po ceni do knjig. Ustanovila se je Vodnikova družba in znak napredka našega naroda je, da je zavladalo zanjo povsod veliko zanimanje. Družba pa more delovati le potom organizacije, to je poverjeništev. Razveseljivo je, kako so se od raznih strani oglašali poverjeniki kar sami, kar je dokaz, kako naši narodni delavci radi pomagajo pri dobri stvari.

Vodnikova družba je mišljena kot ogromna organizacija, okoli katere naj se strne ves naš narod; ona bodi drevo, ki druži okoli sebe vse čitatelje in ime našega prvega pesnika naj prinaša v vse naše družine vsako leto lepih in vedno lepših knjig.

Ali ste že član Vodnikove družbe? Ali nočete biti deležni velikega daru naše skupne narodne organizacije? Ali nočete, da bi vas vaši vnuki imeli v lepem spominu, ko bodo še oni uživali sadove vašega dela? Velika noč je. Navadno se dajejo za veliko noč pirhi. Dajte svojemu narodu in s tem pred vsem samim sebi dva pirha, dva «kovača». V jeseni, ko se bo približala zima, dobite za 20 dinarjev v svojo hišo štiri lepe knjige. Kaj je 20 dinarjev? Dober liter vina. A kaj bo štiri knjige? Liter je kmalu izpit, knjige pa ostanejo. Če ne boste utegnili vi, bodo vaši otroci uživali lep dar za 20 dinarjev. Vi pa boste imeli zavest, da ste član velike vsenarodne družbe.

Pa ne čakajte, da pride poverjenik k vam. Poverjenik ima itak mnogo dela in mi v Ljubljani še več. Ne moremo vedeti za vsakogar, da bi ga poiskali na domu. Stopite sami k poverjeniku. Mogoče ga boste tudi srečali zdaj med prazniki kje na vasi ali v gostilni.

Imejte pripravljena dva «kovača» — dva pirha in jih oddajte za svojo in narodno stvar. Občutili boste, da ste storili svojo dolžnost in boste zadovoljni sami s seboj. Še je čas. Ravno zaradi praznikov je družba podaljšala vpisovanje. So ljudje, ki pravijo: Bom počakal, bom videl, kaj bo. To je znamenje, da nečejo biti pri graditeljih velike narodne zgradbe. V organizaciji je treba reda in točnosti, da bo delo uspešno. Zato ne čakajte! Prazniki so najprimernejši čas, da to uredite.

Pa ne le to! Vsi skupaj moramo delati, vsak naj bo agitator za družbo in naj podpira poverjenika svojega okraja v njegovem delu. Tako bo nas čimdalje več in čim več nas bo, tem več bo mogla družba nuditi svojim članom. Za 20 dinarjev ni vredno, da bi si delali očitke, ko bo prepozno. Položite dva pirha — dva «kovača» za Vodnikovo družbo in boste imeli zavest, da je tudi vaša družina član skupne slovenske družine, ki se zbira v znamenju Vodnikovem.

Reklama za „Domovino“

(Dopis z dežele.)

Draga «Domovina»! Kakor je Kristus trpel od pisarjev in farizejev, tako se zaganjajo v tebe, «Domovina», nekateri duhovniki in tlačijo uboge na duhu. Kdor pa ni ubog na duhu, vidi, da gre tem gospodom le za posvetno čast in blagostanje, a vero zlorablja za plašč, ki naj vse to zvito pokriva.

Ali ne dobiš nešteto duhovnikov tam, kjer se meša denar: v konsumih, ki niso nikaki konsumi, ki često ne delijo dobička članom in prodajajo marsikaj draže kakor drugod. Pod njihovo kontrolo so mnoge posojilnice, gostilne, mlekarne in drugo. V cerkvi se prodajajo klopi, a reven starec ali starka mora stati v cerkvi, ker ne sme v prodane klopi. Če je treba novih klopi, seveda, farani, kupite vi nove! Sveče darujejo pobožne žene. Oiri, pušice in drugo vržejo ogromen denar, a če treba kako popra-

nanj po umazanih sneženih potih in ko smo dospeli na vrh, se je začel vsakdanji pouk. In padali smo po mrzlem snegu, se dvigali, skakali, letali, v praznem želodcu pa je pljusala čobodra.

Takrat je neki novopečeni general pogruntal, kako se da zavezati najbolj utrjena trdnjava, ako se žrtvuje dovolj ljudi. Postavili so nas torej v dvanajst vrst. Neka zgradba na vrhu je predstavljala trdnjavo. Tam so postavili strojne puške. Trdnjavo je bilo treba zavzeti na ta način, da gredo vrste v raztegnjenih «švarmlinjah» naprej. In dvigale so se in padale vrste za vrsto.

«Vidite,» je rekel general, recimo prva vrsta bi padla vsa, druga tudi, od tretje bi jih prišlo nekaj do trdnjave in tako naprej. Padlo bi sicer devet desetih ljudi, ampak trdnjava bi bila zavzeta. To je natančno preračunjeno in izkušnje zadnjih časov so to potrdile; če pa bi sovražnik streljal malo previsoko ali prenizko, bi jih ne padlo niti toliko.

«Lepi časi se nam obetajo,» smo mislili, ko smo poslušali to generalovo modrost. Bilo nam je vsem takrat že zdavnaj vseno, ali vzamemo kje kako trdnjavo ali ne, glavna naša misel je bila, kje bi dobili kaj jesti. To pa je bil na Dunaju takrat težji problem nego vsa vojna.

Ko smo potem opoldne primarširali zopet na dvorišče svojih barak, smo dobili menažo, ki smo jo jedli sede ali leže, ker smo se bali, da nam ne bi stekla v noge. Takrat je nastala med nami čudna pesem, ki so jo zložili Nemci, pa smo jo skušali prevajati tudi na druge jezike, dasi je šlo to precej težko, ker se v nobenem jeziku ni dala tako dobro povedati. Nemško se je glasilatako:

«Er hat Brotsack und kein Brot,
er ist krank und nicht marod,
er fällt um und ist nicht tot.»

Po naše jo je nekdo prevedel tako:

«Ima protzak, pa nič noč,
je bolan, pa ni marod,
mrtev pade, pa še hod'.»

To je bil takrat avstrijski vojak. Zvečer smo se razpršili po Dunaju in iskali po zakotnih kavarnah in gostilnah kruha in hrane.

Nekoč pa se je zgodilo nekaj nenavadnega. Vrnili smo se opoldne z Laaberga in namesto navadnega «abtreten» smo ostali v vrstah in med šarži je šlo neko skrivnostno šepetanje. «Marškompanija», je zašepetal za mojim hrbtom Sobotka, ki je že dvakrat predelal vse te priprave za fronto. Kmalu pa se je raznesla drugačna vest. «Rekvirirat gremo.»

Bleda prezebla lica so se zjasnila in razveselila.

«Nič ne verjemite,» je rekel naš «frajtar», ki je bil kljub šarži nezadovoljen kakor mi. «Pravijo, da je upor v Brnu in v Moravski Ostravi. Streljat gremo.»

Vraga! To niso mačkine solze. Da bi šli streljat delavce, če se upirajo. Naj se! Bo vsaj prej vojne konec. Tako delo ni posebno prijetno. Če se je delavstvo uprlo, se bo tudi branilo.

«Jaz že ne bom na nikogar streljal,» je rekel Sobotka in drugi so molče pritrjevali.

Med tem pa je prihitel mlad poročnik, ki je naznanil, da je takoj po obedu «Vergatterung» v barakali. To ni kazalo ničesar dobrega.

Hlastno smo posrebeli juho s koščkom mesa in tisto na videz tako leno nolento, ki

je izgledala kakor močnata jed iz jajc in raznih sladkosti, pa je bila sama skubana koruzna moka. Nato smo se zbrali v barakali in ugibali, kaj bo.

Kmalu je prišel poročnik in nam je začel čitati in razlagati tiste točke vojaških pravil, ki se tičejo postopanja s civilnim prebivalstvom. «Vojak se nima spuščati s civilnim prebivalstvom v nikake razgovore. Prepovedano je jemati darove v kakršnikoli obliki; istotako je prepovedano krasti in tako naprej.

«To bo Brno ali Moravska Ostrava,» smo si mislili na tihem.

Razlaga je trajala skoro celo uro. Takoj na to je bil zopet nastop (Vergatterung) na dvorišču. Razglasili so nam, da vzamemo s seboj samo puške in krušne torbe, poleg tega smo dobili vsak 40 patron in hlebec kruha. Hlebec kruha! Boga ti! Odkdaj ga že nismo videli. Patrone so sicer slabo znamenje, ampak kruh, kruh — to je vesel dogodek. Res je bilo izdano povelje, da ga ne smemo jesti, ker je samo za rezervo; toda kdo bi mislil na to: glavna stvar je, da imaš hlebec — čeprav za rezervo. Med tem so se čim dalje bolj množili glasovi, da gremo rekvirirat, kar je znatno pomnožilo našo dobro voljo.

«Ubogí ljudje,» je zagodrnjal Sobotka, ki je bil sam posestnik in je vedel, kaj je vojaška rekvizicija. «Cele okraje na Moravi so že uničili,» je pripovedoval.

Tovariš Ursek se je kljub temu veselo smehljaj, ko je slišal od nekod, da se na rekvizicijah vojakom prav dobro godi. Toda nesreča nikoli ne miruje. Ursek je bil pol Čeh pol Poljak; bil je študent in so ga v začetku vojne zaprli, ker ni hotel nositi črno-rumene avstrijske kokarde. O rumeni barvi je celo

vilo, zopet plačaj ti, ubogi na duhu! Kaj pa bera? Niti en očenaš ni brezplačen.

Za božjo voljo, ali ti gospodje živijo po Kristusovem vzgledu? Ali more tedaj «Domovina» molčati, če je tem gospodom posvetna moč več kakor nebeško kraljestvo! Ali bi se naš Izveličar ne razžalostil nad takimi svojimi namestniki, če bi prišel še enkrat na svet? Ali ni naravnost laž, če pravi kdo, da je «Domovina» blatila vero s člankom o sv. Frančišku? Vi vsi, ki ste članek brali, ste priča, da ni bilo nič protiverskega v njem, pač pa dober zgled, kako je sv. Frančišek postal iz lahkoživca spokornik in svetnik. Ali ne beremo v svetem pismu, da ima Bog večje dopadajenje nad enim spokornjem kakor nad 99 pravičnimi?

Resnično pisati ni nikak greh. «Domovina» si baš s pisanjem resnice dela največjo reklamo. Vsem bralcem in bralkam: Na delo za resnico!

Shod g. Vesenjaka

Ptuj, 23. marca.

Poslanec SLS g. Vesenjaka se je v nedeljo v Ptuj ponovno temeljito odrezal. Na shodu je bilo v celem le okrog 40 oseb. Govorilo se je, da jih je g. Vesenjaka privedel že iz Maribora kot telesno stražo in za vzklikanje «Bog živi!» Dejstvo je tudi, da so tri osebe v njegovi bližini spale. Prav razločno se je videlo, kako so jim glave kimalo na prsi. Mislim, da je bilo med zborovalci kvečjemu 15 oseb klerikalnega mišljenja. G. Vesenjaka se je zavedal, da govori ljudem popolnoma nasprotnega mišljenja. Zaradi tega je bil previden v besedah; govoril je večinoma proti Radiću.

Od njegovih najpomembnejših besed so bile: «Ako pride SLS na vlado, se bo državni proračun gotovo zmanjšal za tri milijarde dinarjev.» Za te besede je seveda žel ironične poglede med poslušalci. Omenil je tudi, da drugega izhoda za gospodarsko krizo ni kakor temeljit preokret.

nespoštljivo govoril in našteval razne ničvredne stvari, ki imajo navadno rumeno barvo. Tako sva se našla v Mittergrabernu in sva šla skupaj v senci bajonetov v dunajske karnarje, kjer so naju učili primernega spoštovanja do takih barv.

In v tem trenutku se je spomnil narednik, da je Ursek nezanesljiv, pošepetal je nekaj poročniku na uho in takoj je sledilo povelje: «Ursek, izstopiti!»

O, kako se je takrat mahoma izpremenil sladko smehljajoči se Urskov obraz. Solze so mu stopile v oči.

«Za-za-kaj, prosim!» je začel.

«Izstopite!» je zagrmel narednik in je meril tudi mene s svojimi divjimi očmi.

«Škoda,» je rekel Sobotka za menoj, «vas bo tudi.» Toda narednika je pekaj zmotilo in je pozabil name.

Kompanije so stale pripravljene. Ursek je moral oddati kruh in patrone ter nas je prosil, naj se ga spominjamo, če bomo na Moravi kaj dobrega jedli.

Odšli smo na kolodvor, kjer so nas spravili v živinske vagon. Polegli smo po tleh in smo skrivaj ščipali ter pokušali vsak svoj hlebec. Delal se je že mrak, ko se je vlak zganil in začel počasi lesti skozi dunajske kolodvore med dolgimi vrstami stoječih vagonov in lokomotiv. Končno so začele izginjati hiše in luči in vozili smo se zunaj mesta po široki pusti pokrajini.

«To bo Morava,» je rekel Sobotka in je zamašil velik kos kruha v usta. «Zdaj lahko vse snemo.»

Jedli smo vsi, tudi četovodja, ki je trdil, da se nam bo slabo godilo, če pride revizija. A kdo bi mislil na revizijo, če je lačen in ima hlebec v torbi.

Zakurili smo si železno peč in v vagonu je postalo prijetno toplo. Kmalu smo drug za drugim zadremali in zaspali. Saj se nam je

Kako si predstavlja, ni povedal. Konec njegovega govora je nastopil nepričakovano. Izpregovoril je nekoliko nerazumljivih besed in sedel za mizo. Ploskalo mu je kakih pet oseb.

S shoda smo šli v trdnem prepričanju, da duh SLS živi le še v stari generaciji, zlasti v nerazsodnih starih ženicalh.

SOKOLSTVO

SOKOLSKO DRUŠTVO V ŠMARJU PRI JELŠAH IN NJEGA POMEN.

O delovanju in napredku šmarskega sokolskega društva je javnost malo poučena. V prvih letih osvobojenja in ujedinjenja se je rodila med nami šmarčani misel, ustanoviti tudi v Šmarju društvo, ki naj bo branik velike jugoslovanske ideje tik ob Sotli, preko katere je do zadnjega časa prihajal separatistični duh. Z vzgojo neustrašnih borec-Sokolov naj bi se poskus okuženja od strani separatistov preprečil in že v kali ugonobil. Ta cilj je društvo s pomočjo neumornih delavcev vedno zasledovalo in čuvalo neomadeževanost našega barjaka.

Ko so nasprotniki uvideli, da ni sile, ki bi mogla preprečiti razvoj društva, so tudi oni pričeli z intenzivnejšim delom. K temu imamo pripomniti le, da se nikdar ne bomo proti njim posluževali dejanj, katerih so se oni napram našemu društvu.

Da se sokolska misel čimbolj razširi med preprostim ljudstvom, je društvo ustanovilo tudi dramski odsek, ki neumorno in vztrajno deluje.

Ustanovil se je nadalje gradbeni odsek, najvažnejši odsek društva. Treba nam je lastne strehe, trdnjave, ki bo ponos vsemu okraju in iz katere morajo izhajati najboljši sinovi velike Jugoslavije. Če je društvo do sedaj prestalo vse težkoče in neprilike, si bo tudi postavilo lastno streho.

celo zdelo, da smo siti. Po tolikem času stradanja je bil to nenavaden dogodek. Nekdo je celo hotel peti tisto pesem, ki je bila zložena v našem polku in je pripovedovala, kako je stal hrabri «firundcvanoger» na straži «in Sarajevo an der Drin...» Počasi so tudi ti glasovi utihnili.

*

Ko smo se zbudili, smo stali na nekem velikem kolodvoru. Bilo je že jutro. Morda smo že dolgo stali na tem kraju. «Alles hinaus,» so vpili šarži. Kmalu so stale kompanije na kolodvoru.

«Kje smo?» so izpraševali vsi.

«Holešov.»

«Kje je to?»

«To je nekje na Moravskem.»

Odkorakali smo v malo mestece poleg postaje in smo se postavili na trgu. Trg je bil precej širok in nas je spominjal na naše trge in mala mesta.

Nasproti nam je bila velika gostilna in v pritličju smo videli nekaj oficirjev pri zajtrku. Tudi mi bi bili po slabo prespani noči radi dobili kaj toplega. Toda nihče ni smel v hotel, razen šaržev. Zato pa smo kmalu iznašli malo prodajalno, kjer je neka prijazna gospodična prodajala bonbone. V Holešovu je namreč tovarna za sladkor, kaj čuda, na so bili bonboni precej poceni.

Jedli smo jih kakor za stavo, žal, da jih je kmalu zmanjkalo. Od ljudi, ki so stali okoli nas na trgu, smo izvedeli naslednje: rekvizicija se že vrši ves teden. Pred nami so bili tu Madžari, ki so prejšnji dan odšli na fronto in jih bomo mi nadomestili. Iz tega je kmalu nastala govorica, da je rekvizicija še zadnje slovo pred fronto. Ker so vojaki že tako sestradani, da ne vzdrže dolgih maršev, jih pred odhodom na fronto pošiljajo na rekvizicijo, da se nekoliko okrepčajo.

«Dobro se boste imeli.» so pravili ljudje,

Da bo to tem laže doseglo, prosimo vse prijatelje sokolske ideje, da po svojih močeh pomagajo k postavitvi toliko potrebne trdnjave.

Sad dosedanjega neumornega delovanja našega društva mora biti obilen. Za toliko napredek Sokola v Šmarju gre predvsem zahvala tukajšnjemu učitelstvu kakor tudi vsem drugim tržanom, prijateljem sokolske ideje.

Sad dela in požrtvovalnosti bo dokazan v sokolski trdnjavi, nad katero bo krožil duh našega voditelja Tyrša v podobi Sokola, in na kateri bo ponosno plapolala jugoslovanska trobojnica.

PROSVETA

Ivan Lah: Pepeluh. Narodna pravljica v šestih dejanjih. Zbirka gledaliških iger «Oder». 14. zvezek. 1926. Strani 72. Založila Tiskovna družba v Ljubljani. Cena 18 Din, s poštnino 75 par več. — V dramski obliki je obdelal Ivan Lah narodno pripovedko o očetu, ki je imel tri sinove: dva sta bila pametna, a tretji neumen. Rekli so mu Pepeluh. Ker je izpolnil očetu željo in stražil na njegovem grobu, mu je ta izročil srebrno piščalko. Z njo se mu je izpolnila vsaka želja in piščalka mu je končno pripomogla do tega, da si je v tekmovalstvu pridobil kraljičino za ženo. Pepeluha so igrali v Mariboru in Ljubljani. Igra je uprizorljiva tudi na manjših odrih in tudi v skrajšani obliki. Ideja igre je nacionalna in podaja nekako sliko našega narodnega vstajenja. Saj je bil ves naš narod tak Pepeluh in šele velika sila domovinske ljubezni ga je dvignila na prestol. Igra bo dobro došla tudi šolskim odrom, ki jo bodo pa mogli uprizarjati le v skrajšani obliki.

«oni pred vami so nesli cele pakete s seboj.»

«Seveda, ker so vse pokradli,» se je oglašil Sobotka.

«O, ne, ljudje sami dajo, če so vojaki dobri,» je rekla neka ženska, «saj veste, pa dekleta. Ali ste vi Čehi?»

«Ne, to je nemški polk, samo nekaj nas je...»

«Vam, ki znate češki, se bo dobro godilo,» je pravila ženica in tu se je zgodil čudež: nenkrat so naši Dunajčani znali češki. Kdor pa ni znal, se je hitro učil najpotrebnejših besedi: hleba, mesa, laska, holka itd.

«Vergatterung!»

Gospodje oficirji so prišli iz gostilne in stopili pred nas. Šarži so začeli deliti čete v skupine po šest mož in vsaka skupina je dobila svojeg šarža-komandanta. Toda šaržev je bilo premalo.

«En, dva, tri, štiri — prevzemite vi te štiri!» mi pravi korporal. Tu imate list. Peljite se v Osičko, šest postaj od tukaj, tam se javite pri županu.»

Stopim iz vrste in pogledam svojo patroljo. Bili so štirje dolnjeavstrijski kmetje, ki so služili pri naši kompaniji in tvorili zase posebno družbo.

«Vlak pride takoj.»

Patrulje so se vsipale na vse strani. Nekateri so šli na kolodvor, ker so se morali voziti z vlakom, drugi pa so odšli po cesti in raznih potih v določene kraje. Bilo je, kakor da je kdo vrgel kobilice v mesto in zdaj so se razlezele na vse strani.

Sedel sem s svojimi možaki v vlak. Bili so trdi Nemci. Skrbelo jih je, kako se bodo razumeli z ljudmi, zato so bili zadovoljni, da znam vsaj jaz češki. Spustili so se v svoje domače pogovore, jaz pa sem gledal skozi okno zimsko moravsko pokrajino in premišljal, kako bo izpadla ta rekvizicija.

(Dalje prihodnjič.)

BELEŽKE

+ **Preganjanje učiteljstva.** Na pondeljki seji Narodne skupščine je samostojni demokrat poslanec Juraj Demetrovič povedal, da je Stepan Radić premostil in vpokojil že 600 učiteljev in da pripravlja premostitev nadaljnjih 1400 učiteljev, ne da bi kdo kaj zakrivil. Prosvetni minister Radić premešča učitelje, ki so popolnoma vestno opravljali svojo službo in ki nimajo drugega greha, kakor da so navdušeni Jugoslovenci in da niso hoteli podpisati Radićevega republikanstva ter separatizma, preden se je izpreobrnil. Radić se sedaj nad njim na nelep in protizakonit način maščuje. To maščevanje pa velja državo lepe vsote, ker mora plačevati krivično premeščenim učiteljem selitvene stroške, vpokojenim pa seveda pokojnino. Kaj pravi k temu poslanec Pucelj, ki je včasih pravil, da se ne sme nihče preganjati zaradi političnega prepričanja?

+ **V klerikalni stranki poka.** Zaradi neuspehov v klerikalni stranki se pojavlja tudi med njenimi kmetjskimi pristaši čim dalje večje nezadovoljstvo. V klerikalnih kmečkih zvezah so se začeli upirati proti vodstvu klerikalne stranke, ki ne more pokazati nobenih uspehov. Voditelji krajevnih organizacij Kmečke zveze so ponekod celo zagrozili, da bodo izstopili iz klerikalne stranke, ako bo njeno vodstvo še nadalje vstrajalo pri svoji bedasti in škodljivi politiki. Zato je vodstvo klerikalne stranke razposlalo vsem organizacijam Kmečke zveze dopis, v katerem roti kmete na vse mla načine, naj vstrajajo v klerikalni stranki, češ, da njena politika ni slaba in da je vse pripravila za osnovanje prečanske fronte. Klerikalna avtonomija ne vleče, zloraba vere in cerkve v politične namene tudi ne rodi več zaželjenih uspehov, zato pa obljubujejo sedaj klerikalci združitev vseh prečanskih strank v boj proti Srbom. Na te limanice seveda ne bo nihče sedel, posebno tisti ne, ki ve, da ni niti v opoziciji nobene stranke, ki bi se še hotela družiti s klerikalci. Ti so danes popolnoma osamljeni v Beogradu, pa tudi v Sloveniji bodo kmalu na suhem, ker pametni ljudje nočejo nobenega boja proti Srbom, ampak resno delo na gospodarsko-političnem polju na podlagi enakopravnosti vseh državljanov Jugoslavije. Klerikalno stranko, ki so jo začeli zapuščati celo mnogi starejši duhovniki, ne bo rešilo več razpadanja nobeno varanje slovenskega ljudstva. Še osel gre samo enkrat na led, zakaj bi pa moral dvakrat naš kmet, ki se je tudi že davno naveličal praznih klerikalnih obljub!

+ **Čudna pota radićevske seljaške politike.** Po zakonu o splošni upravi so smeli biti doslej veliki župani samo državni uradniki, ki so imeli že deset let službe. Ta določba je imela namen doseči, da bi se naša državna uprava depolitizirala in da bi postala v resnici to, kar bi morala biti, namreč popolnoma nepristranska. Državni uradnik je namreč odgovoren samo zakonom in nobeni stranki. To pa ni bilo vseč radićevcem, ki so dosegli, da se je v novi finančni zakon sprejela tudi določba, po kateri se smejo v prihodnjih štirih letih imenovati za velike župane tudi osebe iz svobodnih poklicev, kakor advokati, zdravniki in drugi. Na eni strani odpušča vlada svoje uradništvo iz državne službe ter plačuje delazmožnim ljudem pokojnino, na drugi strani pa vlačí v državno službo nove ljudi. Radićevci hočejo namreč spraviti na mesta velikih županov ljudi, ki bi bili popolnoma odvisni od njihove strankarske milosti. S tem bi se samo povečala v državni upravi pristranost. Ali bo v korist splošnosti, je seveda veliko vprašanje. Čudno je tudi, zakaj naj bi bili po mnenju radićevskih «seljaških» politikov za velike župane najbolj sposobni advokati. Ali mislijo morebiti radićevci, ki imajo med štirimi svojimi ministri tri advokate, da morajo biti tudi vsi veliki župani advokati? Ta nova določba ni samo protizakonita, temveč tudi popolnoma nepotrebna, ker imamo dovolj sposob-

nih državnih uradnikov za mesta velikih županov.

+ **Kateri radićevskih voditeljev je kmet?** To vprašanje stavljajo naši somišljeniki vedno našim radićevcem (bivšim samostojnim kmetom, ki so svojo samostojnost opustili v upanju, da bo g. Pucelj minister), kadarkoli ti osrečevalci našega ljudstva gonijo lajno o «kmetu, ki sme zaupati le kmetu». S tem vprašanjem jih spravijo vedno v hudo stisko. Kajti predvsem ni kmet Stepan Radić, ki prodaja knjige in je pravkar kupil v imenu države v znaku štednje veliko množino knjig pri samem sebi. Stepan Radić najbrž ne razloči prav dobro pšenice od rži.

DOMAČE NOVOSTI

Naročnikom in prijateljem „Domovine“

Priobčevati bomo začeli dve daljši povesti. Da v čim večji meri ustrezemo našim čitateljem in čitateljicam, smo se odločili, da poleg vseh doslej običajnih člankov, povestic, novic, poučnih in zabavnih sestavkov začnemo v kratkem namesto ene priobčevati dve izvorni, zanimivi daljši povesti.

Poleg že najavljene povesti

OD VOJAKA DO GRAŠČAKA.

ki jo je napisal «Domovinarjem» znani in priljubljeni ljudski pisatelj gosp. A. Stražar, bo «Domovina» prinašala še drugo izvorno povest

ZA SINA

izpod peresa gosp. Ivana Albrehta. Kakor je ugajala istega pisatelja povest «Zlato srce», tako upamo, da bo vsem našim čitateljem in prijateljem ustrezno tudi z novo Albrehtovo povestjo. V povesti «Za sina» slika pisatelj v pretresljivih prizorih, kaj vse more prestati mati za sina. Dejanje, ki se vrši deloma na Notranjskem, deloma v Ameriki, je vse-skozi napeto in zanimivo. Saj je kos življenja našega ljudstva z vsemi njegovimi vrlinami in napakami. Posebej opozarjamo pri tej povesti na napete prizore iz življenja naših izseljencev v Ameriki.

Opozorite svoje znance in prijatelje na ti dve naši povesti, da si lahko še pravočasno naroče «Domovino», v kolikor doslej še niso tega storili. Komur pa nameravate dati pirhov, mu ne morete dati boljših, kakor da ga naročite na «Domovino»!

* **Dopisnikom.** Zaostali prispevki pridejo prihodnjic na vrsto. Opozarjati moramo zopet nekatere dopisnike, naj ne pišejo preosebnihi stvari zaradi novega tiskovnega zakona, ki je zelo strog. Takih osebnosti in napadov ne moremo priobčevati tako v svojem lastnem kakor dopisnikovem interesu. Prosimo torej, da uvažujete ta naš poziv. **Ako kakšen dopis ne bo objavljen, naj dopisnik ve, da se je to zgodilo zaradi strogega tiskovnega zakona.**

* **Nabiraleci naročnikov za «Domovino»** se že oglašajo. Naročnine vpošiljajo potom položnic, ki jih dobe posebej. Javljajo se bodisi narodnemu poslancu dr. Žerjavu ali pa tajništvu SDS v Ljubljani.

* **Kovani denar in zlatniki.** V Gruž je prispel zadnji transport v Franciji in Belgiji kovanih dinarskih in dvodinarskih novcev, in sicer 20 vagonov. Finančno ministrstvo tudi proučava vprašanje, ali bi kazalo spraviti v promet novce po 10 in 25 par, ki so bili napravljeni že leta 1920. Ta denar je bil deloma že spravljen v promet, a je bil kesneje umaknjen, ker je vrednost dinarja variirala. Denar po 25 par je bil kovan iz take zmesi, ki je bila dražja kakor vrednost, ki jo je predstavljal novce. Kovanje milijon komadov

Drugi takšen kmet je minister Pavel Radić, ki ni mogel dovršiti šol in je nato prodajal šivalne stroje. Njemu se je pripetila nesreča, da je svetoval oni dan kmetom iz Banata, naj več zdroba (grisa) sejejo. Tretji tak kmet-minister je advokat dr. Nikić, četrti minister advokat dr. Superina, peti advokat dr. Krajač. Nadaljnja voditelja radićevcev sta advokat doktor Maček in dr. Pernar. «Kmet» Ivan Pucelj menda še ni prijel za plug. Prave kmete imajo pri HSS (stranka g. Pucelja se danes imenuje Hrvatska seljaška stranka) samo za glasujočo živinico. Ako bi torej gg. zeleni generali še kaj govorili, povejte to, da bo mir.

zlatnikov s sliko kralja Aleksandra je prevzela Narodna banka. Novi zlatniki bodo kovani iz zlatih avstrijskih kron, ki jih je dobila naša država ob priliki razdelitve zlate rezerve Avstro-ogrskse banke.

* **Novo železniško postajališče.** Med postajama Poljčane in Ponikva, ki sta oddaljeni 16 km druga od druge, se bo še letos uredilo novo postajališče. Občina Ponikva je dovolila v to svrhu prispevek v znesku 10.000 Din. Prispevali bosta tudi občini Loče in Sladka gora.

* **Izid občinskih volitev v Trbovljah.** V nedeljo so se vršile v Trbovljah občinske volitve, katerih izid je nastopen: Volilo je 2759 volilnih upravičencev. Dobili so po redu skrinjic: SLS 360, Delavsko-kmečki blok (komunisti) 472, Socialno-demokratska stranka in Kmečko-delavska zveza (bernotovci) 227, Združena delavska lista (dr. Korunovi socialisti in komunisti-desničarji) 760, SDS 296, radikali 77, **Kmetjsko-delavska gospodarska lista 567 glasov.** Za trboveljsko občino velja tako zvaní ljubljanski propore, to je: najmočnejša lista dobi v naprej polovico od celokupnega za enega zmanjšanega števila odbornikov, ostale mandate pa si delijo vse liste, ki imajo količnik, po čistem proporeu. Kot izmed vseh najmočnejša je dobila Združena delavska lista v naprej 18 in potem po čistem proporeu še 5, skupno 23 mandatov. Kmetjsko-delavska gospodarska lista je dobila 4, SDS 2, komunisti 3, bernotovci 2, SLS 3 mandate, a radikali nobenega. SLS je pri teh volitvah padla za nad 500 glasov. Napredni glasovi pa so znatno napredovali. Zal le, da so demokrati glasovali razdvojeno, to je za svojo listo in za Kmetjsko-delavsko gospodarsko listo. Ako bi bila le ena lista, bi ta imela večino.

* **Šest borz dela se opusti.** V zmislu državnega proračuna, ki je stopil v veljavo s 1. aprilom, bo razpuščenih šest borz dela, in sicer v Mariboru, Murški Soboti, v Nišu, Novem Sadu, Splitu in Sarajevu. Poslovala bodo v bodoče le še tri, in sicer v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu.

* **Pred znižanjem cen soli.** Iz Beograda poročajo, da se bo s 1. majem znižala cena soli za 50 par pri kilogramu.

* **Nova elektrarna se baje pripravlja v Mariboru.** Mariborska mestna občina ima svojo koncesijo za elektrarno pri Felberjevem otoku na Dravi tik nad Mariborom. Načrt je bil izdelan pred vojno in so hoteli tako elektrificirati Maribor in tudi graško okrožje. Hitrejši kot Mariborčani pa so bili Švicarji, ki so med tem v vojnih letih dovršili Falsko elektrarno, s čimer je postal načrt elektrarne pri Felberjevem otoku za enkrat brezpredmeten. Kakor se poroča, je postalo vprašanje tega načrta sedaj zopet aktualno. Zanima se zanj zagrebška občina, ki ima znane težave s svojim načrtom elektrifikacije na Savi pri Krškem. Zagreb bi lahko ceneje dobival elektriko, če bi se realiziral načrt hidrocentrale pri Mariboru, odkoder bi lahko po daljnovodu napeljal strujo v Zagreb in jo oddajal seveda tudi Mariboru in krajem v bližini tega daljnovoda.

* **Pomlad v Beli Krajini.** Pišejo nam: Prve dni minulega tedna se je močno naoblačilo in namesto dežja, katerega smo pričakovali, smo dobili sneg skoro za ped na visoko, vendar je sneg v nekaj dneh izginil. Tačas je malo zadržal mraz, da se ni razvilo cvetje. Cvetna nedelja pa kljub temu ni hotela, da ne bi odgovarjala svojem imenu, zato je odela v cvetje dren, razvila liste leski in češminu, oblekla v belo cvetje črni trn, v rdeče cvetje marelice in breskve ter začela odpirati popje tudi ranim hruškam. Vinogradi so pognojani, nastavljeno in obrezano je tudi vse. Življenje se je preselilo na polja.

* **Delavska zbornica zopet posluje.** Minister za socialno politiko je začasno dovolil poslovanje Delavske zbornice v Ljubljani.

* **Gibanje SDS v mariborski oblasti.** Občni zbor sreske organizacije za mariborski dešni breg se je vršil 14. t. m. v Mariboru. Za predsednika sreskega odbora je bil ponovno izvoljen g. Ivan Kežar. Tekom prihodnjih mesecev se bo v srežu ustanovilo več novih krajevnih organizacij. — V Zetalah se je vršil občni zbor krajevnih organizacij v nedeljo 14. t. m. Organizacija lepo napreduje. Za predsednika je bil izvoljen posestnik in župan g. Anton Stojšek, za podpredsednika g. Potočnik, za tajnika g. Fran Krušič, posestnikov sin, za blagajnika g. Fran Cvetko. — V Rečici ob Savinji se je vršil dne 21. t. m. občni zbor krajevnih organizacij in je bil za predsednika ponovno izvoljen posestnik g. Peter Tlaker. Občni zbor se je bavil zlasti tudi z vprašanjem agrarne reforme, predvsem z vprašanjem pašnikov, dalje z vprašanjem regulacije Savinje ter z vprašanjem izvoza okroglega lesa. Storili so se tozadevni sklepi, kateri so bili sporočeni na merodajno mesto. — V Celju se je v torek 23. t. m. vršil krasni občni zbor tamošnje krajevnih organizacij, na katerem je poročal tudi bivši minister g. dr. Albert Kramer. Za predsednika je bil soglasno zopet izvoljen agilni g. dr. E. Kalan.

* **Opozoritev društvom glede taks.** Generalna direkcija posrednih davkov je izdala nedavno glede taksne prostosti društev in ustanov finančnim organom navodila, kako imajo postopati. Ker se mnoga društva in ustanove, ki so po točki 5., členu 5., zakona o taksah oproščene plačevanja taks na predstavitve in prošnje, naslovljene na oblastva, dajale na svoje vloge štampiljko z napisom «Oproščena plačevanja taks», ne da bi bile navedle, katerih taks so oproščene, poudarja Generalna direkcija posrednih davkov, da je ta postopek društev in ustanov nepravilen. Zato opozarjamo vsa društva in korporacije, ki so v členu 5., točka 5., zakona o taksah omenjene (ustanove in zavodi, osnovani s privatnimi sredstvi, ako služijo splošni državi ali narodni koristi in ako nimajo za cilj denarnega dobička, kakor n. pr. gospodarska društva, vojna, humanitarna, dobrodelna, zdravstvena, viteška, umetniška, književna in sploh prosvetna), da morajo v zmislu tega člena in v zmislu pravilnika vložiti na ministra financ prošnjo, da jih oprosti plačevanja taks za vse predstavitve in prošnje, ki jih predložijo državnim oblastvom. Ko to dovoljenje od ministra dobijo, morajo na vsako vlogo pripisati ali pa natisniti s štampiljko: «Oproščeno samo plačevanja taks iz tar. postavke 1. z rešenjem g. ministra financ od....., št...»

* **Umor finančnega stražnika na meji.** Pred kratkim je prišlo na meji pri Martinju v Prekmurju do boja s tihotapci. Spopadla sta se pripravnik finančne kontrole Anton Jug in neznan tihotapec. Med ruvanjem je tihotapec težko ranil finančnega pripravnika v trebuh. Ranjenca so sicer takoj prepeljali v soboško bolnico, vendar pa je še istega dne umrl. Jug je bil doma iz občine Zabjek pri Slovenski Bistrici. Padel je kot žrtev vestnega izpolnjevanja svoje dolžnosti.

* **Kako izpolnim «Domovini» priloženo dopisnico?** Ko sem s pomočjo prijateljev, sosedov, deklet ali fantov pridobil enega ali več novih naročnikov, vpišem v dopisnico na označenem mestu njihova imena in naslove. Sebe podpišem na prvi strani in oddam dopisnico z znamko za

50 par na pošti. Nato bo uprava «Domovine» dotičnikom takoj poslala list z izpolnjeno položnico. Zdad je treba paziti, da se ž njo naročnina takoj odda na pošti.

* **Odkritje rimskega groba.** Posestnik g. Ivan Miheve na Vrhniki je pri prekopavanju zemlje za svojo hišo naletel na nekak kanal. Muzejski upravnik dr. Mal, ki si je stvar ogledal, je ugotovil, da je to rimski grob iz zarezanih opečnih sten. Med drugim so našli dobro ohranjen glinast vrč z ozkim vratom in z ročajem. Vse najdene stvari je g. Miheve rade volje prepustil muzeju.

* **Nadstoletni Srbi.** V Vranji je te dni umrl Ante Markovič v visoki starosti 120 let. Pred par tedni je umrla v Vranji neka 101 leto stara vdova in neka 90letna starica. Prejšnji četrtek je umrla v Beogradu Julka Popova v starosti 110 let. Rojena je bila leta 1816. v banaškem Novem Selu, v Beogradu pa je živela od leta 1907. Do zadnjega je bila zdrava in živahna in imela je celo še vse zobe. Njena najmlajša hči, pri kateri je starica živela dolgo vrsto let, je stara 67 let.

* **Nezaslišana sirovost grškega učitelja.** V selu Konvolati v grški Makedoniji se je nedavno odigral grozen dogodek. Dvanajstletni sinček Gjorgja Popovića, učenec osnovne šole, je pozabil na prepoved grškega učitelja, da se učenci ne smejo razgovarjati v srbskem jeziku. Igrajoč se s tovariši je spregovoril nekoliko srbskih besed v svojem materinem jeziku. Ko je učitelj, ki se je nahajal v bližini, to slišal, je prijel dečka ter ga tiral v šolo, kjer mu je za kazen z britvijo prerezal kožo na glavi. Potem pa je krvavečega otroka zapodil domov. Rana se je okužila in ubogi otrok je umrl zaradi zastrupljenja krvi.

* **Potres v zagrebški okolici.** Te dni zjutraj ob 8:42 so potresni aparati na Griču zaznamovali v oddaljenosti 17 km severozahodno od Zagreba potres.

* **Smrt pod vlakom.** Vlak, ki odhaja proti večeru iz Novega mesta proti Karlovcu, je te dni povozil neko Emico Mramorjevo. Našli so nesrečnico kakih 20 metrov od tunela ob signalnem znamenju tik ob tračnici ležečo na trebuhu z odrezano glavo. Glava je ležala dva metra nazaj, kamor jo je premaknil vlak. Truplo samo je bilo brez vsake poškodbe.

* **Smrtna nesreča.** V Št. Vidu pri Stični je učenec osnovne šole Ferdinand Vidic rezal z nožem repo za živino. Fantku je pri delu spodrsnil nož in ga zadel ravno v srce. Kljub zdravniški pomoči je deček po poldrugournem težkem trpljenju umrl.

* **Zagonetna smrt.** Pred mesecem dni je odšel od doma 76letni starček Štefan Gorše iz Zapudja. S seboj je vzel sto dinarjev. Domači so mislili, da je šel na delo; bil je krovca. A mož se ni več vrnil. Ko so se vozili otroci v čolnu po Lahinji, so pri Loki opazili v vodi utopljenca, v katerem je Ivan Gorše spoznal svojega očeta. Na utopljenca ni bilo znakov nasilstva. Starec je najbrže po nesreči zašel v vodo in utonil.

* **Smrtna kosa.** V Ljubljani je umrl v starosti 70 let g. Anton Lenarčič, dvorni svetnik v pokoju. Pokojnik je bil v Ljubljani splošno znana osebnost in je užival v vseh krogih velik ugled. Bil je odločen narodnjak. — Prejšnjo sredo je preminul v Ljubljani g. Maks Winter, mesarski pomočnik. — V Veliki pri Požegi je preminul pretekli teden g. Peter Verčon, bivši tovarnar štedilnikov in peči v Trstu. Pokojnik je bil vseskozi naprednega mišljenja in je bil v Trstu kot tak splošno znan. — V Ljubljani je umrla gdč. Loti Papeževa. — V visoki starosti 85 let je umrl g. Jakob Tomc, meščan in hišni posestnik, oče podravatelja tobačne tovarne v Ljubljani. — V Stari Loki je umrl v 81. letu starosti g. Franc Šink. — V Ljubljani je umrl po daljšem bolehanju višji poštni uradnik gosp. Fran Zore. Pokojnik je bil strokovnjak v svojem poklicu in splošno priljubljen. — V Ljubljani je zatisnila za vedno svoje oči gospa Alojzija Polanjškova, rojena Ivanušova, skrbna mati in blaga duša. — V Radovljici je umrla v visoki starosti 94 let gospa Telka Sittigova, Pokojnica je bila vdova po geometru Sittigu, ki

je svoječasno premeril vse slovenske gozdove. Bila je blaga in dobrodušna ženska, splošno priljubljena. Po izkazu zadnjega ljudskega štetja je bila najstarejša oseba v radovljiškem okraju. — V Zagrebu je umrl v starosti 60 let g. Ivan Jerše, vlakovodja v pokoju. Truplo pokojnika so prepeljali v Ljubljano. — V Crnomlju je preminula gospa Vilma Jerančičeva, vdova po železniškem strojniku. Pokojnica je bila blaga in splošno priljubljena ženska. — Rodbini Gselmanovi v Tepanjah je umrl prvorojenček Ljubomir, rodbini Hrastovi v Zeleznikih pa ljubljencek Cici. — Blag jim spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* **Smrtna kosa.** V visoki starosti 81 let je umrl v Štepanji vasi bivši plesarski mojster g. Tomaž Bričelj. Pokojnik je kot dober obrtnik in narodnjak užival velik ugled. S sinom Ivanom je ustanovil štepanjskega Sokola, ga vedno rad podpiral in se za njegov razvoj zanimal z veliko navdušenostjo. — V celjski bolnici je umrl gosp. Josip Schmidl, mestni blagajnik v Celju. Bolehal je že dalje časa na ledvicah in srcu. — V Mariboru je po dolgi boleznih izdihnil g. Janko Rižner, davčni asistent v p. — V Novi vasi pri Ptujju je umrl čevljar g. Anton Arnuga. — Blag jim spomin, žalujočim naše sožalje!

* **Zlatnik je našla v milu «Zlatorog» gdčna.** Anica Cimpermanova na Polzeli. Milo je kupila v trgovini g. Josipa Rojnika na Polzeli.

* **Križem sveta.** Te dni se je vrnil s triletnega potovanja po svetu 27letni Rudolf Klima, nečak mestnega stavbenika g. Ročaka v Trbovljah. Klima je prepotoval Srbijo, evropsko Turčijo, Anatolijo, francosko Sirijo, Palestino, Egipt, Indijo in Abesinijo. S parnikom se je napotil v Francijo in skozi Italijo v Jugoslavijo. Na potovanju se je preživljal deloma s prihranki, deloma pa z lastnim delom kot najemnik kinematografa, kot krmilar pri ladjah. V Abesiniji je bil lovec in upravitelj plantaže za kavo. Kot lovec se je proslavil zlasti v pogonih na leoparda in druge divje zveri.

* **Sirovež.** Iz Velike Nedelje nam pišejo: Mladi postopač Ivan Majcen iz Lunovca je nedavno iz sirovosti nevarno zabodel z nožem nekega poštenega fanta. Postopač ima na vesti že več grehov. Vest, ki je bila objavljena v predzadnji številki «Domovine» o tem sirovem napadu, ni bila popolnoma točna.

* **Strašna eksplozija dinamita.** V hiši Radovana Vladanovića v Zaječaru je bila zbrana te dni večja družba rudarjev. Nenadoma je nastala grozna eksplozija. Vsa hiša se je stresla, šipe so popokale in pohišstvo je popadalo na tla. Mogočen oblak dima je objel vso hišo. Po nesreči so potegnili izpod razvalin dva mrtva delavca, dočim se je tretji zvijal v strašnih bolečinah. Preiskava je dognala, da je eksplodiral v peči dinamit. Hišnega lastnika Vladanovića so aretirali, da se dožene, ali je bil dinamit položen namenoma v peč ali pa je prišel tja samo slučajno.

* **Črnogorski hajduk aretiran na Dunaju.** Zaradi izgreda v kavarni je bil te dni na Dunaju aretiran znani črnogorski odmetnik dr. Vukašin Marković, ki je bil svojedobno v preiskavi zaradi komunistične propagande, a je pred meseci pobegnul iz cetinjskih zaporov. Posrečilo se mu je priti preko meje ter je v zadnjem času bival na Dunaju. Dunajska policija je o aretirancu obvestila našo vlado, ki sedaj zahteva od avstrijskih oblastev izročitev dr. Markovića.

* **Obesil se je v Goricah nad Dolgo vasjo v Prekmurju 36letni vdovec Pavel Vegi.** Ostavil je pismo, v katerem prosi svoje otroke, naj mu oprostijo, ker ni mogel več živeti.

* **Poizkus samomora v ječi.** Žile si je prerezal v celjskih zaporih jetnik Šalamun. Prepeljali so ga v celjsko javno bolnico.

* **Najdena utopljenka.** Med Trbovljami in Zagorjem je rudniški delavec Andrej Tomaž potegnil te dni iz Save utopljenko, staro 20 do 25 let, srednje postave, črnih las in čedno oblečeno. Neznanka je najbrže izvršila samoumor.

* **Mrlič v Savinji.** Med Petrovčami in Žalcem so potegnili iz Savinje mrtveca, v katerem so

spoznali nekdanjega sotrudnika pri tvrdki Stermecki v Celju, ki je bolehal na neozdravljivi bolezn.

* **Zavraten umor.** V Veliki Poljani pri Dolnji Lendavi je bila posestnica Ana Perša zavratno umorjena. Sodišče je zaprlo kot osumljenca njenega moža Ivana Perša, ki živi že več let v konkubinatu z neko drugo žensko.

* **Usmrtitev morileca Hotka v Celju.** Po usmrtitvi morilcev Čiča in Zlahtiča v Mariboru je prišel sedaj v Celju na vrsto roparski morilec Jožef Hotko, trgovec in gostilničar v Mariji Gorici, ki je umoril in oropal mesarja Josipa Krajiča iz Dobove. Zločinec Hotko je bil v ponedeljek obešen na dvorišču jetnišnice v Celju ob prisotnosti kakih 150 ljudi. Hotko je bil pred obešenjem videti zelo potrft, vendar je šel popolnoma mirno v smrt. Prav istega dne pred 29 leti je bil v Celju obešen večkratni morilec Pavel Ferme z Vranskega.

Velikonočni pozdravi naših fantov — vojakov

* **Vesele in srečne velikonočne praznike** želimo bralcem in bralkam «Domovine» slovenski vojaki pri rem. depoju v Slovenski Bistrici: Alojz Kukovec (Sv. Tomaž pri Ormožu), Anton Cerk (Borovnica), Alojz Bračič (Vrhloga), Franc Prnoič (Rakek), Franc Zvegljič (Planina pri Sevnici), Martin Ritanja (Ptujška gora), Franc Košir (Dol. Straža pri Novem mestu), Ivan Rizman (Šalovci), Koloman Škodnik (Gorjui Slaveči v Prekmurju), Jakob Filipič (Krapje pri Ljutomeru), Viktor Ribnikar (Brezje), Karel Piškori (Škofja Loka), Stanko Špan (Planina pri Sevnici), Albin Novak (Vnanje gorice).

* **Slovenski fantje, službujoči v Ohridu** (Južna Srbija) pošiljajo nebroj pozdravov očetom, materam, bratom, sestram, fantom in dekletam ter jim žele vesele velikonočne praznike: podporučnik Hermenegild Vidmar (Stožec), Pavle Žeja (Jesenice), Kazimir Zavrl (Velesovo), Vladko Zagar (Gameljne), Franjo Žvab (Javornik), Janko Dežman (Lipnica), Jože Dolinar (Dobrova), Franjo Pustotnik (Sela), Peter Grašič (Strahinj), Franjo Bučar (Ljubljana), Franjo Prezelj (Davče), Gabrijel Jelen (Maribor), Ivan Perme (Šmarje), Pavle Tolar (Prtoveče).

* **Vsem čitateljem in čitateljicam «Domovine»** želi vesele velikonočne praznike inženjerski podnarednik Josip Slekovec, inženjersko oddeljenje Dravske div. oblasti v Ljubljani.

* **Vsem znancem, prijateljem in čitateljem «Domovine»** voščijo vesele Velike noč slovenski fantje, službujoči v I. vazduhoplovnem puku, parkova četa, Novi Sad; podnarednik Janko Blaznik (Tržiče), kaplar Vinko Rebek (Celje), kaplar Aleksander Ficker (Ljubljana), Vlado Maver (Krško), Ivan Kos (Limbuš pri Mariboru), Ivan Gobec (Podčetrtak), Ivan Novak (Sromlje), Franjo Žibert (Brezice), Otmar Gebauer (Sv. Jernej), Franjo Jezernik (Ruše), Jože Majcen (Sv. Rupert), Viktor Bradkovič, Albin Vovk, Franjo Planinšek (Sv. Štefan), Franjo Kovačič, Rado Pevegvin, Stane Jevnikar (Moste), Alojz Stražiser (Borovnica), Franc Mave (Golov), Alojz Hudej (Vojnik), Pavel Godec (Sl. Bistrica), Henrik Oplot (Zg. Poljskava), Martin Vindiš (Ptuj), Koli-man Katančič (M. Sobota), Avgust Čuber, Ivan Piščanc (Maribor).

* **Vesele velikonočne praznike ter obilo pihov** želi vsem bralcem in bralkam Franc Bregar, I. vazduhoplovni puk, Novi Sad.

* **Vesele velikonočne praznike in obilo pihov** želijo slovenski fantje topničarji 12. artil. puka v Prištini (Kosovo polje) vsem slovenskim staršem, bratom in sestram: kaplarji: Josip Plut (Krvoski vrh), Josip Trdič (Desinec), Marko Kočvar (Dragomlja vas), Josip Bahor; redovi: Josip Fir (Bereča vas), Matija Zlovar (Radovica), Franc Čemas, Peter Tomac (Podklanec), Josip Knaus, Alojzij Ostanek, Joško Fric, Alojzij Pečarič, Franc Cencel.

* **Vesele velikonočne praznike** pošiljamo vsem bralcem in bralkam «Domovine» slovenski

fantje, služuči v 31. p. p., 1. bat., v Uroševcu: Jakob Stariba (Semič), Alojz Lebar (Trbovlje), Josip Jakofčič (Cerkvišče), Ivan Marečič (Stari trg pri Črnomlju), Janez Cerar (Radovica), Jože Slobodnik.

* **Pozdrav slovenskih vojakov 30. p. p. iz Prizrena.** Bližajo se že drugi velikonočni prazniki, katerih ne bomo obhajali skupaj, zato želimo fantom, dekletom in staršem vsega v izobilju k velikonočnim praznikom. Kaplari iz Prizrena: Josip Vodlan (Sv. Jedert nad Laškimi), Dominik Pavlič (Hrastnik), Franc Centrih (St. Rupert), Franc Požlep (St. Rupert), Franc Tuhter (St. Rupert), Josip Cverle (St. Rupert), Franc Čancer (Savinjska dolina), Anton Slivnik (Šoštanj), Alojz Oprešnik (Loka pri Zidanem mostu), Josip Korošec (Celje), Ludovik Bokalj (Zagorje ob Savi), Franc Knez (Huda jama); kaplari iz Zakovice: Josip Požlep (Sv. Lenart), Jakob Čanžek (Zibika), Josip Lapornik (Sv. Miklavž), Dominik Zalokar (Sv. Duh), Leopold Kodela (Jesenice), Alojz Kolman (Planina), Franc Drnovšek (Zagorje), Karel Zapošek (Laško), Miha Zavšek (Laško), Anton Kalan (Brezice); poduradnika Alojz Umek (Troovlje), Anton Hosta (Krško). Vsem zavednim bralkam in bralcem «Domovine» ključemo: Zdravot!

* **Vsem bralcem in bralkam «Domovine» prijateljem in znancem žele prav vesele velikonočne praznike** mornarji kraljevske mornarice v Novem Sadu: mornarji 1. razreda (kaplari): Stanko Arko (Sodražica), Janko Ravnika (Ljubljana), Rudolf Fras (Dolgoše pri Mariboru); mornarji 2. razreda: Ivan Tetekovič (Sv. Barbara pri Halozah), Ivan Intihar (Ptuj), Viljem Markič (Ljubljana), Josip Debeljak (Gameljne pri Ljubljani), Anton Zupan (Kovor pri Trziču), Jože Bečan (Trstenik pri Kranju), Lojze Gorenc (Miran peč), France Cerar (Vrhpolje pri Moravčah), Alojz Gosenca (Novo mesto), Janez Vogrin (Sv. Barbara), Lovrene Repanšek (Kamnik), Maks Šemrov (Rakek), Adolf Zobec (Stara cerkev pri Kočevju), Adam Jazbinski (Samobor), Slavko Horvat (Dugo Selo) in Josip Falatov (Ljubljana).

* **Slovenski fantje pri vojaki v Prištini** na Kosovem želijo vesele velikonočne praznike vsem svojim znancem in čitateljem «Domovine»: Leopold Novak (Metlika), Franc Žvan (Semič), Ivan Vončina (Grajska vas), Anton Prinčič (Koprivnik) in Ivan Čor (Vinodol).

* **Vesele Velike noč vsem prijateljem in znancem** želijo slovenski fantje I. vazduhoplovnega puka v Novem Sadu: Bogomir Mauri (Vrhnika), Vinko Les (Dobava), Valentin Kukavica (Ptuj), Ivan Laznik (Hrastnik), Jakob Šimenc (Kamnik), Jože Granc (Brezice), Franc Osterman, Valentin Vidmar, Engelbert Kaušek, Janez Dragar, Franc Korenc, Jožko Tome, Lado Vertold, Ante Jesenšek, Maks Kompoš, Ivan Pinter, Adolf Smode, Ivan Lampič, Janez Urekar, Janez Celarc, Franc Peršak, Franc Zmazek, Franc Bukovec, Jožef Jordan, Franc Omahen, Karel Polšak, Franc Trkaj, Janez Prešiček, Anton Očepek, Janez Lah, Janez Pugelj, Avguštin Vodišek, Leopold Hodnik, Stanko Kocjančič (Ljubljana).

Velikonočno streljanje

V naši mili Prlekiji imamo zelo mnogo starih navad, katerih se ljudstvo ne more odvaditi. Zlasti naši fantje si radi tu in tam privoščijo kako staro šego. Posebno jim ugaja velikonočno streljanje. Kaj imajo od tega, si lahko izračunamo na prstih ene roke. Če vprašas katerega takih fantov, zakaj strelja, ti pravi, da Bogu v čast. Drugi spet reče: «Drugače ne vemo, da je Velika noč!» Tretji se odreže: «Kakšen hec moramo imeti.» Jaz pa pravim, da je res lep hec, če odtrga komu roko, drugemu nos in tako naprej. Naj vam v naslednjem povem, kako se je nekje v Prlekiji omenjeno streljanje omejilo.

Neki izkušen župnik, ki je bil nasprotnik streljanja, je bil baš nekaj tednov pred Veliko nočjo prestavljen v drugo župnijo, v kateri je

bila navada velikonočnega streljanja že tako rekoč prirojena.

Ko je prišel ta gospod župnik na cvetno nedeljo na prižnico, je med drugim rekel: «Povedalo se mi je, da imate v tej župniji to lepo krščansko navado, da ob Veliki noči kaj lepo streljate. To je prav lepo od vas. Tudi jaz sem prijatelj tega običaja. Če boste tudi letos pridno streljali, vas hočem po svojih močeh za to meni izkazano uslugo primerno nagraditi.»

S temi besedami je župnik tako navdušil svoje župljane, da je vrelo na Veliko noč vse staro in mlado okrog cerkve, kričalo in streljalo, da ni bilo ne konca ne kraja. Ko je bilo par neprevidnežev krvavih, je postala tihota kakor nekaj dni prej pri božjem grobu.

Ko sta se podala župnik in mežnar v župnišče, sta prikotala streljačem sodček vina, jim delila cigarete in drugo, da je bila vsa družba prav zadovoljna. Nazadnje se je župnik za njihovo požrtvovalnost lepo zahvalil in jih poprosil, naj se tudi za prihodnjo Veliko noč pripravijo tako lepo.

Ves teden za tem se je po fari govorilo, «Naš novi gospod so pa kaj veseli in dobri. Tako radodarnega in prijaznega gospoda še nismo nikdar imeli. Prejšnji župnik so nas zmerjali, če smo Vstajenje počastili s streljanjem in na vse zadnje so nas še naznanili orožnikom.»

Vse leto so se pripravljali farani, stari in mladi, za prihodnjo Veliko noč. Še žene in dekleta so marsikateri belič prihranile za nakup smodnika. Tudi v treh sosednjih župnijah je bilo radi tega vse po koncu.

Prišla je zopet Velika noč. Na velikonočno nedeljo na vse zgodaj je začelo grmeti po štirih župnijah. Kadilo se je in pokalo kakor v svetovni vojni.

Ko je s težavo in s strahom odslužil župnik mašo, je prinesel mežnar pred velika vrata mizo, na katero je stopil župnik in govoril množici takole:

«Najprej se vam iz dna svojega srca zahvaljujem, da ste se današnjega manevra udeležili v tako lepem številu. Danes leto dni sem vam obljubil, da vas bom lepo pogostil za vaše prekrasno streljanje. Žal, da tega ne morem izpolniti. Saj vam je znano, da sem imel v gospodarstvu skozi vse leto same nesreče. Za maše ste prinesli tudi malo. Mogoče bo letošnje leto bolj blagoslovljeno, potem vas bom mogoče nagradil.»

To je bil ogenj v stehi. Ljudstvo je začelo kričati, češ: «Kdo vam bo na upanje streljal! Ne enega strela več ne dobite!»

In res, drugo leto, ne pozneje, ni padel noben strel več. Na tako zvijačen način je odpravil župnik neumno velikonočno streljanje v svoji fari.

Škerlec-Vičanski.

Zaletelo se mu je.

Učitelj: «Ali veš, Jurček, kje žive Danci?»
Jurček: «Na Danskem.»
Učitelj: «A kje mohamedanci?»
Jurček: «Na Mohamedanskem...»

Pogojno odpuščanje.

Mož je v pijanosti nabunkal svojo še bolj natrkano ženico ter jo nato kmalu skesano prosil za odpuščanje: «Ljuba žena, ne zameri mojemu početju, zgodilo se je v pijanosti!»

Zena: «Ljubi mož, natpel si me prav za prav po pravici, ker sem bila že dolgo potrebna. Prosi ti za odpuščanje bi pa morala le jaz tebe, ker sem te tako strašno opraskala po obrazu.»

Mož (ki mu je bilo že žal, da je prosil): «Odpušam ti samo pod pogojem, da kaj takega več ne storiš, pridržim si pa pravico, da te zopet nabijem, ko boš potrebna.»

Par.

Zena (v jezi svojemu možu): «Ti si največji osel na svetu.»

Mož: «Drugače bi pa ti ne imela para.»

V napredni vasi

Vsa vas nestrpno čaka,
kaj pismonoša Luka,
po cesti prikorka,
izzá oglóv prikuka.

On nam prinese danes
preljubo «Domovino».
Ze Luko vidi Janez
skoz strešno majhno lino.

Vse zdaj na prosto rine.
Ponosno hodi Luka,
ker šop mu «Domovine»
iz torbe težke kuka.

Oči se vsem blestijo,
ko list bero preljubi.
Od vseh strani hitijo
vaščani k njim še drugi.

Blaže Blažon.

Grmenje in treskanje v cerkvi

Grobčno-Virštanj, sredi marca.

Komaj sem čakal nedelje, da pridem s svojo idealno znanko skupaj v Pristavi. Obljubila mi je, da pride k igri «Veronika Deseniška». No, in prišla je, toda šele po končani igri sem govoril z njo par besed. Igra ji je zelo ugajala, toda bila je strog kritik. Rekla mi je:

«Vedela sem po vašem opisovanju že naprej izid te igre. Bilo je dobro, le premalo živo. Igralec se mora v igro živjeti tako, da bo mislil, da ni igra, nego resnica. Najbolje sta rešila svoji vlogi Veronika in Inko. Dober je Vaš nasvet:

najprej z lahkimi, potem pa z vedno težjimi stvarmi.»

«Oprostite, gospica, jaz se v stvar ne vmešavam. Rečem samo, da je treba poslušati vse dobre nasvete in jih ne zametavati ali celo zaničevati.»

Več sva se z gospodično pogovorila drugega dne, ko sem jo posetil.

«Gospodična, skoro bi bil postal nezvest oblubi, da Vas posetim; na Buče so prišli klerikalni agitatorji v duhovniških oblekah. Ljudstvo je bilo popolnoma zbegano. Misijon so imeli na Bučah tri dni. Na nedeljo je bila približno eno uro pridiga; v začetku pridige je bil g. jezuit miren, a ko je pa prišel do 'brezverskega' časopisa, mu je pa začela kri iti v glavo. Začel je grmeti, treskati in škripati. Med drugimi besedami — vsega nočem imenovati, ker je pohujšljivo — je rekel tudi to: 'Ali si naročen celo na pohujšljiv časopis? Gorje ti, ako si in ga mogoče celo posojuješ sosedom! Proč s tem brezverskim časopisom, ki piše proti veri in namestnikom božjim!«

«To pa je nesramno,» mi je dejala gospodična, «to je tako podlo obrekovanje, da so ga zmožni komaj divjaki. Ali mar 'Domovina' uči drugo vero? Ali ne kvarijo vere baš oni, ki se imenujejo božji namestniki in ki namesto označevanja božje besede politizirajo na prižnici?»

«Gospodična, oni so sami krivi, če vera peša, to pa zato, ker ljudstvo vidi svoje dušne pastirje, da se za krščanski nauk premalo brigajo in vse preveč politizirajo. In saj veste, da mnogi dušni pastirji sami ne žive baš izglednega življenja.

Pravil je dotični g. jezuit tudi: 'Ali nimate dovolj verskih časopisov, a ti si pa naročen (naročena) na brezverski časopis, ki jemlje ljudem mir srca. Pravijo, da je to politika, ki nima v cerkvi nič opraviti. To je laž! Naj nas pustijo v miru, potem jih hočemo tudi mi! Oni nas blatijo, preganjajo in zasramujejo vero, zato pa: kdor z njimi drži, on je nevernik!' Tako je dejal. Videlo se mu je, kako grozno je razburjen. Ljudje so začeli godrnjati in jaz sem celo mislil, da bo stopil s prižnice in nas začel pretepati. To bi se mogoče tudi bilo zgodilo, če bi imeli isto moč, kakor so jo imeli pred par sto leti.»

«Kakor vidim,» je nadaljevala gospodična, «bi ti božji namestniki kmalu zamenjali vero za politiko. Ali se v jezi razlaga Kristusov nauk? Ali sme biti božji namestnik razburjen na prižnici in ali sme stopiti s sovraštvom v srcu na prižnico? Kdor to dela, on ni božji namestnik. Oni, ki čita poučljive časopise, ki zagovarjajo pravico in varujejo vero pred izkoriščanjem slabih božjih namestnikov, je po besedah g. jezuita nevernik. Če bi pa čital bogokletni 'Domoljub' in bi bil še tak vlačugar ter nevernik, bi ga razglašali za dobrega človeka. Ali ni to naravnost roganje verskim naukom? 'Domovina' ne piše proti duhovnikom, ki so svojemu poklicu zvesti, in ne obrekuje vere. Kdor to reče, laže, četudi se imenuje božji namestnik! Pač pa 'Domovina' nasprotuje izkoriščanju vere v politične namene. Cerkev je posvečena za verske reči, za Kristusovo besedo, a ne za politiko! V posvetnih zadevah pa bi naj duhovniki pomagali, da ne bi bili davki tako visoki, saj je 20 poslancev SLS v Narodni skupščini. Njihovih obljub smo že do grla siti.»

Čas je potekel in treba je bilo končati razgovor.

«V nedeljo se zopet vidiva. Povedal Vam bom še o treh misijonskih pridigah. Strmeli boste, ko boste slišali.»

Uboga «Domovina», kako te preganjajo, toda mi upamo, da se boš hlabro vojskovala in premagala svoje sovražnike. — Rodoljub.

Strah v zaboju

Ljubezen Potrpkarjeve Ane je hodila trnjevo pot. Imela je fanta, Trpinovega Ceneteta, ki ga ni smela niti pogledati; tako se je glasila prepoved njene tete, ki je smatrala vsak prijazen pogled za velik greh

Toda ljubezen je iznajdljiva. Vse zapreke premaga in ne miruje, dokler se popolnoma ne razodene. Tako je tudi Ana iztuhtala, da je za skrivne sestanke pripravila njena podstrešna sobica, zato je pod okno na drugi konec podstrešja postavila prazen zaboj. Vanj je počenil Cene vselej, kadar je prilezal po marelici, stoječi ob hišnem zidu skozi okno, in čakal, da dekle opravi večerno delo. Ko sta se porazgovorila, je odšel po isti poti.

Nekega večera sta bila dogovorjena na sestanek, slučajno pa je moralo dekle odpotovati v bližnje mesto, kjer je pozabilo na dogovor ter je prenočilo pri sorodnici. Cene je kakor po navadi splezal na marelico, čije močna veja je segala prav do okna, po kateri je brez napora prišel v podstrešje. Tu je legel v zaboj ter je radi varnosti spustil nase pokrov.

Zapiranje je moralo povzročiti ropotanje, ki ga je čula skrbna teta ter je v strahu za svoje imetje prilomastila po stopnicah. Poiskusila je skrinje in omare, če so dobro zaprte, in tako je prišla tudi do zaboja, ki ni bil zaklenjen, dasi je ključ tičal v ključavnici. Zavrtela ga je, jezeč se na površnost nečakinja, ter ga je spravila v žep.

Cene se je ustrašil položaja, v katerega je zabredel, tolažil pa se je z mislijo na Ano, ki mora vsak čas priti ter ga osvoboditi. Čakal je in čakal, a ni je bilo od nikoder.

Prišel se je stegovati in razrivati pokrov. Prizadevanje pa ni imelo uspeha, zakaj zaboj je bil močan in se ni dalo nič odriniti. Medtem je potekel večer, ura v zvoniku vaške podružnice je udarila enajst.

Premišljevaše svojo usodo se ni mogel načuditi, zakaj ga je Ana pustila na cedilu. Edino, kar se mu je zdelo mogoče, bi bila njena pozabljivost in zato jo mora poklicati ali ji dati kako drugo znamenje svoje prisotnosti. Klicanje se mu ni zdelo umestno, ker bi ga teta spoznala, odločil se je za ropotanje z nogami.

Votlo so odmevali udarci v praznem podstrešju — pazljiva teta je bila takoj na nogah ter je vlekla glasove na ušesa. Spomnila se je pripovedk o strahovih in vse v njej je govorilo, da je slišala «spomin». Najbrž je umrl kdo v sorodstvu ter je prišel javit svoj odhod. Lahko pa je v hišo zašla kaka trpeča duša, saj pravijo, da so vice na tem svetu.

Ropotanje se je ponovilo močnejše in je trajalo dolgo časa. Teti se je zasmilila uboga duša; vzela je kozarec blagoslovljene vode ter jo je navila v podstrešje.

Cene je uvidel, da ima opraviti z vraževno teto, ki odganja duhove in bi nazadnje tudi njemu pomagala iz zaboja. To bi mu bilo prijetno, zakaj Ane najbrž ni doma, v sili pa je dobra vsaka pomoč, četudi pride od sovražnika. Naravnost se ji seveda ne sme pokazati, lahko pa se posluži zvijače in prevzame vlogo trpeče duše.

Narahlo je potrkal z okovano peto ob zaboj in vzdihnil, kolikor je mogel globoko.

«Vsak dober duh Boga časti. Ti pa, ki iščeš miru, kaj potrebuješ?» Tako je nagovorila duha.

«Pomagajte!» je Cene z votlim glasom zastokal v zaboju.

«Kako naj ti pomagam?» Starka je stopila k zaboju.

«Moja rešitev je v vaši moči. Samo zaboj odprite. To bo zadostovalo.»

Teta je zarožljala s ključi, odprla zaboj, nakar se je hitro odstranila. Opazovaje skozi napolodprta vrata je videla, kako se je dvigalo nekaj iz zaboja proti oknu: duša tistega, kateri je pravkar pomagala iz trpljenja.

Drugi dan je prišla iz mesta Ana, kateri zgovorna teta ni mogla dovolj popisati, kaj se ji je pripetilo. S solzami v očeh ji je pripovedovala o mukah, čijih vzdih je slišala iz zaboja. Mnogo ji je povedal tudi Cene, zadovoljen, da je teto tako imenitno prevaral.

Soteščan.

Velika noč

Po solčnih bregovih spet zvončki cveto,
stezice obroblja zelenje,
po vrtilih in gajih krilatci pojo,
opevajo novo življenje.

Po polju med njivami hodi pomlad,
oživlja, ogreva in seje
ter brstje poganja in cvetije za sad
pripenja na stebila in veje.

Vstajenje praznujeta polje in les
po svoji predavni navadi;
sušijo vrhovi ponosnih dreves
o rojstvu cvetoče pomladi.

Visoke planine, zatišje in plan
umivajo v rujni se zarji;
svetišču podobna je cvetna ravan
in hribi so kakor oltarji.

Vstajenje — skrivnost je velike noči,
zdaj čudežno vse se prebujajo,
po mladih livadah skrivnostno doni
življenja odmev — aleluja.

Soteščan.

Lisičji želodec

(Koroška pravljica.)

Neki bogati mlinar se je tako zredil, da se ni mogel več premikati. Ko je bila nevarnost, da se radi preobilne masti zaduši, je poklicala njegova žena zdravnika.

«Pomaga samo to,» je dejal zdravnik, odprl mlinarju trebuh in vzel iz njega želodec.

Nato je izročil želodec mlinarici in odredil: «Izperi ga dobro in posuši, preden ga zopet vštijem v trebuh.»

Žena je šla k potoku, izprala želodec in ga položila ob potoku na solnce, da se posuši. Ker so svinje gladne krulile, jim je morala gospodinja nesti hrane.

Med tem časom pa se je priplazila k potoku lisica, našla želodec in ga požrla. Ko je zdravnik zopet hotel želodec vštiti, je prišla žena v veliko zadrego. Tekala je po obrežju sem in tja, toda želodca ni bilo nikjer. V vlažnem pesku je videla samo lisičjo sled.

Vsa jezna je poiskala najboljšo slanino in jo položila pri potoku na past. Lisica je že od daleč vohala slanino in se potihoma priplazila k njej. Ko je poželjivo vohala slanino, boječ se strupa, se je past podrla.

Mlinarica je hitro zaklala lisico, da bi dobila možev želodec. Toda žival je želodec že

prebavila. Tedaj pa je vzela v svoji stiski lisičji želodec in ga prinesla zdravniku, ki je že nepotrpežljivo čakal. Zdravnik ni želodca niti pogledal, temveč ga je hitro vžil v mlinarjev trebuh.

Ko je mlinar ozdravel, je začutil strašen glad. Žena mu je prinesla raznih jedi, toda on jih je vse zavrnil. Hotela mu je speči kokoš, toda on je zahteval: «Zakaj peči, prinesi mi kar sirovo!»

Mlinarica je gledala s prestrašenimi očmi, ko je njen mož požrl kokoš s perjem vred. Odslej mlinar sploh ni vžival ničesar drugega kakor sirove kokoši, race in gosi. Vsej perotnini svoje žene je že zavil vratove. Tedaj pa je obupana mlinarica pognala moža iz mlina.

Mož je zbežal v gozd, iskal podnevi ptičja gnezda, ponoči pa se je klatil z lisico in kuno okrog knetskih dvorišč ter kradel iz kurnikov perutnino.

Neke noči je bil mlinar na nekem kmet-skem dvorišču zasačen od domačega hlapca. Hlapec, ki je bil sirov človek, ga je večkrat udaril s polenom in ga v temi zadel tako nesrečno, da je mlinar padel in kmalu izdihnil. Sredi med jeznim kokodakanjem kokoši je skočila mlinarjeva duša bela kot golob iz njegovega telesa, kajti mlinar ni bil navaden pregrešen tat in ni mogel ničesar

za to, da se je njegova narava izpremenila. Preden pa je potovala duša v nebo, je sedla na prastari hrast in tožila gozdnim živalskim tovarišem svojo nesrečo.

Ko je ležal mlinar v mrtvašnici na parali, so ponoči stražili ob mrtvašnici njegovi znanci lisica, kuna, podlasica in dihur. Ko se je pa napravil dan, so se ti njegovi prijatelji žalostni odstranili.

Pri pogrebu mlinarja je v bližnjem gozdu grozno tulila neka zver. To tuljenje je prenehalo šele, ko so vaški zvonovi nehali zvoniti.

Skrivnostna ptica

(Koroška pravljica.)

Neka kmetica je imela hčer in pastorko. Hčerko je ljubila, pastorko pa sovražila. Pri jedi ta ni smela sedeti pri mizi, temveč je morala ostati v hlevu. Hčerka je še spala v topli postelji, ko je morala ubožica že v rano jutro gnati edino kravo na pašo. Revica na paši včasih ves dan ni imela kaj jesti.

Nekoč se je začela bridko jokati. Bilo je jeseni. Zeblo jo je in lačna je bila. Naenkrat je krava obrnila svojo glavo k plakajoči deklici in jo vprašala: «Zakaj plakaš?»

«Ker sem gladna.»

Žival ji je rekla: «Odvij moj rog, v njem je mleko.»

Revica je storila kakor je krava nasvetovala, in res se je nahajalo v rogu sladko mleko.

Ko se je nasitila, je rog zopet pritrdila nazaj. Prišel je večer in pastorka je gnala kravo domov.

Naslednjega dne je prišla mačeha gledat na pašnik. Zmerjala je pastorko, zakaj pase kravo na tako slabem pašniku. Oštevala jo je le iz zlobe, ker je vedela, da daleč naokrog ni bilo nikjer boljše trave. Vroče opoldansko solnce je tako vplivalo na mačeho, da se je vlegla in zaspala.

Uboga pastorka zopet ni imela niti grizljaja kruha. Ko je zvonilo poldne, jo je lakota tako mučila, da so ji začele teči solze po licu.

Pa je rekla krava: «Odvij mi rog, v njem je mleko.»

Ko je bila deklica okrcpčana, se je zbudila njena mačeha, ki je v polspanju videla, kaj se je zgodilo. Zato je potem zvečer dejala: «Poklicala sem mesarja, ki bo jutri zaklal kravo.»

Pastorka se je vsa žalostna podala v hlev, ter tamkaj bridko jokala. To je pametna žival videla in jo je zopet vprašala: «Zakaj jočeš?»

«Ker te bo jutri zaklal mesar.»

«Ne bodi žalostna,» jo je tolažila krava, tebi bo mačeha gotovo dala moj želodec, da ga izpereš. V njem boš našla jabolko, ki ga moraš vreči na najbližje drevo in iz njega bo skočila lepa ptica.»

To se je v resnici tudi zgodilo. Ko je bila krava zaklana, je mačeha dala pastorki kravin želodec z besedami: «Idi k potoku in ga operi!»

Deklica je ob potoku res našla v želodcu jabolko in ga vrgla na najbližje drevo. Iz njega je naenkrat skočila lepa ptica, ki je veselo skakala po vejevju.

Med tem se je hčerka leno pretegovala pred vratmi in opazovala čudno ptico. Poklicala je mater in ko je ta stopila k njej, je baš jezdil mladi kralj s svojim spremstvom po cesti proti hiši.

Kralj, ves v zlatu in svili, na visokem belcu, je zagledal pisano pojočo ptico, pa je rekel: »Ona, ki mi ujame ptico, bo moja žena.»

«Hiti, hiti!» je kričala mati svoji hčerki, ki se je zagnala za ptico, da bi jo vjela. Toda ptica je neprestano bežala pred njo.

Tedaj je rekel kralj pastorki ob potoku: »Vjemi mi ti ptico!»

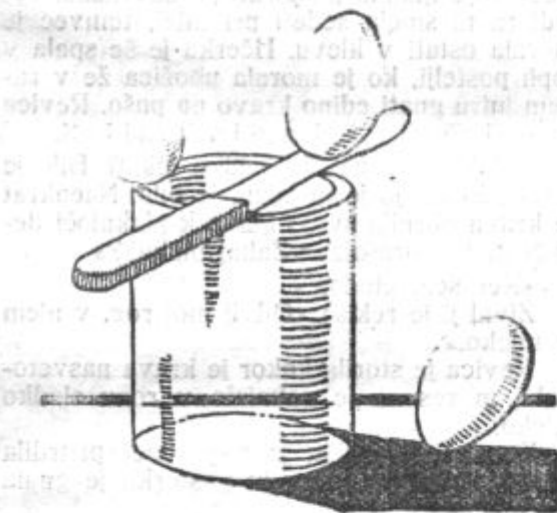
Pastorka je samo stegnila svojo roko, ki je bila od ledene vode vsa rdeča in ptica je med veselimi prepevanjem priletela k njej. In ko je ptico še nežno gladila s svojimi raskavimi rokami, se je sklonil kralj k pastorki in jo je dvignil k sebi na konja.

Dve igrici z jajci

UBOGLJIVO JAJCE.

Naslednja šaljiva igrica bo naše mlade pa tudi starejše čitatelje in čitateljice gotovo zanimala, ako jim še ni znana:

Vzemi polno jajce, napravi na vsakem koncu prav majhno luknjico, nato temeljito izpihni in daj lupino dobro posušiti. Ko je znotraj popolnoma suha, zadelaj na eni strani luknjico s klejem (kitom), nato skozi drugo luknjico nasuj zelo fino suhega peska v toliki teži, kolikor

je poprej tehtalo polno jajce. Sedaj zadelaj tudi to luknjico. Takšno jajce lahko poljubnoobarvaš ali preslikaš.

Ob Veliki noči, ko se jedo jajca, zamenjaj pri mizi tako, da ne bo tega nihče opazil, kuhano rdeče jajce s tem jajcem in reci, da imaš piruh, ki te vedno uboga. Da se ta zamenjava ne opazi, naj bo jajce s peskom iste barve kakor piruh. Nato ubogljivo jajce malo potreseš in postaviš pokncu. Jajce bo ostalo v tem položaju. Sedaj ga lahko postaviš v kakršenkoli položaj, vedno bo ostalo tako, kakor si ga postavil. Tudi na robu kozarca bo ostalo v določenem položaju. Glej slike!

Vsa zvižaja obstoja v tem, da je jajčja lupina v razmerju s peskom silno lahka in ne moti peskovega ravnotežja.

TRDOVRATNO JAJCE.

Za to igro velja najprej kakor zgoraj, samo ko imaš v jajcu pesek, prideni malo fino stolčnega pečatnega voska in zadelaj luknjico. Nato jajce dobro stresi in ga postavi v tak položaj, v kakršnem ga hočeš imeti, in drži jajce nekoliko časa nad vročim štedilnikom ali ga drugače toliko segrej, da se pečatni vosk raztopi. Nato vzemi jajce proč, da se ohladi. Pesek se je sedaj v jajcu sprijel, da se več ne premika, in jajce sedaj lahko postavljaš v kakršenkoli položaj, vendar se bo vedno zopet postavilo v prvotni položaj, ki si mu ga namenil.

Strah v cerkvi

(Pravljica.)

Ko so še živeli moj pokojni oče, nas je večkrat obiskal neki berač, ki je bil prijatelj mojega očeta še izza časa, ko sta skupaj služila vojake. Prisegla sta oba cesarju Ferdinandu in potem služila tudi še Francu Jožefu. Radi smo tega berača sprejemali, posebno takrat, ko je pri nas prenočeval. Vsakokrat sta si imela kot stara vojaka zadosti povedati. Včasih nam je povedal starček tudi kako smešno ali pa resno zgodbo, katerih je vedel na stotine. Nekoč nam je povedal naslednjo povest:

«V neki farni cerkvi so našli na vsako kvatarno nedeljo zjutraj po tleh pometane oltarne svečnike, ne da bi bili kdaj poškodovani. Na prtu, s katerim je bil pokrit oltar, se je videlo krvavo obličje. Svetiljka večne luči pa je bila potegnjena k tlom in vselej ugašena.»

To se je dogajalo celih tri sto let.

Duhovščina je opravljala razne molitve v ta namen, pa vse ni pomagalo ničesar. Največ dela je imel s tem seveda cerkovnik, ki je moral vsakokrat postaviti svečnike nazaj na oltar, prižgati večno luč in izprati prt, ki je bil na oltarju. Potem je bil zopet mir do prve kvatrne nedelje.

V bližini cerkve je stanoval kmet, ki je imel pogosto mnogo delavcev. Bilo je v jeseni, ko so ljudje kopali krompir. Ta kmet je imel baš na kvatarno soboto delavce. Po storjenem delu so se zbrali ti delavci in neki fantje pred hišo ter zapeli.

Končno je rekel eden fantov svojim tovarišem: »Veste kaj! Nocoj bo v naši cerkvi zopet oni tristoletni razgrajč pometal raz oltarja svečnike. Kdor ima pogum, pojdi z menoj! Grem gledat, kdo to dela.»

Poslušalci teh besed so prestrašeno gledali v fanta, a nobenega ni bilo, ki bi šel z njim.

Cerkovnik je baš zvonil večno luč. Fant se je poslovil od svojih tovarišev in se zmuznil v cerkev, da ga cerkovnik ni opazil, ko je zaklepal cerkev. Mladenič je bil potem popolnoma sam v cerkvi in je mirno čakal, kaj se bo zgodilo. Nekaj časa je sedel v klopi sredi cerkve. Potem pa si je izmislil in šel na kor, vzel kratko lestvico, ki jo je imel cerkovnik za cerkvene porabe, ter splezal po nji na vrh orgelj, od koder je opazoval, kaj se bo zgodilo.

Bližala se je enajsta ura, ko imajo duhovi svojo moč. Bila je polna mesečina. Cerkev je bila svetla tako, da je lahko vse na tanko videl. Ura v zvoniku je jela biti enajst. V tem trenutku se je začel odpirati v sredi cerkve grob s strašnim treskom in gromenjem. Ko se je odvalil velik nagrobni kamen, se je začel pomikati iz groba majhen in silno star možiček. Ko je že splezal iz groba, se je sčel do notranje bele srajce, drugo obleko pa je vrgel tik groba. Potem se je podal z groznim sopenjem proti glavnemu oltarju. Mladenič, ki je bil na orgljah, je vse to natančno opazoval. Ko je bil možiček pri glavnem oltarju, se je obrisal v prt in njegov obraz je bil vtisnjen na njem. Potem je šel za oltar in tam je molil popolnoma nerazumljive molitve, katerih mladenič ni prav nič razumel.

Med tem pa, ko je možiček molil za oltarjem, je splezal mladenič raz orgelj, šel v cerkev proti grobu ter pobral vso možičkovo obleko, nato se je vrnil zopet na svoje prejšnje mesto na orglje. Stori pa je pri vsaki svoji stopinji križ, češ, da možiček ne bi mogel za njim, če bi ga opazil.

Mladenič je potem zopet dalje opazoval možičkovo početje.

Možiček je po opravljenih molitvah za oltarjem prilezel zopet z grozno težavo pred oltar in si prinesel stojalo, ki je imelo tri stop-

nice, ga postavil k oltarju, potem stopil na njega in vrgel svečnik za svečnikom po tleh tako, da se nobeden ni zlomil.

Ko je bil s tem delom gotov, je postavil stojalo pred svetiljko večne luči, ki jo je potegnol doli in pihnil luč.

Bližala se je dvanajsta ura. Hitel je zopet nazaj v svoj grob. Toda možiček ni našel obleke in je grozno zavpil: »Kam si mi dal obleko? Če te dobim v pest, te zdrobim v solčni prah! Tukaj so tvoji sledovi!»

Možiček sedaj ni bil več tako len kakor poprej! Kakor blisk je tekal sem in tja. Šel je gledat pod vsako klop, na prižnico, za kipe svetnikov in za oltar. Naposled je zagledal mladeniča, ki je sedel na vrhu orgelj in imel zraven sebe njegovo obleko.

«Gorje ti,» je zagrmel z groznimi besedami. «Nesrečnik, po kaj si prišel? Mislim, da po svojo izgubo. Raztrgam te na solčni prah. V par minutah boš to, kar sem jaz že tri sto let!»

Ker pa možiček ni mogel naravnost za njim, kajti nad vsako mladeničevo stopinjo je bil križ, je potegnol iz groba rakev in jo zlomil tako na drobno, da je imel toliko kosov, kolikor je storil mladenič stopinj. Potem je vrgel na vsako stopinjo svoj kos in se je tako približal na kor do orgelj.

Mladenič, meneč, da je izgubljen, se je že vdal v usodo. Možiček se je začel spenjati proti njemu in baš, ko ga je mislil prijeti, je začela biti ura v zvoniku dvanajst, zato je starček odstopil, in na vso grlo zavpil: »Srečen si! Tudi jaz sem srečen! Tri sto let sem trpel to težavo! Hvala ti bodi tisočkrat!»

Po teh besedah se je možiček urno podal v svoj grob, ki se je takoj iz lastne moči zaprl. Mladenič ni videl drugega, kakor da je lep bel golobček letal po cerkvi tako dolgo, da je duhovnik opravil sveto mašo. Potem je tudi ta izginil.

Obleka, ki jo je imel mladenič na orgljah, se je spremenila v prah, ki ga je imel potem mladenič še dolgo časa v spomin. Strah, ki ga je prestal, je mladeničeve črne lase popolnoma pobelil.

Od tiste dobe ni bilo več v tej cerkvi na kvatarno nedeljo nobene izpremembe.

To zgodbo nam je povedal naš berač, ki ga potem ni bilo več k nam, mogoče se je tudi on preselil k onemu možičku v večnost.

Matija Belec Bolfanski.

Ubijalec levov

(Živalska pravljica.)

Nekemu oslu se je zahotelo, podati se po svetu iskat srečo. Zbežal je iz hleva, begal križem kražem preko polja in travnikov ter dospel proti poldnevu na veliko ravnino, polno osata, ki je njegova priljubljena hrana.

Od veselja je začel glasno kričati, da se je od tega zbudil lev, ki je tam slučajno počival. Lev se je ozrl okrog, da bi videl, kdo povzroča takšen neznanški vik. Toda komaj je zagledal osla, se je začudil. V svojem pustolovskem življenju še ni nikdar srečal podobnega bitja. Kdo bo to? Ali je močan ali slab? Prijatelj ali sovražnik? je mislil pri sebi in sklenil ogovoriti osla.

«Kdo si?» je vprašal.

«Ubijalec levov,» je odgovoril mirno osel, ki je takoj vedel, s kom ima opravka in da se more zanašati edino na svojo prisotnost duha.

«Ti si torej tako močan, da lahko ubijaš leve kar tako meni nič tebi nič?»

«Seveda!»

Lev oslovski bahavosti ni prav verjel, kajti doslej se je smatral sam za najmočnejšega na vsem svetu. Vendar je bil previden, zlasti ker je bil glas ubijalca levov tako močan in so bila njegova ušesa tako silno dolga, kar bi končno mogel biti dokaz njegove moči. «Poslušaj!» je rekel, «midva ho-

čeva skleniti zvezo. Združila bova najine moči in na ta način premagala vse živali. Ali soglašajš?»

«Soglašam,» je odgovoril osel in se je podal brez nadaljnega na pot s svojim novim prijateljem. Kmalu sta prišla do široke reke. Z enim samim sunkom je bil lev preko nje, dočim jo je osel le s trudom preplaval in ni dosti manjkalo, da bi bil utonil.

Lev je bil zaradi njegove zmerne spretnosti presenečen in je začuden stresal svojo zlatorjavo grivo.

«Kakor se mi vidi,» je rekel, ne znaš ti niti plavati.»

«Kdo? Jaz?» je zaklical osel in se glasno smejal. «Strašno se motiš, moj dragi. To se samo tako zdi. Jaz celo boljše plavam kakor riba.»

«Toda zakaj ti prizadene toliko truda, da prebrodiš reko?»

«To ti bom takoj povedal,» je odvrnil potepin mirnodušno. «Jaz sem pri plavanju vjel z repom jeguljo, ki je bila tako velika in težka, da me je skoro potegnila v globočino. Zaradi tega sem jo, žal, moral izpustiti, da sem lahko prispel na obrežje.»

Lev, ki ni baš mnogo premišljal, se je zadovoljil z odgovorom in oba sta nadaljevala pot. Kmalu sta prispela do zidu. Z enim samim sunkom je bil lev na drugi strani. Za osla pa to ni bila malenkost. Z velikimi mukami je splezal končno na vrh zida, kjer je obvisel na trebuhu. Toda kako naprej?

«No, kaj pa še čakaš?» mu je zaklical lev, ki se je čudil oslovedu nerodnemu početju.

Ceprav se je osel nahajal v zelo težkem položaju, vendar ni izgubil duševne prisotnosti.

«Ali ne vidiš,» je odgovoril, da se tehtam? Hočem videti, ali sta sprednji in zadnji del mojega telesa enako težka?»

Po dolgem obotavljanju je končno osel skočil z zida. Lev njegovemu razlaganju ni verjel, še manj je verjel trditvi, da je tako zvani ubijalec levov močan.

«Najbrže me ti le varaš,» je rekel lev. «Tvoji poskusi so doslej pokazali, da si prav slabotno bitje.»

«Ali misliš?» je dejal osel. «Jaz grem staviti, da ti tega zidu, ki ga jaz z lahkoto prevrnem, ne moreš niti zagugati.»

Sklenila sta torej stavo. Lev je s svojimi šapami začel tolči po zidu, da je postal že skoro hrom, nato se je začel zaletavati v zid z glavo, da je bil že skoro slep. Moral je opustiti svoje početje, ne da bi se mu posrečilo samo en kamen izdreti iz zidu.

«Progllašam se za premaganega,» je dejal ves poten in zasopihan. «Sedaj pa poskusi ti!»

Osel, ki je že pred stavo dognal, kje je zid ves trhel, je začel svoje delo na dotičnem mestu. Pod nešteti udarci, ki jih je napravil osel s svojimi kopiti, podkovanimi z železom, se je zid začel rušiti in se je končno med oblakom peska in prahu zrušil z velikim šumom.

«No, kaj praviš?» je vprašal osel z bahavim glasom.

Lev od začudenja ni mogel izpregovoriti. Ko je prišel nekoliko k sebi, je prostodušno priznal svojo manjvrednost.

«Poslušaj,» je rekel, «do današnjega dne sem mislil, da sem najmočnejši, toda sedaj uvidim, da sem se motil: najmočnejši si ti!»

«Že prav,» je zaklical osel, «sicer pa ni to, kar sem doslej pokazal, nič proti temu, kar še vse znam. Ali vidiš na koncu zidu ono bodeče grmičevje?»

Lev je pogledal tjakaj in prikimal z glavo. «Ali hočeva staviti,» je govoril osel, «da bom jaz tekem pol minute požrl to rastlino?»

«Ne, ne stavim,» je dejal lev. «Imam še od prej dovolj. Vendar pa sem radoveden, kako boš ti to napravil. Meni se vidi to nemogoče.»

«Nemogoče? Pazi, jaz ti bom dokazal, da je mogoče. In brez nadaljnjih besed se je vrgel osel na osat ter ga v trenutku požrl, dočim je lev od začudenja kar izbulil oči.

Takšno spoštovanje je dobil lev pred oslom, da mu je rekel: «Ubijalec levov, po tvojem zadnjem dokazu res verjamem, da si najmočnejša žival vsega stvarstva. Ker je naš vladar pred nekaj dnevi umrl, stavim na tebe vprašanje: Ali hočeš prevzeti njegovo mesto in postati naš kralj?»

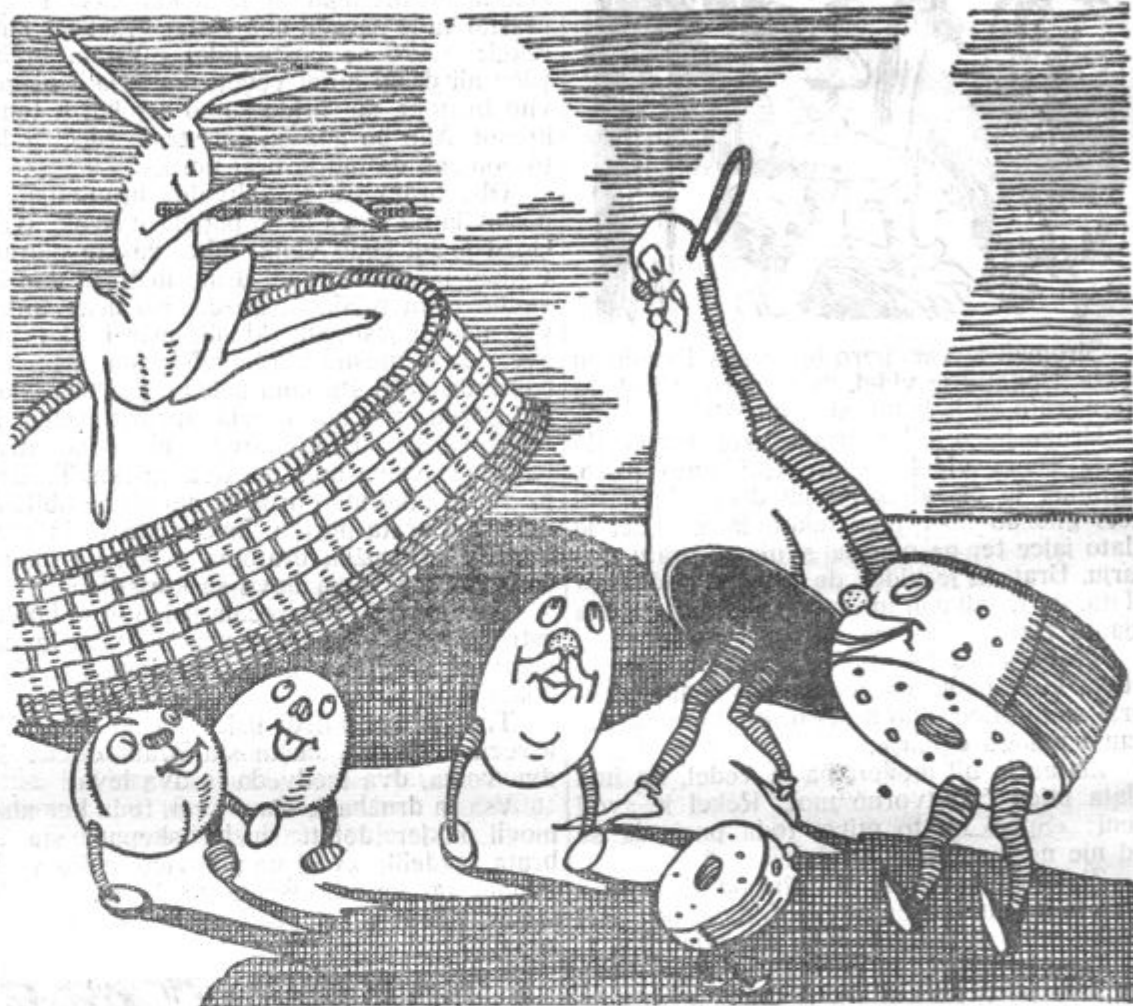
«Hočem,» je odvrnil osel tako mirno, kakor bi bilo to nekaj najnaravnejšega na svetu.

Na zborovanju levov, ki se je vršilo naslednjega dne, je bil osel res soglasno proglašen za kralja.

Osel je vladal dolga leta z veliko modrostjo in odločnostjo, dokler ga niso nekega dne, ko je bil že star in slaboten, našli njegovi podložniki mrtvega. Umrl je bil zaradi žledčnih bolečin, ki mu jih je povzročil obed osata, kakor ga je tudi osel svoječasno privedel na prestol.

Levi so ga zelo svečano pokopali ter so sedem dni in sedem noči s svojim rjoventjem naznanjali nebu in zemlji bolečine zaradi izgube tako velikega in plemenitega vladarja.

Sanje našega Mihca

Na veliko soboto je bil seveda tudi pri nas dirindaj, katerega glavni povzročitelj je bil Mihec. Ko je prinesla dekla Mica jerbas in naglala vanj kolače, jajca, gnjati, krače in druge velikonočne dobrote, da jih ponese blagoslovit, je bil Mihec tisti, ki je vsak posamezen komad spremljal naravnost z uničujočimi pogledi.

Nikakor mu ni šlo v glavo, zakaj je treba še blagoslovljati take stvari, ki tako prijetno žgajkajo nos in odpirajo ljudem kar same od sebe usta.

«Pred Velikonočjo ne dobiš ničesar,» mu je dejala mati, «potem pa boš imel vsega dovolj.» Ko ga je mati še potolažila s pirhi, ki jih bo dobil od botra in tete, se je začela Mihcu razvijati domišljija.

Tako lepo mu je mati opisala pirhe, da je zvečer ves blažen zaspal in še v spanju se mu je sanjalo o pirhih.

Zazdelo se mu je, da je v shrambi, kamor je dekla Mica postavila jerbas. Naenkrat se je jerbas na mizi obrnil, nanj je sedel zajec in začel svirati, okrog jerbasa pa so zaplesali pirhi — kakor živi. Krača, tista prijetno dišeča krača, je tako smešno stopicala na tankih nožicah, da se je Mihec res moral še v sanjah smejati. Kdo bi se tudi ne smejal jajcu, ki je s svojimi švedrastimi nožicami motovillilo poleg pomaranče in jabolka! Tudi dva kolačka, eden večji, drugi manjši, sta bila v pirhovski bratovščini.

Skoro nič — skoro nič se ne vzame v polnem pomenu besede — ni mislil Mihec na okusnost

pirhov, ki jih je v sanjah gledal v tako smešni skupini...

Glas zajčeve piščalke je postal naenkrat močnejši in močnejši. Mihec je že jasno slišal zvonjenje farnih zvonov ter si mel oči. Zunaj se je svetilo lepo velikonočno jutro. V hipu je bil Mihec po koncu. Na čarobne sanje je pozabil, a ni pozabil na materino obljubo, da bo na Veliko noč smel snesti kolača in mesa, kolikor bo zmoget. Je pač bil Mihec še majhen in je bil ves cilj njegovega življenja še samo v tem, da se žledček napolni pravočasno in zadostno.

Pri mizi je potem snedel Mihec za enega velikega kosca. In ko ga je mati zaradi tega karala, je dejal oče: «Naj le jé, da bo tudi on zrastel v pravega velikega kosca ne samo pri mizi, nego tudi na travniku...»

Blaže Blažon.

Iz otroških ust.

Učiteljica: «Mihec, ko stojiš v Evropi, obrnjen proti severu, je na tvoji desni roki Azija, kaj imaš na levi roki?»

Mihec: «Bradavico, gospodična učiteljica...»

A, tako.

Teta (na obisku): «Ali hočeš majhen kosček torte, Tinček?»

Tinček: «Ne, teta.»

Teta: «Kaj pa potem?»

Tinček: «Velik kos...»

Dva brata in njune zveri

(Ruska pravljica.)

Bila sta nekdanj dva brata, eden bogat, a drugi siromak. Bogatin je bil zlatar in trdega srca. Siromak je imel dva sina, ki sta pogostokrat prihajala v bogatinovo hišo, kjer sta dobivala ostanke jedil.

Zgodilo se je nekoč, da je siromašni brat šel v gozd nabirat suha drva. Tam je na nekem drevesu zagledal ptico, ki je bila vsa iz zlata in tako lepa, da siromak še ni videl lepše. Vzel je droben kamen in ga vrgel v ptico, ki jo je tako dobro pogodil, da je padlo od nje eno zlato pero.

Siromak je vzel pero in ga nesel svojemu bratu. Bogatin je videl, da je pero iz čistega zlata, zato ga je kupil od siromaka.

Drugo jutro je bil siromak zopet v gozdu in je zopet videl na drevesu zlato ptico. Siromak je plezal zanj na drevo in našel gori gnezdo in v njem zlato jajce. Vzel je zlato jajce ter ga odnesel svojemu bratu zlatarju. Brat, ki je videl, da je jajce iz čistega zlata, ga je odkupil in mu nasvetoval, naj mu ujame zlato ptico ter mu jo prinese.

Tretje jutro je vrgel siromak kamen v ptico, ki je padla na zemljo. Siromak je pobral zlato ptico in jo nesel bratu, ki mu je dal zanjo mnogo denarja.

Zlatar je bil moder, pa je vedel, da ima zlata ptica čudotvorno moč. Rekel je svoji ženi: «Speci mi to ptico, toda pazi, da se od nje ne izgubi niti košček.»

Zlatar je vedel, da je treba od nje pojesti srca in jetrca, kar bo povzročilo, da bo našel vsako jutro na svojem vrtu dva zlatnika.

Žena je napravila po želji svojega moža ter dala ptico peči, a ker je imela pri hiši še drugo delo, je ukazala dečkoma siromašnega brata, naj pazita, da ptica ne bo zgorela. Naenkrat sta odpadla od ptice dva koščka, pa je rekel eden bratov: «Pojeva to, saj ne bo nihče tega opazil.»

Brata sta oba koščka pojedla; bila so to baš jetrca in srce. V istem trenutku je vstopila žena in se zelo prestrašila, ko je videla, kaj sta dečka napravila. Da bi je mož ne karal, je zaklala piščice, kateremu je odvzela jetrca in srce ter priložila k zlati ptici.

Zlatar je pojedel zlato ptico, toda ko je šel drugo jutro gledat na vrt, ni našel pričakovanih zlatnikov.

Oba siromašna dečka nista vedela, kako sta postala s tem srečna, ker sta zaužila srce in jetrca zlate ptice. Ko sta drugo jutro ustala, sta našla ob postelji na tleh dva zlatnika. Pobrala sta ju in ju oddala očetu, ki se je zelo začudil, odkod je prišel ta denar.

Naslednje jutro sta bila ob postelji zopet dva zlatnika. Zato je šel oče k svojemu bratu bogatinu ter mu pripovedoval to čudno zgodbo o svojih sinovih. Zlatar je takoj uganil, da sta dečka pojedla srce in jetrca zlate ptice. Ker je bil nevoščljiv in trdega srca, je sklenil osvetiti se, pa je rekel svojemu bratu: «Tvojo deco je obvladal sam nečisti duh, zato ne pobiraj teh zlatnikov, ker boš sicer propadel.»

Očetu je bilo zelo hudo, ker se je bal nečistega duha, pa je zato poklical svoja sinova, ju vedel v gozd in tamkaj ostavil.

Dečka sta se mučila, da bi našla pot domov, ali bilo je zastoj. Naposled sta nalezela na nekega lovca. Ta ju je vprašal, čigava sta, in ko sta mu vse povedala, ju je vedel v svojo hišo. Tudi tam sta našla dečka vsako jutro po dva zlatnika ob postelji. «To baš ni nesreča,» je dejal lovec sam pri sebi. Obdržal je pri sebi oba dečka ter ju pričel vaditi v lovskih spretnostih.

Ko sta bila dečka v lovskih spretnostih že tako izurjena, da jima ni več ušla nobena zver, sta nekoč rekla lovcu: «Dobri prijatelj, midva sva že odrasla in te zato prosiva, da naju izpustiš po svetu, da vidiva, kako je drugod.»

Hranitelj je na to pristal, dal vsakemu po eno dobro puško in pa vse njune shranjene zlatnike. Spremljal ju je nekaj časa in ob razstanku je zasadil nož v star hrast ter jima rekel: «Ako se bosta kdaj razstala in bo eden ali drugi hotel vedeti, kako je z njegovim bratom, naj pride samo semkaj k temu hrastu. Ako bo nož na eni strani rdeč, tedaj to pomeni, da mu je brat umrl.»

Oba brata sta se zahvalila hranitelju, se poslovila od njega in se podala v široki svet. Gozd je bil silno velik, tako, da sta morala v njem prenočiti. Tudi drugi in tretji dan še vedno nista prišla iz gozda. Ko nista imela več ničesar jesti, sta sklenila ustreliti kakšno zver, da si utešita glad. Nabila sta puški ter namerila proti staremu zajcu, ki je baš teklo po gozdu. Ko sta hotela sprožiti, jima je rekel zajec: «Draga lovca, nikar ne streljajta, jaz vama bom dal dva zajčka. Ta dva pa sta ju tako milo prosila, naj jih ne ubijeta, da sta ju brata pustila. Zajčka sta se iz hvaležnosti pridružila bratoma in šla za njima, češ: «Midva vama bova še koristila.»

Kmalu sta brata srečala lisico in jo hotela ustreliti. Lisica pa je prosila: «Draga lovca, nikar ne streljajta, jaz vama bom dala dve mladi lisici.»

Tudi ti dve mladi lisici sta se pridružili lovcema. Na isti način sta brata dobila še dva volka, dva medveda in dva leva.

Vsa ta družba je šla v svet, toda ker niso mogli nikjer dobiti službe skupno, sta si brata razdelila zveri na polovico in šla vsak svojim potom, da iščeta vsak zase svojo srečo. Eden je šel proti iztoku, drugi proti zapadu.

Mlajši brat je prišel s svojimi živalmi v neki grad, ki je bil ves v črno zaviti. Podal se je v krčmo pod gradom in vprašal krčmarja, zakaj v gradu žalujejo.

«Jutri bo morala hči našega kralja, lastnika tega gradu, umreti,» mu je odgovoril hišni gospodar.

«Zakaj je na smrt obsojena?» je dalje povpraševal mladenič.

«Pred gradom na visokem bregu prebiva velikanska žival in tej mora grad vsako leto dati po eno devotko. Letos je prišla vrsta na kraljčino, ki jo bodo morali jutri odpeljati na določeno mesto.»

«Zakaj pa te zveri ne ubijejo?» je vpraševal mladenič.

«To je poskusilo že mnogo junakov, toda vse je zver premagala in pokončala. Kralj je bil obljubil onemu, ki bo to junaško delo izvršil, svojo hčer za ženo, a po svoji smrti tudi celo kraljestvo. Ne verjamem, da se je

že rodil junak, ki bi mogel ugonobiti tega zmaja, ki ima sedem glav.»

Mladenič ni dalje spraševal, nego se je drugo jutro rano podal na omenjeno brdo s svojimi zvermi. Našel je gori belo cerkvico in tri zlate vrče rujnega vinca. Poleg vrčev je bilo pismo, v katerem je stalo: «Kdor to izpije, bo postal največji in najmočnejši junak. On se bo lahko boril z ogromnim mečem, ki se nahaja pod pragom cerkvenih vrat.»

Mladenič ni dolgo premišljeval, nego je izpil vse tri vrče vina in poiskal omenjeni meč.

Ko je prišla ura, je pripeljal kraljev služabnik kraljčino pod brdo. Kraljčino se je nato podala vsa obupana po brdu navzgor, a služabnik je ostal spodaj, da bi videl, kaj bo zmaj napravil s kraljčino. Ko je kraljčino dospela na vrh, je našla tam mladega lovca. Ta jo je potolažil, da se ji ni treba ničesar bati, ker jo bo rešil. Vedel jo je v cerkvico, naj tam zanj moli, dokler ne izvrši boja z zmajem. Čim se je vrnil mladenič iz cerkve, je priletel zmaj z velikim šumom in hrupom. Gora se je kar rušila pod njim. Ko je zapazil lovca, se je začudil in mu rekel: «Po kaj si pa ti prišel sem?»

«Tebi hočem vzeti glave,» je mladenič junaško odgovoril.

«Z mnogimi junaki sem že imel opravka in vse sem ugonobil, tudi tebe bom premagal,» je zarjul zmaj in huknil iz svojih sedem žrel živ ogenj. Tisti ogenj je zapalil okrog mladeniča vso travo, da je začela goriti. V tistem hipu pa so priletele mladeničeve živali in ogenj pogasile. Mladenič je hitro zamahnil s težkim mečem ter je z enim udarcem odsekal zmaju prvi vrat, na katerem so bile štiri glave. Zmaj se je razjezil in hotel hukniti še hujši ogenj na svojega protivnika, toda v tem času je mladenič odsekal zmaju že drugi vrat s tremi glavami. Ogromno truplo zmajevo se je zrušilo mrtvo na zemljo ter se zavalilo navzdol v neko rupo.

Mladenič se je podal nato v cerkvico, da se zahvali Bogu, ker mu je podelil tako moč. Tu je zapazil kraljčino, ležečo na zemlji, onesveščeno radi strahu spričo ropota in šuma, ki ga je povzročil boj z zmajem. Kraljčino se je kmalu zbudila iz nezavesti ter se zahvalila mlademu junaku, ki jo je rešil smrti. Po opravljeni pobožnosti je kraljčino vsa vesela obdarovala svojega rešitelja s svojim svilenim robcem, v katerega je zavila končke sedmih zmajevih jezikov. Mladenič je nato legel v zeleno travo, da se malo odpočije, zverinam pa je zapovedal, naj ga stražijo. On in kraljčino sta od izmučenosti trdno zaspala. Ker so bile živali radi ognja zelo onemogle, so tudi one kmalu podlegle spancu.

Med tem je prispel na brdo kraljev služabnik in ko je videl, kaj se je zgodilo, ter opazil vso družbo spečo, je vzel meč in odsekal mladeniču glavo. Nato je pograbil kraljčino ter jo odnesel po brdu navzdol. Med potjo ji je zagrozil, da jo bo ubil, ako pred kraljem ne prizna, da je on sam ubil zmaja ter rešil njo. Kraljčino se je tej nesramni zahtevi upirala ali je končno zaradi služabnikove grožnje vendarle morala na njegovo zahtevo priseči molčečnost.

Prišla sta pred kralja. Ko je ta čul, kaj se je zgodilo, se je odločil, da služabniku dá svojo hčer za ženo. Hčerka se je izjavila zadovoljna samo pod pogojem, da se bo vršila poroka šele čez eno leto, kajti upala je, da se bo v tem času zadeva obrnila tako, da bo rešena nesramnega služabnika.

Gori na brdu so se zveri kmalu zbudile in videle, da je gospodar mrtev ter da je kraljčino zmanjkalo. Začele so se posvetovati, kaj naj napravijo. Pa je rekel zajec: «Jaz vem za studenec žive vode. Počakajte me tukaj, da grem tja po vodo.»

Kakor so se dogovorili, tako se je tudi zgodilo. Zajec je prinesel žive vode, zveri so pristavile mladeničevo glavo k truplu, pokropile z živo vodo, nakar je mladenič oživel in skočil zdrav na junaške noge. Ko je doznal za svojo nesrečo, se je podal s svojimi živalmi zopet po svetu. Celo leto je taval okrog, dokler ni po naključju prišel zopet nazaj k temu gradu, kjer je rešil kraljičino bridke smrti. Ves grad je bil okrašen z zastavami.

Mladenič se je nastanil pri istem krčmarju kakor pred enim letom in ga spraševal, zakaj je v gradu vse tako veselo.

«Jutri bo baš eno leto, odkar je kraljev služabnik rešil kraljičino smrti ter ubil sedmeroglavega zmaja. Jutri se bo kraljičina poročila s tem služabnikom. Zato je danes v gradu vse tako slovesno.»

Drugo jutro rano je dejal mladenič krčmarju: «Ali mi verjameš, da bom jaz danes jedel kraljev kruh in pil kraljevo vino?»

Krčmar se je samo nasmehnil, češ, da ne veruje. Mladenič je zaklical zajca in mu zapovedal: «Teci hitro v kraljev dvor in reci kraljičini na tihem, naj mi pošlje kruha, katerega vživa sam kralj.»

Zajec je ubogal in kmalu prinesel kruha iz kraljevega gradu. Istotako je morala prinesiti lisica pečenke, volk solate in medved raznih slaščic. Nazadnje je moral še lev prinesiti najboljšega vina iz kraljeve kleti.

Ko se je mladenič s temi dobrotami gostil, je dejal krčmarju: «Ali mi verjameš, krčmar, da bom šel sedaj v kraljev dvor ter se poročil s kraljičino?»

«Videl sem sicer, kar si baš napravil, toda tega pa ti vseeno ne verjamem,» je odgovoril krčmar.

«Ker ne verjameš, boš pa videl na svoje oči,» je dejal mladenič.

Ko je kralj opazil, da so prišle k kraljičini razne zveri, je vprašal, kaj to pomeni, a kraljičina mu je odgovorila, da, žal, ne sme o tem govoriti, pač pa naj pošlje po gospodarja teh živali; on sam bo vse povedal. Kralj je to tudi storil in poslal svojega slugo v krčmo po mladeniča.

Ko je prispel sluga, mu je rekel mladenič: «Ako me želi kralj videti v svojem gradu, naj mi pošlje lepo obleko in svojo kočijo, drugače ne grem k njemu.»

Krčmar se je silno začudil, ko je čul, kakšne zahteve stavi mladi mož. Še bolj se je začudil potem, ko se je sluga pripeljal s kočijo in lepo obleko. Mladenič se je preoblekel in se odpeljal v dvor.

Pred kraljem se je poklonil ter mu povedal, kdo je in kaj se je zgodilo takrat, ko je bila kraljičina rešena. V dokaz, da govori resnico, mu je pokazal robec in zmajev jezik. Kralj se je prepričal, da govori mladenič resnico, zato je ukazal sleparskega služabnika zapreti, a mladeniču je dal svojo hčerko, da se z njo poroči. Tako je postal mladenič kraljevič.

Toda mlada zakonca sta še morala pretrpeti marsikatero zlo v svojem življenju. Mladi kraljevič je še vedno rad hodil na lov. Tako je nekega dne na lovu opazil belo košuto. Rekel je svojim zverem, naj ga počakajo, on pa je šel za košuto, toda se ni vrnil. V gozdu ga je zatekla noč. Zatrabil je v svoj rog, toda nihče njegovih spremljevalcev se ni javil. Zašel je predaleč in ni bilo druge pomoči kakor prenočiti v gozdu. Napravil je ogenj, da se malo ogreje. Baš ko je k ognju sedel, so priletele njegove verne živali, med tem pa je zaslišal tudi neke druge glasove. Začel je gledati okrog sebe in videl na drevesu staro ženo, ki je vsa drgetala in godrnjala: «Hu, hu, hu, kako mi je mrzlo!»

«Pridi doli, pa se ogreje,» je rekel kraljevič.

«Bojim se tvojih zveri.»

«Ničesar ti ne bodo storile, ker so zelo krotke,» je dejal lovec.

Stara žena, ki je bila čarovnica, se je približala ognju ter nenadoma udarila s šibico po kraljeviču in zvereh. V tistem hipu se je vsa družba spremenila v kamenje.

V tistem hipu je prišel starejši brat k hrastu, v katerem je bil zaboden nož. Ko je opazil, da je nož na eni strani rdeč, je vedel, da se je bratu zgodila velika nesreča. Takoj se je podal na pot iskat nesrečnega brata. Sreča mu je bila mila, da je zašel baš v oni gozd, kjer je bil njegov brat začaran. Tudi on je opazil belo košuto in ji sledil. Noč ga je doletela baš na onem mestu, kjer so se brat in njegove zveri spremenile v kamenje.

Zakuril je ogenj in ko je sedel poleg njega, je zaslišal glas: «Hu, hu, hu, kako mi je mrzlo!»

Ozri se je okrog in opazil starko, ki je drgetala na drevesu.

«Pa pridi sem, da se ogreješ,» je zaklical lovec.

«Bojim se tvojih zveri,» me je odgovorila ona.

«Ne boj se! Kar stopi doli!»

Toda drugi brat je bil previdnejši in se je izogibal stare čarovnice, dokler ne dožene, kaj prav za prav hoče. Ker ni mogla čarovnica v njegovo bližino, mu je rekla: «Na, šibico, pa udari z njo svoje zveri, da se umirijo.»

«Jaz svojih zveri nikdar ne tepem.»

«Ako me ne ubogaš, bom jaz že znala tebe in tvoje zveri ukrotiti,» se je razljutila starka.

Lovec je vzel v jezi v roko puško ter nameril na starko.

«Streljaj, kolikor te je volja, tvoj svinec mi ne bo škodoval.»

Mladenič je sprožil, toda strel ni pogodil starke. Zato je sedaj bil prepričan, da ima opravka s pretkano čarovnico. Odrngal je od svoje suknje tri srebrne gumbice in nabasal z njimi puško, kajti vedel je, da srebrni gumbi zadenejo vsakogar. Nato je ustrelil in čarovnica je padla ranjena na zemljo. Takoj je skočil k njej, jo prijel krepko za vrat in rekel: «Čuj me, stara čarovnica, ako mi takoj ne poveš, kje je moj brat in njegova zverjad, te bom vrgel v ogenj!»

Čarovnica mu je v strahu pokazala kup kamenja, češ, da so to njegov brat in bratove zveri, ki jih je ona spremenila v kamen.

«Če mi takoj tega kamenja ne oživiš, pojdeš v ogenj,» je zagrozil mladenič in čarov-

nica je v strahu zgrabila za šibico življenja ter oživila vso gomilo kamenja.

Lovec je nato zgrabil čarovnico in jo vrgel v ogenj, da je zgorela.

Toda niso oživel samo njegov brat in bratove zveri, temveč je oživila vsa šuma, ki je bila začarano kraljestvo. Vse osvobojeno ljudstvo je prišlo zahvalit se k svojemu odrešeniku, ki ga je izvolilo za kralja. Prišla je tudi prelepa kraljičina, s katero se je rešitelj poročil.

Tako je zavladal starejši brat v tem kraljestvu, dočim se je njegov mlajši brat podal v svoje kraljestvo. Oba še živita v svojih kraljestvih s svojima ženama, če že nista umrla.

Jožef Kajin, Podklanec.

Nagajivke

(Belokranjsko narodno blago.)

TONČKI.

*Tončka mala
s konja pala,
nos podvila,
zob zlomila,
se zravnala,
z grabljami se
počesala.*

PETRU.

*Naš Peter, naš Peter
piha kaj veter;
je oso zaklal,
za lajt jo prodal.
Naš Peter, naš Peter
se ljuti kaj veter.*

FRANCKI.

*Franca-manca
iz Rožanca
v Naklo tanca.*

*V vas hodila,
mleko pila,
ga razlila.*

*Franca joka,
Franca stoka,
ščap ji pa po hrbtu poka.*

FRANCETU.

*France-tance iz Ribnice,
dela lonce, piskice;
kada ima nove hlače,
onda žilce, pokrivače.*

Opomnja: Piskica = piščalka; onda = potem; kaj = kakor; lajt = sod; ščap = palca.

Zbral Albin Čebular.

Pravo delo se vedno poplača

(Ruska pravljica.)

Siromak brez doma je šel služiti k neke- mu bogatemu, ne da bi se z njim pogodil za plačo. Ko je doslužil eno leto, je zaprosil svojega gospodarja, naj mu da plačo po svojem preudarku.

Gospodar mu je dal novec ter mu rekel: «Na, to je za tvoje delo.»

Hlapec je vzel novec ter se zahvalil gospodarju. Šel je k potoku in si rekel sam pri sebi: «Moj Bog, ali sem res zaslužil samo en novec v celem letu? Ako sem ga zaslužil, bo plaval, ako pa ne, bo padel na dno.»

Ko je to izrekel, je vrgel v vodo novec, ki je takoj padel na dno. Segel je z roko ponj in ga nesel nazaj gospodarju, govoreč: «Gospodar, tukaj ti vračam denar, ki ga še nisem zaslužil. Hočem služiti še eno leto.»

Ko je minulo drugo leto, je zopet zaprosil gospodarja za plačo. Gospodar mu je zopet dal samo en novec, češ, da ni več zaslužil.

Hlapec je vzel novc, se zahvalil gospodarju ter šel k potoku, tam se je prikrizal ter vrgel novc v vodo, govoreč: «Usmiljeni Bog, ako sem ta denar zaslužil, naj plava po vodi, ako pa ne, naj pade na dno.»

Vrgel je v vodo denar, ki je padel zopet na dno. Hlapec je segel v vodo po novc ter ga nesel gospodarju, govoreč: «Evo, gospodar, tukaj ti vračam denar, ki ga še nisem zaslužil. Hočem delati zanj še eno leto.»

Ko je siromak odslužil tretje leto, je znova zahteval od gospodarja plačo po njegovem preudarku.

Kakor prejšnji leti mu je dal gospodar tudi tretjič samo en novc in hlapec je zopet šel k dotičnemu potoku, toda sedaj mu je

novec ostal na površini. Hlapec ga je veselo potegnul iz vode in šel v gozd, da si napravi kolibico, kjer hoče živeti.

Kmalu nato je siromak slišal, da se njegov bivši gospodar odpravlja z ladjo v drugo carstvo. Siromak je šel s svojim novcem k njemu in ga zaprosil, naj mu kaj kupi s tem denarjem, kar mu je bogatin obljubil.

Na svojem potovanju je naletel bogatin nekega dne kraj morja na deco, ki je hotela ubiti mačka in ga vreči v morje. Vprašal je otroke, ali bi mu hoteli tega mačka prodati. Otroci so bili zadovoljni in gospodar jim je dal za mačka novc svojega bivšega hlapca. Odnesel je mačka na ladjo ter potoval dalje po morju.

Tretjega dne je na morju nastal hud veter, ki je zanesel ladjo daleč k neznanemu obrežju pod velik grad. Ko so v gradu slišali, da je pristala na obrežju neznan ladja, je vse prihitele ven gledat, kdo je prišel. Gospodar grada, ki je bil zelo bogat, je povabil gospodarja ladje na večerjo.

Ko so gospodar ladje in njegovi ljudje prišli v grad, so opazili, da je ves grad poln miši in podgan, ki se podijo po hodnikih in sobanah, a služabniki jih odganjajo s palicami.

Gospodar ladje se je silno začudil, kaj to pomeni, a graščak mu je dejal: «Tako je pri nas vedno; nikdar nas živali ne puste v miru pri jedi. Spati moramo zaprti v zabojih, ker sicer bi nam živali pogrizle ušesa in nosove.»

Sedaj se je gospodar ladje spomnil na svojega mačka, pa je rekel: «Na ladji imam

zver, ki bi v treh dneh zatrla vse miši in podgane.»

«Ako imaš takšno zver,» ga je poprosil graščak, prinesi jo k nam in jaz ti dam zanj za celo ladjo zlata in srebra.»

Po večerji je gospodar ladje prinesel svojega mačka in rekel prebivalcem gradu, naj se danes le mirno spravijo spat v postelje. Medtem je izpustil mačka, ki se je takoj spravil na lov. Ko so drugo jutro prebivalci vstali, so po sobah in hodnikih našli ogromne kme pobitih miši in podgan. V treh dneh ni bilo videti v vsem gradu nobene živali več.

Graščak je svojo obljubo držal ter napolnil gostu ladjo s srebrom in zlatom. Potem se je gospodar ladje vkrcal in odšel proti domu. Ko je bil doma, ga je posetil njegov bivši hlapec ter ga vprašal, kaj mu je kupil za njegov novc. Gospodar mu je prinesel marmornati kamen, lepo obdelan na štiri ogle, ter mu ga dal, češ: «To sem kupil za tvoj denar.»

Sluga se je kamna zelo razveselil, ga vzel, odnesel v svojo kolibo ter naredil iz njega stol. Drugo jutro je šil siromak nabirat drva v gozd in ko se je vrnil, je bil kamen spremenjen v zlato, ki se je svetilo kakor solnce.

Ko je to videl, se je ustrašil, tekkel k svojemu bivšemu gospodarju in mu rekel: «Gospod, kaj ste vi meni dali? To ni moje.»

Gospodar je šel gledat in je videl, da je napravil Bog čudež, pa mu je dejal: «Ne boj se, siromak, to je tvoje. Tvoje pa je tudi vse zlato in srebro, ki sem ga pripeljal na ladjo, kajti dobil sem za tvoj novc.»

Bogatin je dal siromaku še svojo hčer za ženo, tako sta bivši siromak ter bogatinova hčerka začela živeti lepo in udobno življenje.

Jožef Kajin, Podklanec.

Pogreb pri mravljah

Nekega lepega dne sem se sprehajal po okolici, piše neki prirodoslovec, ter se utrujen vsedel na rob nekega travnika. Nenadoma sem opazil več mravelj na svoji roki. Skočil sem pokoneu in videl, da sem sedel baš na mravljišču rdečih mravelj. Stresel sem z rokami in pohodil po nezgodni kakšnih 20 živalic.

Ko sem se čez pol ure zopet vrnil na dotično mesto, sem videl mrtve mravlje obdane od velikega števila živih. Sklenil sem, opazovati njihovo nadaljnje početje ter sem sledil štirim ali petim od njih, ki so se ločile od skupine ter se napotile proti nekemu griču, na katerem se je nahajalo veliko mravljišče. Stopile so vanj ter se prikazale po kakšnih petih minutah zopet. Njim je sledilo še nekaj novih tovarišic. Vse so se postavile v sprevod in tekle na kraj, kjer so ležale mrtve mravlje.

Kmalu sta odkorakali dve mravlji naprej in dvignili enega mrliča. Njima sta sledili dve brez tovara, nato zopet dve z drugo mrtvo mravljo in tako naprej, da je sprevod narasel na kakšnih 40 parov. Sprevod se je pomikal potem počasi naprej, spremljan od kakšnih 100 mravelj.

Sem in tja sta se kateri nosilki ustavili in položili mrliča na tla, katerega sta potem dvignili naslednji dve neobremenjeni mravlji. Tako so prispele mravlje med izmenjavanjem bremen do nekega peščenega prostora. Glavna množina

spremstva je začela kopati v zemljo luknjice, v katere je potem polagala mrtve mravlje in jih zasula.

O podobnih opazovanjih pišejo tudi razni drugi naravoslovci. Neki drugi učenjak je nekoč del mravljišča navadnih rumenih travniških mravelj stresel v veliko stekleno posodo, pri čemer so se delavci takoj spravili na gradnjo novih hodnikov in izbic. Najbrže zaradi velikega napora je bilo med njimi mnogo mrtvih, ki so jih vse spravile na površino mravljišča in tam položile. Morale so jih ostaviti tam, ker je bilo očitno nemogoče, da bi jih spravile preko strmih in gladkih sten svoje steklene ječe. Da bi mravlje pri njihovem delu okrepil in ker je mislil, da trpijo lakoto, je omenjeni učenjak postavil tri s strdjo napolnjene posodice na površino mravljišča. Toda namesto, da bi mravlje planile poželjivo na jed, so začele uporabljati posodice s strdjo za pokopališče, v katero so prinašale svoje mrliča, tako da je bilo v treh dneh v eni posodi pokopanih 140, v drugih dveh pa po kakšnih 180 mrličev. Prav v isto svrhu so uporabile škatlice, napolnjene s sladkorjem. Zdelo se je, da so se njihove misli, dokler so imele mrtvece v svoji koloniji, gibale samo okrog tega, kako spraviti mrtvece iz mravljišča. Očitno poznajo mravlje zdravju škodljiv vpliv plina, ki uhaja iz razpadajočih teles.

Sicer pa je njihova skrb za žive, kakor popisuje imenovani opazovalec, vendarle še večja nego spoštovanje pred mrtvimi. Nekega dne je naletel na mravljo, ki je nesla mrtvo tovarišico iz mravljišča, da bi jo pokopala. Med potjo je odložila svoje breme, da se malo odpočije. Ko je pri tem gledala okrog sebe, je zapazila na tleh ličinko, ki si ni mogla pomagati nikamor. Mravlja je takoj pustila mrtvo truplo svoje tovarišice in nesla mlado nežno bitje hitro v mravljišče. «Mrtve lahko počaka», tako si mislijo tudi mravlje kljub vsemu svojemu češčenju pokojnikov.

Kako živali spe

V splošnem se lahko trdi, da je položaj živali v spanju odvisen od načina nog. To so oni udje, katerim je fizični mir v glavnem namenjen. Zato stremijo živali, da se vležejo pri spanju tako, da je zagotovljen nogam popoln mir.

Človek s svojima dvema nogama je s stališča živali zavidanja vreden, kajti vsak telesni položaj pri njegovem ležanju daje nogam mir. Nekateri ljudje ležijo na strani, drugi na hrbtu, tretji celo na trebuhu. Živali pa nimajo izbire. Navadno je za vsako živalsko vrsto prava samo ena lega. Konj leži na strani in moli svoje noge pred seboj. Govedo leži deloma na zadnjih nogah in stiska prednje noge skupaj. Mačka se zvije na strani ležeč z nogami vred. Živali s kratkimi nogami, kakor prašič in nilski konj, imajo najbolj izrazito stransko lego.

Čudno pa je pri medvedu, ki nima nikakega stalnega položaja pri spanju. Včasih spi sedeč na zadnjih nogah, pa se vleže na noge ali pa na stran, potem pa zopet počiva v polležeči ali polsedeči postavi. Nekatero opice sede v spanju na drevesu in se drže z eno roko veje. Orangutang pa leži kot edina žival po človeškem načinu na hrbtu.

On že ve.

Oče: «Danes se ne smeš iti kopat, ker te trebuh boli.»

«Tinček: «Saj mi ne bo nič škodovalo, ker bom plaval le na hrbtu.»

Otroška pamet.

Ko je mati odprla škatlo sardin, je izjavila svoji hčerki Milici, da te male ribice pogostokrat služijo za hrano velikim ribam.

Milica je gledala nekaj časa na škatlo in vprašala: «Čujte, mama, kako pa morejo ribe odpreti tako škatlo?»

Velikonočni spomini

Zveličar je vstal iz groba,
vesel prepevaj, o kristjan!
Premagana je smrt — hudoba
rešenja našega je dan.

1.

Dragi bralci in bralke, čas nam beži hitro in zopet bomo praznovali vstajenje našega Odrašenika. Kakor minulo leto tako hočem tudi letos podati Vam za velikonočne praznike nekaj velikonočnih zgodbic za pirhe. Iz srca Vam želim vsem skupaj, da bi te praznike praznovali v krogu svojih domačih v sreči, zadovoljnosti in zdravju.

HLAČE V «ŽEGNU».

Na velikonočno soboto popoldne je bilo. Slokarjeva Jera je imela na mizi velik barvan jerbas in v njega nalagala svinjsko meso, kolač in sploh vse, kar mora biti za velikonočni «žegen».

Ko je naložila vse te dobrote v jerbas, je slednjega pogrnila z lepim belim prtom. Vendar Jeri ni bilo nekaj po voiji narejeno. V jerbasu se ji je zdelo vse premalo naloženo. Dekle je premišljevalo in premišljevalo, kaj bi še dalo v jerbas. Domislilo se je še na turščične storže; kajti tudi ono je mnogo dalo na to, če se dado storži v «žegen», bo potem turščica bolj obrodila, pa tudi požrešne vrane pustijo tako turščico v miru.

Dodala je tri pare storžev, a vendar še ji je še vedno zdel jerbas premalo poln. Ugičala je, kaj bi še položila v njega. Stenska ura je baš udarila eno; treba ji je bilo torej hiteti, kajti do farne vrhovske cerkve je skoraj eno uro hoda, ob dveh pa že župnik blagoslovijo ona jedila. Naenkrat je ugledala na klopi pri peči bratove delavne hlače. Brez vseh pomislekov je potlačila še te hlače v jerbas.

Jera je hitro šla po ozki pešpoti med njivami in pašniki proti cerkvi. Prav vseč ji je bilo, ko je videla, da so njene tovarišice še daleč zadaj. Pospešila je korake, kajti hotela si je preskrbeti v cerkvi tak prostor, da bo po opravitlu vrva zunaj. Tudi ona je trdno verovala: katero dekle pride prvo po blagoslovu iz cerkve, se isto leto gotovo omoži.

Vsi fantje v njeni rojstni vasi in iz bližnjih vasi vrhovske fare so vedeli, kako rada bi se Jera omožila. No, pa Jera je bila že blizu tridesetih let in nikakega upanja ni bilo, da bi jo kdo rešil samskega stanu. Dekle se je dobro zavedalo, kaj je vzrok temu. Na levi strani lica je imela veliko bradavico. Drugi važen vzrok pa je obstojal v tem, da je imela po pokojnem očetu spoznanih komaj 200 goldinarjev dote. No, pa dota je že še bila, le tista nesrečna bradavica na licu je kvarila vse izglede...

Ko so bile ženske v cerkvi in čakale na blagoslovitev, je nekaj navihanih fantinov pri vratih cerkvene ograje, kjer sta bila dva oreha, napeljala tanko vrstico od enega do drugega oreha. To vrstico so pritrdili tako

visoko, da se je na vsak način morala kakšna ženska zaleteti z naloženim jerbasom vanjo.

Zlobneži so se skrili po tem delu v farovski sadni vrt in čakali, kako se jim bo obnesla ta kruta šala.

Blagoslavljanje je bilo končano. Jera je hitro pograbila jerbas in posrečilo se ji je, da je bila le prva.

Kar je mogla, je hitela čez pokopališče in po stopnicah. Prišla je do nesrečne nevidne vrvice. Ker je držala jerbas prav nalahno komaj z eno roko, ga ji je vrstica potegnila raz glave. Jerbas je letel po stopnicah nizdol in vse se je raztreslo iz njega.

Ostale Jerine tovarišice, ki so med tem že tudi prišle iz cerkve, so imele kaj videti. Na tleh je ležal zlomljen velik kolač, poleg svinjsko meso, barvani pirhi, storži in pa nesrečne moške hlače, ki so bile kar po dolgem razprostrte.

Nesrečnica še v svojem življenju ni doživela take sramote. Samo toliko je vedela v nezavesti, da so se prav zlobno smejale skoro vse ženske, ko je pobirala po tleh raztresen blagoslov.

Kakor slučajno je prišel k temu prizoru Brglezov Jurče, ki je bil med fanti, ki so iz farovškega vrta opazovali učinek svoje hudobne šale.

Jurče se je tako smejal, da je kar ob kolena tolkel:

«Jera, Jera, letos se boš pa gotovo omožila! Ni zlodej, saj imaš še hlače v žegnu!»

Fant je vzel hlače in jih tudi hotel potlačiti v jerbas:

«Ne, ne, Jera, še hlače imaš tukaj. Kmalu bi bila pozabila nanje.»

Nesrečno dekle je med jokom odgovorilo:

«Ravno ti si bil tisti lump, ki si napeljal vrstico, da se mi je to naredilo. Sram te bodi!»

Z veliko jezo je vrgla nesrečne hlače v fanta, da so se mu obesile okrog vratu, kar je povzročilo ponoven krohot med ženskami.

V tem trenutku je prišel tudi župnik iz cerkve. Sedaj je bil pa navihani Jurče v sramoti, kajti tako se še ni nikdar predstavil svojemu dušnemu pastirju: s hlačami ovit okrog vratu.

Prav krepko je bil ozmerjan od župnika, kateremu so sedaj pomagale tudi vse ženske, ki so oštevale zlobnega Jurčeta.

Slokarjeva Jera pa je kljub temu, da je bila takrat prva iz cerkve, ostala še do danes samica. No, sedaj se ji je prevročča kri že malo ohladila. Le jeziček ji še tudi danes dobro služi.

Fantje, ki so še vedno poredni kakor so bili poprejšnje čase, pa kaj radi zopojajo:

Kaj se je Jeri naredilo,
ne bo se nikdar pozabilo.
Je moške hlače v «žegen» dala,
vseeno sama je ostala.

ŽALOSTNA IN VESELA VELIKA NOČ ZALARJEVE TILKE.

Najbogatejši posestnik v Drenovem je bil trgovec in gostilničar Zalar. Ravno v sredini

Drenovega je bilo mogočno in lepo domovje Zalarjev. Poleg ceste je bila lepa, z barvo pobeljena hiša. Zadaj za hišo so bili skedenj, hlev, lope za drva in vozove, nekoliko dalje pa še kozolec in velik sadni vrt.

Vsakdo, ki je poznal Zalarja, ga je blagroval in nehote otožno zdihnil: «Eja, nekateri ljudje imajo nebesa že tu na zemlji. Oh, ko bi jaz bil tako srečen, kakor je ta Zalar!»

Pa tudi v resnici je bil Zalar srečen. Kdor je prišel k njemu, ga je vedno dobil veselega in šaljivega. Kadar je takole ob nedeljah sedela večja družba pivcev v Zalarjevi gostilni, pa so hoteli tudi že oditi, je gospodar poprijel literko ali še večjo steklenico na mizi in rekel: «Ne boste še šli ne, sedaj bom še jaz dal za en liter ali pa dva!»

Vsak pivcec, bodisi star ali mlad, se je rad pomudil nekoliko dalje časa pri Zalarju. Stregle so namreč pivcem tudi domače hčere Jožica, Marica in Tilka. Vse tri so bile prijazne in so se znale lepo obnašati napram gostom.

Izmed vseh pivcev je najraje prihajal k Zalarju Pavličkov Janko. Vse tri domače hčere so se vselej veselile mladega Janka iz domače vasi. Prijazen fant je bil izučen slikar; v istem času je baš začel samostojno izvrševati delo. Pa kako je on znal delati! V sobah je naredil take rože, kakor bi bile naravne. Delal je mnogo s prosto roko. Poslikaval je vaška znamenja in opravljal vsa druga taka dela.

Pogostoma je govoril Zalar: «Pavličkov Janko je pa res nadarjen. Lahko bo živel, ker vedno dosti zasluži.»

Na binkoštni pondeljek, ko je znani romarski shod pri sv. Valentinu na Limbarski gori, je šel v družbi Zalarjeve Tilke na prijazno božjo pot tudi Janko. Zgovorni fant je skrbno pazil, da sta hodila s Tilko za ostalo družbo po kakih deset do petnajst korakov zadaj. Mladenič je imel poseben načrt, ki ga je hotel ta dan izvesti.

Tilka in Janko sta prav po domače kramljala, ko sta hodila po gozdni poti v krasnem pomladnem dnevu. Gozdne ptice so veselo prepevale in skakale od drevesa do drevesa. Ko sta tako hodila, je utrgal Janko ob poti rdečo divjo vrtnico in jo izročil deklici z naslednjimi besedami: «Tilka, kot prijateljici in ljubljeni znanki ti izročam ta cvet. Kakor tej vrtnici ni bilo usojeno, da bi bila zrasla na kakem lepem vrtu, tako je tudi z menoj. Ali vsaj upanja nimam mnogo, kajti pred seboj vidim prevelike zapreke, da bi se meni kdaj izpolnila moja največja in najiskrenejša želja. Ta moja želja je, da bi bila ti moja, samo moja. To sem ti hotel povedati, pa nič več!»

Vedno veselo dekle je ob teh besedah obstalo; v roki je držalo cvet, nanj pa so pričele kapati debele Tilkine solze. Šele čez nekaj časa je mogla izpregovoriti: «Janko, moj ljubi Janko, zakaj tako govoriš! Ti si ne upaš mene ljubiti, ker sem Zalarjeva. Saj si vendar fant, ki se ne smeš ustrašiti nobenih zaprek.»

Veselo je pri teh besedah zablestelo Jankovo oko in mlada zaljubljena človeka sta si

v krasnem zelenem gozdu obljubila ljubezen in zvestobo, pa naj pridejo nad nju še tako hude težave in zapreke.

Dnevi v našem človeškem življenju hitijo. Tako so hitro potekali tudi dnevi, tedni in meseci Janku in Tilki. Mlada dva človeka sta svojo ljubezen tako skrivala, da niti najbolj jezične ženske niso mogle ničesar izslediti.

Malo pred Veliko nočjo naslednjega leta pa je poklical oče Zalar svojo hčerko Tilko v malo sobico in ji tole povedal:

«Dekle, povem ti nekaj; čez dober teden bo prišel moj najboljši prijatelj iz Ravnega polja, namreč trgovec Kos, z njim njegov sin Dragotin. Prišla bosta tebe snubit. Glej torej, da se boš proti njima tako obnašala, kakor se spodobi! Veš, jaz želim, da bi bili moji otroci dobro preskrbljeni, kadar mene ne bo več na svetu.»

Samo ni vedelo ubogo dekle, kdaj je prišlo v svojo malo sobico. Jokalo in jokalo je. Njeno srce se je kar potapljalo v hudi žalosti.

Nenadoma je njena starejša sestra začula neki krik; skočila je hitro v Tilkino sobico, kjer je našla v polnezavesti ležečo Tilko, ki je v rokah krčevito držala suho gozdno vrtnico in komaj slišno govorila: «Janko, moj ljubi Janko...»

Prišli so lepi velikonočni prazniki. Lepi in veseli pa niso bili za ubogo Zalarjevo Tilko. Kadar je Tilka prišla očetu pred oči, jo je ta vselej dobro ozmerjal: «To ti pa rečem, dekle, naj bo za enkrat! Tokrat Kosov še ne pride snubit. Povem ti pa, da pride v kratkem. Veš, moja bo veljala! Tistega capina Janka, ako bo prestopil prag moje hiše, bom vrgel tja na cesto, da mu za vselej izbijem take muhe iz glave!»

Pomlad zelena in cvetoča. Kdo je ni videl! Veseli se je vsakdo, star ali mlad, toda Tilka pomladnih radosti ni občutila. Nekaj tednov potem je bilo. Baš ob pričetku maja je rano zjutraj napregal hlapec konja v koleselj, da se popelje gospodar Zalar po važnih opravkih. Preden se je odpeljal, je še rekel Tilki: «Danes se pa s Kosom dogovorim o ženitvi. Ko prideta snubit, da mi ne boš uganjala kakih neumnosti!»

Zalar se je odpeljal. Vozil se je z novim kupljenim mladim konjem. Nesreča je hotela, da je pridrvel avtomobil. Konj se je splasil, Zalar pa ga ni mogel obvladati. V divji vožnji sta pridrvela ob neke hiše, kjer se je koleselj zaletel ob hišni ogel. Voz se je prevrnil, konj se je odtrgal in divje drvel dalje. Tamošnji vaščani, ki so vsi poznali trgovca Zalarja, so ga nezavednega spravili v neko hišo. Mož je bil zelo potolčen in ves krvav. Ko se je zavedel, je prosil, naj ga odpeljejo domov.

Pri dobri domači oskrbi in z zdravniško pomočjo je Zalar tekom dveh mesecev vstal iz postelje. Izmed njegovih hčera se je v boleznih najbolj brigala zanj Tilka, ki je prečula največ večerov ob očetovi postelji.

Zalar je bil že skoro popolnoma zdrav, ko je nekega večera začel govoriti Tilki:

«Tilka, ali imaš še vedno rada Pavličkovega Janka?»

Tilka ni na to vprašanje ničesar odgovorila.

«Pa ga imej! Povej mu, naj se oglasi kmalu pri meni!»

Bila je zopet Velika noč. Na veseli «praznični pondeljek» je v bližnji Krtini običajni cerkveni shod. Na prostornem hribčku se zberejo največ mladi ljudje. Kramarji, ki imajo okrog starodavne cerkve sv. Roka postavljenih dosti lop, v katerih prodajajo razne slaščice in tiste rdeče srčke z lepimi stihli, imajo ta dan dobro kupčijo.

Na tem prijaznem hribčku so bili ta dan tudi veljavni mož Zalar, njegova hči Tilka pa prejšnje leto Zalarju še tako osovražen Pavličkov Janko. Mlada dva srečna človeka sta hodila skupaj, oče Zalar pa poleg nju. Ko so hodili sem in tja po pokopališču okrog cer-

kve, je Zalar pripovedoval Tilki in Janku o raznih znamenitostih krtinske cerkve, okrog katere je bilo za časa turških napadov močno taborsko obzidje, kjer so imeli zavetišče ubogi naši predniki. Ogledali so vsi trije tudi starodavna z železom okovana taborska vrata, po katerih so mlatili divji Turki s svojimi handžarji.

Z drugimi obiskovalci vred so krenili tudi naši znanci v Naratovo gostilno pod cerkvijo. V stranski sobici so se marsikaj pomenili. Preden so odhajali, je dvignil Zalar kupico z vinom in nazdravil:

«Bog vaju živi, Tilka in Janko! Tebi, Janko, dajem za velikonočne pirhe najdražje, kar imam, hčerko Tilko. Bodita srečna!»

Srečna dva mlada človeka sta si potem kmalu prisegla zvestobo pred oltarjem. Vztrajnost, h kateri je takrat na poti na Limbarško goro bodrila Tilka svojega fanta, je zmagala.

Anton Stražar.

Kako je nosila Mica žegen

Pa naj reče kdo, kar hoče, Kurnikova Mica je pa le čedno dekle, da malo takih. Po postavi sicer ni velika, zato jo je pa toliko, da odtehta marsikatero preklo. Lička ima polna in rdeča, nasek majhen kot lešnik in ustnice so tako srčkano prištuljene, da bi jih človek venomer poljuboval.

Nekdaj, ko je bila Mica še na domu svojih staršev, je imela jako rada vaške fante. Odkar se je pa uđinjala pri vaškem krčmarju ob veliki državni cesti, so prišli vaški fantje ob ves kredit.

Ta izprememba v njenem naziranju je temeljila na praktičnem stališču, kajti večkrat je dejala: «Vaški fantje so siromaki, zato so pa gosposki vse drugačni tiči. Ti dajo kakšno napitnino, da je vredno vzeti.»

Take in enake izjave omalovaževanja vskega sveta so morale izzvati na vsak način cel vihar ogorčenja in pa misli po osveti. Toda kako se maščevati?

Na veliko soboto so debelušna gostilničarjeva mati nabasali v jerbas celo kopico raznih dobrot iz moke in drugih pridatkov, dodali še dve mastni gnjati, hrena in lepo barvanih pirhiov. Vse to so pokrili s prtom in postavili jerbas na peč v gostilniški sobi. Vse to je opazovalo nekaj vaških fantov, ki so sedeli v pivski sobi.

Ko so odšli hišna mati iz sobe, se je porodila hudomušnemu Petru v glavi zlobna misel. Vedel je, da bo nosila jerbas Mica, ki bo zopet hotela biti prva pri pohodu od blagoslovljenja. Mici je hotel na vsak način eno zagosti, ker ni hotela imeti sedaj, odkar je bila pri birtu v službi, nobenega sočuvstvovanja za njegove globokočutne vzdihljaje. Obrnil se je napravim navzočim fantom ter jim dejal s pritajenim glasom: «Hej, fantje! Danes pa lahko zagodemo Mici prav pošteno, da se bo še dolgo spominjala na vaške fante.»

Z naglimi besedami je nato razložil ves načrt. Dejaj je, da bo šel on sedaj domov in pripravil doma v jerbas, ki je sličen Micinemu, žegen posebne vrste. Ko bodo pa pritekli otroci skozi vas in se napotili z došlim duhovnikom h kapelici, ta čas pa naj napravijo fantje v veži gostilne malo rabuko. Istočasno bo on prinesel jerbas od doma in ga podal skozi okno Janezu, ki naj hitro sname prt z jerbas na peči, pokrije z njim zamenjanega, poln jerbas pa naj skrije v zraven ležeči kamrici.

Fantje so bili s tem predlogom docela zadovoljni, saj je tudi nje navdajala želja po osveti.

Vse je šlo po dogovorjenem načrtu. Ko je kriče pritekla mladina skozi vas, je nastalo v veži gostilne prerekanje. Gostilničar, gostilničarka in dekle so se spravili nad razgrajče, da bi jih pomirili. Takrat pa je izginil s peči

jerbas z žegnom. Zamenjali so ga z drugim, enako polnim ter ga pokrili z gostilničarjevim prtom.

Ko se je polegel umetni prepir in so se podali fantje zopet nazaj v gostilniško sobo, so naši tamkaj za mizo sedeča tovariša, ki sta delala tako nedolžne obraze, kakor bi ju vest prav nič ne težila.

V tistim hipu se je pa tudi že razlegal glas zvona vaške kapelice, ki je vabil dekleta, da prinesejo h kapelici «žegne» k blagoslovljenju. Tudi Mica je zadela na glavo svoj jerbas ter hitela gugaje se h kapelici. Prišedši tjakaj je postavila svoj jerbas na tla ter potegnila prt raz njega s kretnjo, kakor bi hotela reči: «Pa se še ve postavite s tem, kakor se jaz postavim.» Nato je kleknila na kolena, da si malo pobliže ogleda zalega kaplana, ki je pravkar stopil iz kapelice, da opravi blagoslovljenje.

Pa oj, groza! Micka nikakor ni mogla verjeti svojim očem, kar je zagledala v odgrnjemem jerbasu. Tu ji je zijala nasproti cela kopica raztrganih čevljev in copat, drevesne korenine, polena, in še eno malo tnalo se je nahajalo v globini jerbasu. Nastal je smeh, ki se je stopnjeval v oglušujoče krohotanje.

Mica je stala tu kakor od mrtvouda zadeta. Toda mahoma je oživela tudi v njej vsa vroča kri. Brcnila je z nogo v jerbas, da se je ves polomil, nato se je zasukala in zdirljala proti domu.

«Prva je tudi danes, pa brez žegna. Vzemi s seboj žegen!» so klicale za njo dekleta. Toda Mici se je preveč mudilo. Šele po dolgem času se je posrečilo gospodu, da je pomiril dekleta in mogel izvršiti obred.

Gostilničarju pa ni preostajalo drugega, kakor da je moral povabiti gospoda kaplana v hišo in si dati posebej podeliti blagoslov na «žegen», katerega so staknili za vratmi v kamrici.

In Mica? Ta jo je pa odkurila takoj po praznikih v mestno službo in se je vrnila v vas šele čez nekaj let s klobukom na glavi, ker se ji je posrečilo med tem časom ujeti nekoga postarnega vdovca za zakonskega moža.

M. Silvester.

Vragova nevesta

(Pravljica.)

V neki vasi so hodila dekleta prest v neko hišo. Po končanem delu so vedno tjakaj prišli domači fantje, ki so plesali z dekleti. Najlepša med dekleti je bila Iljanka. Vsako dekle je imelo svojega fanta, s katerim je plesalo, le Iljanka kljub svoji lepoti ni dobila nobenega. Noben fant se ni upal k njej, ker je bila preveč lepa.

Pa so se druga dekleta norčevala iz nje: «Kaj ti pomaga, če si še tako lepa, pa te noben fant ne mara.»

Zaradi teh besed je bila Iljanka močno užaljena in je rekla sama pri sebi: «Če ne pride noben fant k meni, pa naj pride vsaj vrag!»

Deklica se ni zavedala, kako se je s temi besedami pregrešila. Ko so drugega večera dekleta zopet predla v oni hiši, je prišel v hišo mlad gospod in se po končanem delu

vsedel baš poleg ljanke. Ko so začeli plesati, je šel plesat tudi mlad gospod z ljanke. Fantje so zaslišali med plesom nekaj čuden ropot, zato so posvetili s svetilkami mladem gospodu pod noge in so videli, da ima konjska kopita, a izpod dolge suknje mu štrli konček repa. Takoj so vedeli, da je mladi gospod sam vrag. Tudi ljanke sama je kmalu uvidela, s kom je plesala.

Ko so se vračali domov, je vrag ljanke spremljal prav do njenega doma, kjer jo je vprašal, ali pride tudi drugi večer na ples.

Drugo noč ljanke ni hotela iti prest, temveč je ostala doma in bridko plakala. Ko je vrag prišel na ples in ni našel tam ljanke, jo je šel iskat na njen dom. Potrkal je na okno in dejal: «Lepa ljanke, odpri mi!» To je trikrat ponovil in ko mu ona ni odgovorila, se je razjezil: «Če mi ne odpreš, ti bo še to noč umrl oče.» Ker ni odprla, so res drugo jutro našli očeta mrtvega.

Naslednjo noč je vrag zopet prišel. Potrkal je trikrat na okno in klical: «Lepa ljanke, odpri mi!» Ker ljanke ni hotela odpreti, ji je zagrozil, da bo to noč umrla mati, in res so drugo jutro našli tudi mater mrtvo.

Ko so pokopali mater, je ostala ljanke sama in je bila zelo žalostna, ker ni vedela, kaj se bo z njo še zgodilo, kajti vrag ji je zagrozil, da bo njegova, če ne živa, pa vsaj mrtva.

Šla je k sosеду, pa mu je rekla: «Če bom tudi jaz umrla, me ne smete nesti ne čez prag, ne po cesti, a tudi na pokopališče me ne smete pokopati. Sosedu so ji obljubili vse, kar jim je naročila.

Tretjo noč je prišel vrag zopet trkat na okno: «Lepa ljanke, odpri mi! Če mi ne boš odprla, boš še to noč mrtva.»

ljanke ni odprla in zato so jo drugo jutro našli mrtvo. Sosedje so jo spravili v rakev, da bi jo odnesli na pokopališče. Ko so se pa spomnili, kaj jim je ljanke naročila, so prekopali zid in porinili rakev skozi luknjo. Nesli so jo po jarku in zakopali ob onem grmovju, ki se nahaja okrog pokopališča.

Zvečer je zopet prišel vrag k ljanke hiši, udaril z repom po pragu ter vprašal: «Prag, ali so preko tebe nesli lepo ljanke?»

Prag mu je odgovoril: «Preko mene ni šla.»

Vrag je letel na cesto, udaril z repom po njej in jo vprašal: «Cesta, ali so po tebi nesli lepo ljanke?»

Ko je cesta odgovorila, da ljanke ni videla, je vrag ves besen zbežal na pokopališče ter preiskal vse grobove. Končno je vprašal pokopališče: «Kaj niso v tebe pokopali lepe ljanke?»

Ko mu je pokopališče to zanikalo, je vrag od besa zatulil in zbežal tja, od koder je prišel.

Ne daleč od one vasi je bil grad, v katerem je živel mlad grof. Nekoč je šel na ono pokopališče obiskat pokojne svojce. Ko je hodil ob grobovih, je zapazil v grmovju lepo belo lilijo, ki je pravkar zrastle iz groba ljanke. Grof je odtrgal krasni cvet, ga odnesel domov, ga dal v kupico z vodo in postavil v svojo spalno sobo, katero je običajno rabil tudi za jedilnico.

Istega večera je kuharica prinesla večerjo v času, ko se je nahajal grof v drugi sobi. Ko je čez nekaj časa grof prišel v jedilnico, je zapazil, da ima žlico obrnjeno in da so vsa jedila načeta. Jezen je poklical kuharico in jo okaral, zakaj si je brez njegovega dovoljenja vzela jedila.

Kuharica se je oprostila, da ne ve, kdo bi bil pokušal jedi.

Drugo jutro se je grof hotel sam prepričati, kdo mu je okusil jed. Zato se je skrtil za zaveso in čakal. Kuharica je prinesla zajtrk na mizo in odšla. Naenkrat je grof zagledal, kako je zlezla iz lilije v kozarcu lepa deklica,

prijela za žlico in od vsake jedi malo pokusila, nato pa se vrnila nazaj v cvet.

Grof se je tega močno prestrašil. Podal se je k župniku in mu natanko razložil vse, kar je videl. Župnik pa je nasvetoval: «Danes ob času obeda se zopet skrijte pod posteljo in ko boste videli, da pride deklica iz lilije, jo naglo primite za roko ter trdno držite.»

Grof se je zahvalil za nasvet in odšel domov. Ko je prišel čas obeda, se je skrtil pod posteljo in čakal na usoden trenutek. Ko je prišla deklica iz lilije, jo je v hipu prijel in krepko držal. Deklica se mu je skušala iztrgati, pa se ni mogla. Končno je rekla grofu: «Hvala ti lepa, ker si me rešil, jaz sem ljanke, vragova nevesta.» Nato je grofu še razložila, kako je živela in umrla ter kako jo je sedaj rešil on grozne pogube.

Deklica je grofu zelo ugajala, nato jo je prosil, naj postane namesto vragova rajši njegova nevesta.

Deklica je njegovi prošnji ugodila, samo je opozorila grofa, da na zemljo ne sme stopiti, kar bi tedaj vrag takoj vedel, da je ona še na svetu.

Čez mesec dni sta se grof in ljanke poročila. Od grada pa do cerkve so morali položiti preproge, da bi nevesta ne stopila na zemljo. Pri cerkvi se je nevesti pripetilo, da se je malo dotaknila zemlje. Kakor bi trenil je bil vrag pri ljanke. Komaj mu je ljanke še ušla z ženinom pred oltar ter se tako rešila pred njim. Vrag pa jo je moral praznih rok odtuliti na oni svet.

Srečen grof in ljanke pa še sedaj živita, če nista umrla.

Franjo Rojko, Macinec v Medjimurju.

Ubegli kolač

(Velikonočna dogodbica.)

Proti znamenju na Griču so se pomikale na veliko soboto ženske s težkimi jerbasi po velikonočni blagoslov. Postavile so se krog in krog kapele ter čakale duhovnika, da pride blagoslovit. Medtem so si ogledale jerbese, kateri je bil lepše pobarvan, boljše napolnjen in pokrit z umetnejše vezanim prtom.

Na oglu znamenja je stala ob jerbasu Škorčeva Marjeta. Nalašč se je postavila na to mesto, da bo ujela kako kapljico božjega blagoslova. Kot vojak je stala ob jerbasu, čigar zunanost je bila med drugimi najbolj lična. Na to je bila Marjeta ponosna; prezirljivo je gledala čez jerbese v dolino in zdaj pa zdaj je sprožila z nogami kamenček, ki je zdrknil navzdol po bregu.

Razen tega je zasledovala Marjeta ob znamenju še drug namen. Slišala je pripovedovati, da se bo tista, ki po blagoslovu prva zadene jerbasa na glavo, po veliki noči tudi prva omožila. In poroke si je Marjeta hudo želela.

Hitro je izvršil duhovnik predpisane obrede, po katerih je bila Marjeta prva, ki je pograbila jerbasa ter ga hotela vzdigniti na glavo. Zagnala pa se je s preveliko silo, tako da je izdrla ročko, zaradi česar se je jerbasa nagnil proti bregu. Obdržala ga je sicer za drugo ročko, ni pa mogla oteti kolača, ki je

padel na tla prav na rob griča, odkoder je zdrknil po bregu in krožil v dolino. Za njim so skakljali še razni drugi predmeti, med katerimi je bilo najhitrejše rešeto, ki je tvorilo v jerbasu gladko površino. Celo stari cokolji sta odskakovali po kamenju in hoteli doteči ubegli kolač. Najpočasneje je bilo ploščato pleče; venomer se je zatikalo za grmovji ter je končno obležalo za skafo nad pobočjem.

Potrta je stala Marjeta s praznim jerbassom in zrla po bregu za kolačem. Sram jo je bilo nerodnosti, s katero bo v zvezi še mnogo neprijetnosti v bodočem cerkvenem letu. Tako ji bo vse, kar bo prišla, padlo iz rok, pred njo bodo bežali srečni trenutki kakor kolač nizdol po bregu in marsikaj se bo razkrilo, kar je skrito pred ljudmi. In kar je poglavitno, je to, da še dolgo ne bo zaželjene poroke, ker se ji ni posrečilo vzdigniti jerbasa na glavo.

Njene tovarišice so zapazile zadrego, v katero jo je spravil nesrečni položaj. Namesto, da so jo pomilovale, so zagnale glasen krohot. Prihiteli so otroci in lovili pisanke med grmovjem po mahovitem bregu.

«Nesreča na veliko soboto ima slabe posledice,» je vedeževala Štorova Marjana. «Pa je že tako božja volja.»

«Nekaj pisanek se je razbilo po bregu,» je pravila Slivarjeva Mana. «Prav, da se je to zgodilo po blagoslovu, bodo luščine vsaj odganjale kače, ki lazijo poleti po bregu do kapele.»

«Škoda kolača!» je vzdihovala Prepeličarka. «Precej dobro je bil videti namazan in v masti pečen. Zares neprijetna izguba.»

«Pravkar se je razletel!» je vpila kopica otrok.

«Kje, kje?» so ženske radovedno povpraševale.

«Spodaj pod gričem,» so pravili otroci. «Priletel je v deblo ter se je razdvojil. Pa Luka, njen ženin, je zraven ter ga ogleduje. Gotovo ne ve, da mu ga je poslala Marjeta.»

Ko je Luka izvedel o dogodku pri znamenju na Griču, se je raztogotil nad svojo Marjeto ter je odložil ženitovanje za tako dolgo, dokler se dogodek ni popolnoma pozabil.

Soteščan.

Mož je spovedoval svojo ženo

V teku svojega življenja od osemnajstega do pet in dvajsetega leta sva hodila s tovarišem, ki je bil rokodelec, večkrat popevat za novo leto ali drugo podobno priliko. Tako sva prišla nekoč s tovarišem na Pohorje v bližino Svetega Areha k nekemu precej premožnemu kmetu, kjer sva bila prisiljena prenočiti. Sprejeli so naju z veseljem. Gospodar nama je brž po prihodu prinesel velik vrč pijače in kruha, češ, naj se okrepcava in odpočijeva. Naletela sva res na dobre ljudi. Brž po večernih opravkih so naju povabili k večerji. Potem se je pa začel živahen razgovor med nami. Midva sva jim razlagala, kar sva znala in oni pa nama ravno tako. Med tem se je oglašil na zapečku star mož, gospodinjin oče: «Fanta, vidva mi ugajata. Bilo je že mnogo pevcev pri nas na prenočišču, pa tako zgovornih nismo imeli nikdar. Tako je lepo! Tak mora biti človek, ki gre po svetu.»

Po teh in drugih razgovorih je ponovno dejal starček: «Čeprav vam ne zmanjka govora, pa vendar vas prosim tudi jaz, da mi dovolite povedati kratko zgodbico, ki se je že davno pripetila pri našem sosedu Rovtarju.»

«Rovtar je bil,» je začel pripovedovati starček, «res prav dober in pošten sosed. Tudi z ženo sta se precej dobro razumela. Otrok nista imela.»

Bila je nekoč strašna zima. Sneg je zapadel tako debel, da še skozi okna nismo videli in ljudje niso mogli iz hiš.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

PISMO IZ AMERIKE.

Cleveland, v začetku marca.

Ker sem se ravno nekaj poškodoval na nogi in moram nekaj dni ostati doma, imam čas, da vam malo napišem o nas.

Ljudje pri nas v stari domovini vedno mislijo, da je Amerika obljubljeni dežela, mi pa mislimo, da bi se tam pri vas doma tudi dalo boljše živeti, če bi delali malo bolj po ameriško.

Življenje imamo tu precej enakomerno. V pomanjkanju baš ne živimo, delati in paziti pa je vendar treba, da se prilično dostojno preživimo. Otroci precej stanejo; poleg šolskih stvari se moja deca uči tudi glasbe. Nimam namena tiščati jih v višje šole, ker zdaj vse študira in študirani ljudje že zdaj manj zaslužijo nego rokodelci. Moj fant na pr. ima vedno v roki kladivo, sekuro in žago, s čimer mi za enkrat sicer več razbije nego popravi, toda to je dokaz, da ga veseli ročno delo. Na vrtu imam dva stara avtomobila, katera bova skusila spraviti k življenju. S tem imam tudi sam veliko veselje. Imam en Fordov avto, ki mi služi že nad tri leta in je star devet let. To je za avto mnogo. Služil mi je prav dobro, a zdaj že dva meseca počiva. Kakor vidim iz listov, je v Jugoslaviji zelo drag bencin. Tukaj je cenejši.

Če pomislite, da so v Ameriki vsa mesta zelo prostrana, je treba, kamor človek gre, sestri v cestno železnico ali v avto. Z avtom se peljem tudi na delo. Tako postaja avto potreba, ne pa luksuz. Z drugim avtom, ki sem ga kupil za 27 dolarjev, se vozi moja žena nakupovat na trg. Mi revni ljudje moramo kupovati seveda bolj stare avtomobile, ki pa nam služijo, če jih znamo dobro popraviti, kakor novi.

Tu v Clevelandu si mnogo prizadevajo, da bi čim najboljše uredili zrakoplovni promet ali po naše aeroplansko transportacijo. Promet silno narašča.

Poleti smo se prijatelji Slovenci večkrat peljali skupaj v več avtomobilih v okolico. Zunaj smo se kje ustavili in oddahnili ter smo se zamislili v to, kako bi bilo, če bi mogli tako iti v domovino. Skoro zavistno smo gledali v mislih srečno lepo deželo, ki je naravno obdarjena, da rodi vse, kar človek potrebuje. Tam doma pa smo rekli: Moli in delaj od zore do mraka, da ti potem pobije toča.

Od božiča smo imeli vsak drugi dan sneg. Komaj čakamo pomladi. Seveda imamo tudi v naših stanovanjih zabavo, kakor radio. Tega ima skoro vsaka hiša. Pa smo ga že sili. Neprestano poslušati koncerte in drugo že preseda. Narava je le narava! Zdaj pridejo k nam pevci Metropolitanke opere iz New Yorka. Cene so visoke. Pri vsej revščini in lakoti sem bil v Ljubljani dvakrat v operi, tu pa še nobenkrat. Tu imamo le gostovanje pevcev od drugod, tam pa imate stalno uprizorjanje. Bajje pride pet tudi slavni ruski pevec Šaljapin. Sicer pa se tukaj tudi dramske predstave malo igrajo. Saj je kinematograf. So ljudje, posebno ženske, ki ti vedo imena vseh filmskih igralcev.

Zdaj pa malo o prohibiciji (zabrani vživanja alkoholnih pijač). Znano je, da se ta stvar ni posebno obnesla. Sedaj je največja časopisna zveza v Ameriki, ki ima zastopnike po vsem svetu in imajo vsi njeni listi 40.000.000 čitateljev, začela zbirati podpise za prohibicijo ali proti njej. Že prva dva dni se je pokazalo, da je od deset ljudi osem proti prohibiciji, dva pa zanjo. Mnogo črnila se bo še prelilo, preden bo ta stvar končana. Jaz imam dva soda vina v kleti. Če me kdo naznani, mi pridejo vino izpustiti v kanal in jaz bi bil zaprt en teden ali pa celo tri mesece; zraven bi še plačal 100 do 500 dolarjev kazni. Kaka svoboda je to, če ne smeš jesti in piti, kar ti ugaja. Jaz sem sicer za zdrav razvoj človeštva v moralnem in gospodarskem oziru, pa sem obenem nasprotnik prohibicije ne zaradi pijančevanja, ki mi je zoprno, ampak zaradi družbe in

svobode. Upajmo, da v domovini do tega ne pride. Kaj bi bilo potem pri «Fajmoštru» ali pri «Belem volku»!

Morda pridem poleti domov, če bo dovolil «finančni minister». Bo že 20 let, kar sem tu.

Moja mladina se lepo razvija. Pripovedujem ji stare bajke o lepi naši domovini. Doma govorimo samo slovenski.

Zadnjič je bila tu vaša delegacija zaradi ureditve vojnih dolgov. Časopisi so o tem malo pisali. Italijani znajo drugače; ko so bili oni tu, je bilo o njih mnogo pisanja. No, pa Italijani v Ameriki niso baš priljubljeni. Imeli so posebno srečo, da so dosegli baje precejšnje uspehe glede ureditve svojih vojnih dolgov Zedinjenim državam. Mi si žal ne znamo delati reklame po svetu. To pa je danes glavna stvar. Počasi se bo že tudi v tem pogledu na boljše obrnilo, če bodo ljudje pametni.

Pošiljam denar za Vodnikovo družbo. Sicer imamo mnogo časopisov in knjig, a kar pride od doma, nas bolj razveseli. To je pozdrav iz domovine. Želim vsem vesele praznike. M. L.

KLERIKALNA ZASLEPLJENOST.

Sv. Barbara v Slovenskih goricah, v marcu.

V naši fari se je ustanovila l. 1906. od graškega Verbanda rajfajznovka, katerè udi so farani brez razlika strank. Po preobratu se je včlanila ta pri Zadrudni zvezi v Celju.

Kakor vse članice Verbanda tako boleha tudi naša posojilnica na posledicah podpisanega vojnega posojila in izgube naložitev pri Verbandu.

Zadrudna zveza v Celju je skušala zato na vse mogoče načine oživeti delovanje te posojilnice. Ker to ni šlo kljub večkratnim opominom in revizijam, je naprosila svojega člana načelstva g. dr. Milana Goriška pri Sv. Lenartu, naj on poskuša izvesti sanacijo, in to na ta način, da pridobi člane zadruga za vložitev brezobrestnih hranilnih vlog, s katerimi bi bila dana možnost novega obratovanja zadruga.

Dr. Gorišek je bil tozadevno petkrat pri Sv. Barbari in se mu je končno posrečilo prepričati večino udov o tem, da je nesmisleno čakati na to, da bi plačalo načelnštvo dolgove zadruga, marveč da se morajo zadrugarji zavedati, da je to njihov dolg. Obljubil je pomoč od strani drugih denarnih zavodov, če se zadrugarji sami vsaj v malem znesku udeležijo sanacije.

Posrečilo se mu je dobiti izjave do skupne svote 8000 Din, kar je pa seveda malenkost proti celotni izgubi, ki presega 50.000 Din. Vendar pa je upal, da se bo dalo s požrtvovalnostjo in skupnim delom rešiti zadrugarje tega velikega bremena in rešiti zadrugo konkurza.

Kot prvi pogoj za izvedbo svoje obljube pa je zahteval, da se sestavi odbor, ki bi imel vsestransko zaupanje, tako da ne bi bila zadruga predmet političnega boja.

V to svrhu je sklical načelnik zadruga g. Alojzij Živko na dan 25. t. m. izredni občni zbor, na kojega dnevnem redu so bile volitve odbora. To priliko pa so pristaši Slovenske ljudske stranke izrabili v to, da so začeli agitirati za izvolitev novega, popolnoma klerikalnega odbora. Načelnik g. Živko je smatral kot umestno, da se vrši občni zbor mesto ob 9. ob 8. uri, da bi s tem utežil prihod dr. Gorišku.

Ko se je nato kljub temu moral radi prejšnje nesklepnosti vršiti občni zbor ob 9. uri, je pojasnil g. dr. Gorišek navzočim denarni položaj zadruga in predložil, da se zaveže izvesti sanacijo le pod pogojem, če se izvolijo v odbor gg. Franc Šabeder, Jožef Kajnik, Jože Ribič, Jakob Korošec, Jakob Šuen, Alojzij Živko in Alojzij Kolarič, ki so predstavniki obeh političnih struj. Pri volitvah je ostala ta lista z 18 glasovi v manjšini proti 26 glasovom, katere je dobila popolnoma klerikalna lista g. Jožefa Kajnika.

In posledice te krasne zmage?

Naprednjaki si bodo ustanovili svojo posojilnico, ki bo brez dolgov in pri kateri bo vsak rad tako nalagal kakor si izposojeval denar, ker se mu ni treba bati konkurza in plačila razmeroma

Zgodilo se je, da je Rovtarjeva žena na smrt zbolela. Skrbeti je začelo moža, kakor tudi bolno ženo, kaj bo, če bo morala umreti brez spovednika in brez vse tolažbe za večnost. Bolezen je bila vedno hujša.

Mož je začel prigovarjati ženi, da bi jo on spovedal, češ: «Saj bom potem, ko izgine sneg, šel k gospodu župniku in mu bom povedal tvoje grehe, pa bo dobro!

Žena se je nekaj časa branila, slednjič pa je vendar ugodila moževemu nasvetu.

Te njune pomenke je slišal domači hlapec, ki je takoj začel opazovati, kako se bo izpoved izvršila. Hlapec je bil navihlan, pa si je na podstrešju nad gospodinjino posteljo napravil majhno luknjo, ki je nista opazila ne mož ne žena. Skozi to luknjico je potem poslušal, kako je spovedal mož svojo bolno ženo.

Hlapec je brž po tej spovedi prigazil po snegu k nam in nam natanko razložil vso prigodbo.

Rovtar je postavil na nizo križ in prižgal na vsaki strani svečo. Potem je oblekel belo tanko srajco, da je izgledal kakor resnični duhovnik. Sedel je k svoji bolni ženi, napravil nad njo križ in začela se je spoved. Žena mu je razlagala madeže iz vsega svojega življenja. Proti koncu pa si nekaj vendarle ni upala razodeti.

Mož, oziroma spovednik jo je začel siliti, naj le pove, kar ji teži srce. «Morala boš pred božji stol in gorje ti, če kaj zamolčiš,» ji je svetoval spovednik.

Bolnica se je končno ojunčila ter začela razlagati, kako je varala njega — moža in imela grešno ljubezen skozi pet let s poštnim slugom.

«O ti grda baba!» je zarohnel mož nad njo, «ko bi jaz ne bil zdaj na svetem mestu, bi te tako pretepel, da bi te takoj zlodej vlekel v peklo. Povej mi, na kak način se je to godilo?»

«Veš, ljubi mož, to je bilo takole: Ko je prinesel pismonoša pisma, sem rekla vselej tebi, da si šel v klet z vrčmi po pijačo. Ta čas sva se pa midva poljubovala. Ljubi moj mož, odpusti mi to grozno krivico!»

«Ne morem!» je zarohnel spovednik nad ženo. «Tega ti ne morem odpustiti. Saj ti rečem: ko bi ne bil baš božji služabnik, bi ti že zagodel.»

«Saj sem se potem poboljšala,» je nadaljevala žena. «Saj veš, da je pismonoša umrl.»

«Oho,» je segel mož v besedo, «takrat si se lahko poboljšala, ko je tvoj ljubček umrl. Če bi še pa živel, bi me ti še vedno varala.»

Rovtar je ves obseden teptal z nogami po tleh in si od jeze pulil lase. Pihnil je potem obe sveči in zapustil svojo ženo, ki je kmalu umrla.

Ker je niso mogli spraviti radi prevelikega snega na pokopališče, jo je pokopal v sneg. Ko je ta skopnel, je pripravil njen spovednik in mož pravi pogreb.

Vedno se mu je še kuhala v srcu jeza, pa se ni mogel maščevati, ker je bila žena mrtva. Končno se je vendar maščeval s tem, da se ni udeležil pogreba. Naprosil je le štiri možake, ki so odnesli ženo na kraj večnega miru. Za par let pa se je vršil drugi pogreb. Odnegli so nam soseda Rovtarja. Pokopali so ga prav poleg njegove žene. Tam je Rovtar gotovo pozabil ženine pregrehe. Bog bodi obema milostljiv!

S tem je končal starček svojo povest. Rekel je, da imajo zdaj popolnoma druge sosede, ki so prav dobri in pošteni ljudje.

Matija Belec Bolfanski.

Dobro sredstvo zoper pijančevanje.

Ko se je pijanec vrnil nekega večera precej vinjen domov in namesto ene žene videl dve, se je tako prestrašil, da se je baje odvadil pijančevanja. (Misli je namreč na to, kaj bi bilo, če bi bil namesto od ene tepen vedno od dveh.)

ogromnega dolga. Jože Kajnik je bil tako dober, da je prevzel na svojo ramo in na ramo svojih pristašev vso odgovornost za velik dolg zadruga in vso odgovornost za to, če se mu sanacija ne posreči.

Od članov zadruga ni bila navzoča niti polovica. Naprednjaki niso razvili za volitve nikaršne agitacije, ker se protivi zdravi pameti, da bi se kdo silil v plačevanje tujega dolga.

Jako nas je razveselilo, ker smo našli pri Sv. Barbari 26 tako pametnih ljudi, ki so prej skupno breme vzeli sedaj izključno na svoja ramena. Hvala lepa!

RAZNE NOVICE.

Šmarje pri Jetšah, koncem marca.

V četrtek 25. marca so gostovali v Št. Vidu pri Grobelnem igralci iz Pristave pod vodstvom agilnega učitelja g. Schönweterja z igro «Veronika Deseniška». Imeli smo priliko videti plodno delo omenjenega gospoda. Uspeh je bil gnotno kakor moralno zelo dober. Priporočal pa bi nekaterim igralcem, da se privadijo prostemu govorjenju. Pustite način govorjenja šolske dece!

V sokolski telovadnici so nas zadnje nedeljo presenetili šolski otroci z igro in petjem. Uspeh je bil zelo dober. Vstopnina v znesku 833 Din se bo porabila za nakup šolskih knjig. Glavna zasluga za tolik uspeh gre našemu delavnemu učitelstvu. Le tako naprej!

V kratkem bo uprizoril dramski odsek šmarškega Sokola zanimivo igro «Revček Andrejček». Kdor zna ceniti delo, se bo igre gotovo udeležil.

Bralci «Domovine» še menda ne vedo, da imamo v Šmarju tudi Sportni klub, ki obeta novo intenzivnejše delovanje.

Po praznikih bo dražbenim potom prodano v trgu lepo malo posestvo g. Franca Rorna. Komur Šmarje prija, naj pride na dražbo. Obeta se nam še več prodaj kmetij v tem letu. Da je temu žalostnemu pojavu največ vzrok kriza našega kmetijstva, je samo po sebi razumljivo. Saj se morajo ponekod kmetije zadolževati samo zato, da lahko plačajo davke.

ZANIMIVOSTI

BLAZEN ČIN LJUBOSUMNEGA MOŽA.

Ni dežele na svetu, kjer bi ljubosumnost tako cvetela kakor v Italiji. Skoro vsak dan poročajo italijanski časopisi o blaznih zločinih, ki se dogodevajo po italijanskih mestih, zločini, ki jih povzročata nespametna in neutemeljena ljubosumnost. Enkrat je žena, ki draži s svojim nebrzdanim ali pa nerodnim vedenjem možovo ljubosumnost, drugič je mož, ki izziva ženo k blaznim dejanjem.

O strašnem blaznem činu ljubosumnosti, ki se je dogodil v Južni Italiji, poročajo listi nastopno: V mali obmorski vasi Tore del Greco blizu Napolja je živel neki ribič več let v srečnem zakonu s svojo ženo. Oboževal jo je do blaznosti. Ko sta se jima rodla dvojčka, je moževa sreča dospela do vrhunca. Svojo ženo je začel skrivati in je ni več puščal v moško družbo. S sosedi se je morala omejiti na kratke pozdrave. Mesto na veselice je morala v cerkev ali pa ostati pri

možu, ki jo je še začel trpinčiti s svojo ljubosumnostjo.

Kamor je stopila nesrečna žena, ji je bil mož za petami. Z ribolova se je vračal nenadejano, da ukane ženo in jo zasači v nezaželjenem objemu z drugim možem. Taki poizkusi so ostali brezuspešni. To le ni zmanjšalo nesrečnemu možu njegove strasti. Še bolj je postal ljubosumen na svojo ženo in neki dan se je izpremenila ljubosumnost v blaznost.

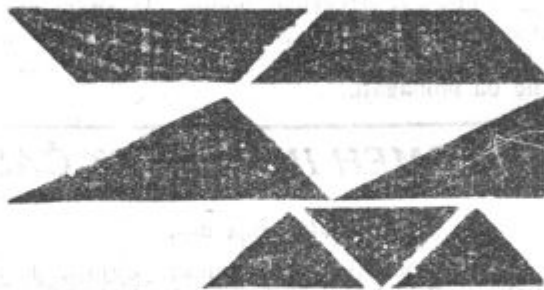
Prišedši nepričakovano z ribolova, je mož pograbil svojo ženo, jo zvezal brez povoda in jo položil na posteljo. Potem je vzel petrolejko in obliil ubogo ženo s petrolejem ter ga zapalil. Nesrečna žena je začela blazno kričati, na kar so prihiteli sosede in ženo rešili strašne smrti. Odnesla je kljub temu strašne opekline po telesu. Blaznega moža so orožniki aretirali v planinah in ga odpeljali v zapore in nato v umobolnico.

Sestavite križ!

Deset nagrad za ugankarje.

Iz tukaj naslikanih črnih delov sestavite lep pravilen križ! V olajšanje te uganke, ki ni lahka, povemo, da sta gornja dva črna komada enaka, srednja dva različna, spodnji trije pa zopet enaki.

Za ugibanje je potrebno, da si enake komade napravite in tankih deščic ali pa jih kar izrežete iz lista in potem poskušati sestaviti.

Kdor bo uganko pravilno rešil, naj nam pošle rešitev tako, da nam nariše na dopisnico križ in označi s črtami, kjer se posamezni deli stikajo.

Od vseh, ki bodo uganko rešili, jih bomo izžrebali deset, ki dobé vsak po eno knjigo «Od Ohrida do Bitolja», spisal prof. A. Melik. V poštev pri žrebanju pridejo samo naročniki našega lista. Rešitve se morajo poslati do 15. aprila t. l.

ŽENSKI VESTNIK

OPASNOST PRISILJENE VITKOSTI.

Nova moda zahteva vitkost, katero hočejo doseči mnoge ženske za vsako ceno. Slabe posledice take prisiljene vitkosti ne izostanejo. Najprej se pokažejo gube, kajti obraz je shujšal, koža je prazna in se mora na nekak način zgrbančiti. Ženske, slepe malikovalke mode, stradajo in stradajo. To ni v nobenem primeru zdravo. Lakota povzroča poleg gub še nervoznost, razdražljivost in nemirnost. Zdrava je le zmerna telovadba, ki tudi čuva pred veliko debelostjo.

Zakaj naj bi ljudje kar nenadoma in za vsako ceno postali tanki, ni prav jasno. Ali jim to pri-

stoja? Današnja moda zahteva to, toda vsaka moda ima svoje izrastke, svoje smečnosti. Ženske zaradi te vitkosti nosijo že tako tenka spodnja oblačila, da se še komaj morejo imenovati oblačila. Posledica temu so neprestana prehlajenja, ki silijo ženstvo k neprestanemu zdravljenju.

Saj ne moreš pozimi pri 20 stopinjah mraza ostati neprehlajena, ako si oblečena na vrhu v kožuhovinast plašč, spodaj pa samo v tenke nogavice. V starih časih so ženske tudi imele izrezane obleke in kratke rokave, toda pod tenkimi oblekami so nosile vendar tople spodnje obleke.

Prisiljena vitkost napravi človeka hitro starega. Gube in stare poteze so pa gotovo večje sovražnice lepote kakor nekaj kilogramov več mesa na telesu.

«Postati vitke, pomeni, postati star», tako pravijo mnogi zdravniki. Kdor je tenek, ostane tenek, in kdor je debel, ostane debel. Vse drugo je nasilje, ki se vedno maščuje.

PRIPRAVLJANJE GOB.

Pomlad je tu in kmalu bo v gozdih in na travnikih v izobilju raznih užitnih gob. Ker še marsikje ne znajo ravhati z gobami, prinašamo v naslednjem nekaj zadevnih navodil:

Dobro osnažene in na kose razrezane gobe naj se pred kuhanjem ali praženjem dobro operejo v mrzli ali mlačni vodi ter se puste odcepiti (mogoče na snažnem pletenem rešetju), da izgube vonj po gozdu. Ako gobe poparimo, oziroma izpiramo v vroči vodi, izgube mnogo na dobrem okusu, a tudi mnogo redilnih snovi. Vsekakor pa je treba vselej popariti grive (medvedje tace), sirovke, smrčke in hrčke, ki vsebujejo grenak in oster sok. Gob, o katerih nisi siguren, da so užitne, ne kuhaj.

Nabrane gobe ne pusti nikdar dolgo ležati, temveč kmalu pripravi za jed, odnosno jih daj sušiti ali vložiti v kis. Več kakor 24 ur nabrane gobe so sveže pripravljene že lahko škodljiva jed. Vsako gobjo jed je pripravljati v lončenih ali vsaj dobro položenih posodah, ker v navadnih železnih loncih ali kozicah izgube lepo barvo in dokaj dobrega okusa.

Kdor ima slab želodec, sme jesti le zelo na drobno sesekljane ali zmlete gobe, še boljše zanj pa so gobje juhe ali omake zgolj iz gobjega soka (brez gob).

Svariti je pred postanimi ali pogretim gobjimi jedili, ki so lahko že škodljiva ali celo strupena.

Za kuhinjo

Makova potica. Napravite testo iz 7 decilitrov moke, 2 rumenjakov, 7 dekagramov masti, 2 do 3 decilitrov mleka in 3 dekagramov kvasa. Ko je testo dobro vzkipel, ga prav tanko izvleči, pomazi s sirovim maslom in makovim nadevom, zavij in daj v namazan model. Pusti, da še vzkipi, speci in potrosi pečeno potico s sladkorjem. — Za makov nadev, ki ga rabiš pri tej priliki, so ti-le recepti: Stolci ali pa zmelji na kavinem mlinu štiri decilitre maka, zmešaj ga z vrel, smetano v srednjegosto mešanico ter prideni dva decilitra medu (strdi), cimeta in male drobno zrezanih limonovih lupin. Drugi recept: skuhaj dva decilitra medu (strdi), primešaj stolčnega maka in dišave ter nekoliko vina. Tretji način: vzamejo se trije rumenjaki, ki se dobro premešajo z 10 dekagrami sladkorja; pridene se 14 dekagramov dobro stolčnega maka, 5 dekagramov stopljenega sirovega masla, 3 žlice dobre smetane, 7 dekagramov vamberjev, cimeta, vanilije in sneg od treh beljakov.

Priporoča se najcenejši nakup

spomladanskega blaga

v največji izbiri pri tvrdki

JOS. SNOJ, manufaktura in modna trgovina
LJUBLJANA, Prešernova ulica. 54

TOPLO PRIPOROČAMO

vsem cenjenim čitateljem in naročnikom, da vedno in točno citajo tudi oglase ter kupujejo svoje potrebščine pri tvrdkah, ki inserirajo v našem listu. Prosimo jih, da se pri nabavah sklicujejo na inserate v «Domovini». Oglasni oddelek «Domovine», Ljubljana, Prešernova ulica šte. 4. Telefon šte. 492.

Dunajski šartelj. Vzemi 15 dekagramov masla (pol sirovega in pol kuhanega) in pomazi z njim model za šartelj. Kar ti je masla ostalo, zmešaj s 4 rumenjaki, 7 dekagrami sladkorja z limonovim duhom (ako sladkor obdrgneš ob limono); primešaj potem kipljenega kvasa od 2 dekagramov drož, 20 dekagramov najfinejše moke, smetane ali mleka, kolikor se potrebuje, pretepaj testo četrť ure ter potem še primešaj sneg 2 beljakov in 7 dekagramov rozin. Potem daj testo do polovice v model, pusti kipliti in speci. Kadar je šartelj pečen, ga izvezni, potresi s sladkorjem, a ga ne smeš takoj nesti na hladen prostor.

Čokoladni štruklji. Naredi kvašeno vlečeno testo in ga pusti, da vzhaja. Nato ga razvaljaj, razvleci, polij z raztopljenim maslom, potresi s čokolado in sladkorjem ter rahlo zavij. Tako pripravljeno testo deni na pomazano pločevino in ga še pomazi z jajcem, polij z mlekom in speci. Nekoliko ohlajenega razreži na kosčke, katere potresi s sladkorjem.

Narastek s sirom. Zmešaj četrť kilograma masti, četrť kilograma sira iz kislega mleka, eno jajce, poldrugo žlico sladkorja in poldrugo žlico kruhovih drobtin. Potem namaži posodo s sirovim maslom, potrosi z moko in drobtinami ter položi v posodo omenjeno testo, ki naj se peče pri zmerni vročini.

Praktični nasveti

Kakovost moke. Boljšo in slabšo moko razlikuješ, ako vzameš n. pr. od dveh različnih mok po 20 g in obema priliješ po 10 g vode. Testo iz moke, ki je boljše kakovosti, je trše, dočim je iz slabše moke mehkejše.

Ne devaj prevročih jedi na mizo. Toplota jedi ne sme biti večja, kakor je toplota našega telesa. Prevroče jedi kvarijo zobe in slabijo želodec.

Kako spoznaš pravo platno. Pravo platno spoznamo, ako ga operemo v milnici (žajfnici) in posušimo na zraku. Ako platno ni čisto, je oprani kos zgubančen, če pa je platno pravo, ostane kos popolnoma gladek.

Pranje belega volnenega blaga. Napravi iz fino zmlete krede in vode gosto mešanico. Nato prilij tople vode, peri v tej mešanici belo volneno blago ter pusti blago v tej zmesi nekaj časa ležati. Kreda izloči iz belega blaga vso umazanost in vse mastne madeže. Potem moraš blago prav temeljito oplakovati, da spraviš iz njega kredo. Ta način pranja belega volnenega blaga je mnogo udobnejši kakor neprijetno žveplanje.

Uporaba cigarnega pepela. Gospodinje sicer kajenje cigar v stanovanjih zelo sovražijo, vendar pa se lahko okoristijo s tem, da zbirajo pepel. Ta pepel je izvrstno sredstvo za čiščenje kovinskih predmetov. Zlate in srebrne predmete, ki so počrneli, drgneš z mehko cunjico, ki si jo povaljala v cigarnem pepelu. Čudila se boš, kako se bodo ti predmeti potem zopet lepo svetili. Tudi druge kovine čistiš na ta način. Ako so se napravili na bakru, cinku, cinu ali medni madeži, jih odpraviš s cunjico, ki si jo pomazala s tem pepelom, kateremu si prilila nekoliko petroleja. Neprijeten petrolejev vonj odstraniš, ako očiščene predmete oplakneš v mlačni vodi in jih potem odrgneš s flanelasto cunjico.

Sredstvo proti steniceam. Počasi zopet prihaja toplo vreme, ko se rade zaplodijo po stanovanjih stenice. Razna kupljena sredstva proti tej nadlegi se redkokdaj popolnoma obnesejo. Najboljše proti steniceam uporablja petrolej, dasi je to izvrstno sredstvo za uničevanje nadležnega srčesa. Vzemi pršilnik, ki gre na vsako steklenico, in ga napolniš s petrolejem. S tem obrizgaš temeljito posteljno ogrodje, vse špranje, matrace, zadnje strani slik in druga mesta, kjer se rade nahajajo stenice. S tem pršilnikom lahko spraviš petrolej tudi v naimočnejše špranje. Ze samo od petrolejskega smrada zbole stenice; ako pa so obrizgane takoj poginejo. Dobro je

tudi obrisati tla s cunjico, ki je namočena v petroleju. To brizganje je treba večkrat ponoviti. Če nimaš pršilnika, seveda lahko tudi na drug primeren način mažeš s petrolejem. Bolje je nekaj časa prenašati petrolejski smrad, nego imeti stenice v stanovanju.

Odprava lesnih črvov. Iz pohištva preženeš lesne črve, ako namažeš luknjice s čebulovim sokom, tako da prodre sok v vse luknjice. Tudi laneno olje in firnež sta dobra za preganjanje črvov.

Listnica uredništva

Radovljica. Na dopisnika, ki je poslal notico o najdenem loncu denarja, se več ne spominjamo.

Jesenice ob Savi. A. B. Povest pride na vrsto. Kakor smo že večkrat omenili, imamo mnogo materijala in ga priobčujemo kar po vrsti. Torej potrpljenje!

Stari trg ob Kolpi. Zaradi novega tiskovnega zakona Vaše stvari ne smemo priobčiti.

Dragomlja vas pri Suhorju. Vašo prošnjo smo izročili tajnišvu SDS, ki Vam bo odgovorilo.

Tanča gora. Preosebno. Po novem zakonu ne smemo priobčiti.

Ježica. Honorar se plača, ko se stvar objavi, zato da so računi v redu. Zaradi reda je popolnoma izključeno naprej plačevati. Podobnih prispevkov imamo na stotine in bi to preveč stalo, če bi se plačalo vse naenkrat.

Sv. Nikolaj pri Ormožu. F.—p. Mi smo Vaše pismo izročili, kamor ste želeli. Enako izročimo to dopisnico. Uverjeni bodite, da se je storilo vse, kar je mogoče. Seveda pa se posredovanje ne posreči vedno. Če ni zakonite podlage, se ne dá pomagati.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Zakaj ima nos.

Stara teta (ki rada njuha): «Vidiš, Jožek, kako je Bog dober. Dal ti je oči, da lahko z njima gledaš, ušesa, da poslušаш, usta, da ješ in govoriš. A nos: Zakaj pa ti je dal nos?»

Jožek: «Nos pa imam, da bom mogel, ko bom star, z njim njuhati...»

Ščurek v kruhu.

Nežica (v pekariji): «Naša mama so rekli, da so našli ščurka v kruhu, ki so ga včeraj kupili pri vas.»

Pek: «Lepo, Nežica! Reci mami, naj mi ščurka pošlje nazaj in jaz ji bom dal zanj rozino.»

Število reber.

Učitelj: «Tonček, koliko reber imaš?»

Tonček: «Ne vem, gospod učitelj. Mene tako žgečka, da jih nisem mogel nikoli prešteti.»

Mešani zbor.

Tujec na domačem koru (mežnarju): «Prej ste mi pravili, da poje na vašem koru mešani zbor, sedaj pa vidim, da so samo moški.»

Mežnar: «Da, da! Toda to je tako: nekateri moški namreč znajo peti, drugi pa ne.»

Tudi enega ne da.

Hlačoper je povabil botra na večerjo ter naročil ženi zaklati in speči dve piški. Med tem ko je žena pekla, je šel mož nabrusiti nože, kar je trajalo prav dolgo.

Žena je iz dolgega časa poskušala piški tako dolgo, da je obe snedla. Tedaj pa je vstopil boter. Žena je bila seveda v zadregi in zato je prestrašena šepnila botru na uho: «Za božjo voljo, bežite, moj mož vam misli porezati ušesa! Slišite, kako brusi nože?»

Botru je bilo več za ušesa kakor za piški, zato jo je naglo odkuril proti domu.

Med tem je prišel v kuhinjo mož z nabrušenimi noži ter vprašal po piškah.

Žena: «Boter je bil že tu in je obe odnesel.»

Hlačoper je stekel za botrom in ga klical. Boter se je ozrl, a zagledavši Hlačoperja z noži v roki, je še bolj bežal.

Hlačoper, ki bi silno rad jedel piško, je zapil: «Daj mi vsaj eno!»

Boter (ki je mislil na uho): «Tudi enega ne dam!»

Južina pri košnji.

Skopušnik in njegov hlapec sta kosila travo. Ne daleč od njiju so kosili sosedovi na svojem travniku. Ko je prišel čas južine, so se sosedovi spravili k jedi, a Skopušnik je rekel hlapcu: «Vsediva se v travo, da bodo sosedovi mislili, da tudi midva južinava.»

Ko sta vstala, je hlapec odbil koso in mahal po travi samo s kosiščem.

Skopušnik: «Kakšne neumnosti pa počenjaš?»

Hlapec: «Kar tako maham, da bodo sosedovi mislili, da tudi jaz kosim.»

Nov pismonoša.

Pismonoša (vaščanu): Ali poznate tukaj gospo Klepetavčevu ali Klepetuljčevu? Tako nejasno je napisan naslov na pismu.»

Vaščan: «Ej, gospod, to je pa težko vprašanje. Klepetuljčeve in klepetavčeve so v naši vasi vse ženske...»

On že ve.

A.: «Ženske mnogo hrabrejše prenašajo bolečino kakor moški.»

B.: «Ali ste zdravnik?»

A.: «Ne, če-ljar...»

Zamotan račun.

Ožbovt je naročil v kavatni malinovec. Natakarkar mu je prinesel čez nekaj časa zahtevano, a v drugi roki je držal ledeno kavo.

Ožbovt: «Koliko stane ledena kava?»

Natakarkar: «Prav toliko kakor malinovec.»

Ožbovt: «Potem mi pa rajši dajte ledeno kavo!»

Ožbovt je zaužil ledeno kavo, vzel suknjo in klobuk ter hotel oditi.

Natakarkar je planil za njim: «Vi, gospod, vi ste pozabili plačati ledeno kavo.»

Ožbovt (začudeno): «Ledeni kavo? Za kavo sem vam vendar vrnil malinovec.»

Natakarkar: «Potem mi pa vsaj plačajte malinovec.»

Ožbovt: «Tega pa nisem pil.»

Natakarkar je ves presenečen baje pustil Ožbovta, ne da bi mu ta plačal.

Previdnost.

Janez: «Ti, tisti mestni slikar mi je rekel, da imam prav karakteristično glavo.»

«Miha: «Kaj pa je to?»

Janez: «Ne vem, toda iz previdnosti sem slikarju prisolil krepko zaušnico.»

Siten mož.

Zenica: «Ti mi prav vse prepoveduješ. Če bo šlo to naprej, se bom kar vrnila k staršem.»

Možek: «No, to pa lahko storiš. Tega ti pa res ne prepovedujem...»

Vrban v vojni.

Vrban je stal na straži, ko je nenadoma začel sovražnik silno streljati.

Nekaj časa je gledal začudeno, potem pa se je zadril na ves glas: «Norci, kaj pa streljate, al ne vežite, da so lde tükaj?»

Ta pa je takoj uganil.

Gašper, ki je dospel iz sodne dvorane: «Pred obravnavo smo vsi ugibali, koliko bo dobil Miha, a uganil je samo tisti mali človek v črni halji za zeleno mizo, ki je rekel obtožencu: 'Osem mesecev boste sedeli!' Ta je takoj uganil in pri tem je ostalo.»

V vlaku.

Sopotnik (razburjeni gospodični): «Zakaj se tako salamensko jezite, gospodična?»

Elizabeta: «Pomislite, gospod, kako je moj zaročenec zmešan. Ob slovesu je dal sprovozniku poljubček, meni pa dinar za napitnino...»

„Domovina“ v boju s svojimi sovražniki

Ljubeznivo.

Gospa Hrabroslava je imela na smrt bolnega moža, katerega edina njegova želja je bila, da še vidi svojo ženo, lepo oblečeno in nališpano. Žena ga je ubogala in se opremila, kolikor je mogla, da bi možu ugajala.

Ko je stopila takšna pred svojega moža, je ta rekel: «Vidiš, ženica, smrt se bliža in če bo sedaj smrt videla tebe, ji boš mogoče bolj ugajala in bo vzela tebe namesto mene.»

Ne odlašaj na jutri.

Mati je učila deco: «Kar lahko danes storiš, ne odlašaj na jutri!»

Ahaceljček: «Zakaj se pa vi, mama, ne držite tega pregovora? Shranili ste za jutri kolač, ki bi ga lahko že danes pojedli...»

Zid pred krstom.

Zid Moric Roženkranc je sklenil, da se dá krstiti. Čim bolj se je približeval dan krsta, tem bolj je bil Roženkranc v skrbeh. Poleg drugega ga je tudi skrbelo, kako naj se obleče za krstno svečanost.

Odločil se je, da vpraša za svet svojega prijatelja kristjana.

«Prijatelj moj, v kakšni obleki naj grem h krstu?» ga je vprašal.

«Mi kristjani, dragi moj,» mu je prijatelj odgovoril, «gremo h krstu v plenica, kako pa naj greš ti oblečen, pa ti res ne morem povedati.»

Ožbovtova.

Ožbovt, pretkani konjski mešetar, se je podal nekoč v mesto in vzel s seboj ženo, da ji pokaže, kakšne čudne navade imajo ti presneti meščani. Pripovedoval ji je, da meščani podnevi spijo, ponoči pa sedijo po kavarnah ali pa plešejo; ženske imajo mašne obleke kratke kakor otroci; na kinetih imajo zelenjavo ob hiši in lice na drevju, v mestu pa vse skupaj nosijo na glavi; na deželi rabijo visoke črne lonce za kuhanje krompirja, v mestu pa se z njimi pokrivajo; v podeželski gostilni streže kmet gospodi, v mestu pa v mašno obleko oblečeni gospodje kmetu.

«Meščanske jedi so tako pripravljene,» nadaljuje Ožbovt, «da človek ne ve, kaj bi pojedel in kaj pustil.»

Da Ožbovt svoji strmeči ženi to nekoliko nazorneje pokaže, jo je vedel v lepo restavracijo in ji naročil juho. Ko je postavil natakark juho na mizo, je žena zapazila v njej ščurka.

Ožbovt je hotel jed takoj vrniti ter zahtevati drugo, toda njegova žena ga je zadržala pod vplivom prejšnjega moževega pouka z besedami: «Nikar se ne smeš, mogoče pa ščurek spada v juho...»

Moč oglasa.

«Zakaj naj bi oglaševal v Vašem listu, saj mi nič ne koristi,» je govoril trgovec napram lastniku nekega lista.

«Lastnik: «Jaz Vam bom samo z enim primerom razjasnil, da nimate prav. Kadar raca znese jajce, se nič ne čuje. Če kokoš to stori, neprestano kokodaka; to pomeni, da si ta napravlja reklamo. Zaradi tega se tudi več povprašuje po kokošjih kakor račjih jajcih...»

Slabo vino.

«Vaše vino je slabo,» je rekel pijanček krčmarju, «moj stari oče so mi vedno pravili, da je bilo vino nekdanj tako močno, da so ljudje, ki so ga pili, lahko delali. No, in jaz sem ga spil tu pri vas tri litre, pa več stati ne morem...»

Boginja pravice.

Pod Avstrijo se je ubogi slovenski kmet tožaril z bogatim nemškutarjem ter je pravdo izgubil. Zunaj na hodniku je opazil kmet nekak kip ter vprašal vratarja, koga kip predstavlja.

Vratar: «To je boginja pravice.»

Kmet: «Sedaj mi je jasno, da sem moral izgubiti pravdo, kajti če je pravica na hodniku, ne more biti v sodni dvorani.»

Pa prav nikjer

ne morete kupiti boljših oblek in obnem tako poceni kakor v Ljubljani v trgovini z moškimi oblekami

Fran Derenda

Gradišče št. 4.

Pozor! Pozor!

Kdor namerava zidati in potrebuje: nosilke, cement, štukador, betonsko in drugo železo, okovje, štedilnike, peči, mreže za ograjo in vse v to stroko spadajoče predmete, dobi iste ceno in v veliki izbiri pri

Schneider & Verovšek

trgovina z železino na debelo in drobno

Ljubljana, Dunajska cesta šte. 16
Točna postrežba! Zmerne cene!

Pozor ženini in neveste!

Zimnice

matrace, posteljne mreže, železne postelje (zložljive), otomane, divane in tapetniške izdelke nudi najceneje

RUDOLF RADOVAN

tapetnik

Krekov trg št. 7 (poleg Mestnega doma).

Janez Joška vpraša: «Kam pa greš?»

«Janez, ali ne veš?»

Grem h Krošeljnu na Martinovo cesto

kupovat, ker ima veliko izbero

moških modnih štofov

in dosti drugega različnega blaga, katerega Ti on najceneje dá.»

Gospodinje, šivilje, obrtniki!

Do sedaj neprekosljivi

šivalni stroji

„KÖHLER“

z 10 letnim jamstvom

se dobe v najmodernejših opre mah za rodbino, šivilje, krojače in čevljarje pri tvrdki

Iv. Auerhammer

Ljubljana, Kolodvorska ulica 3.

Prodaja se tudi na obroke.

Preizkušajte mirne duše najprej vsa mila! — Naposled se boste odločili vendarle za Elza-mila.

Ta mila zdravja in lepote niso samo prijetno dišča in močno se peneča toaletna mila, ampak imajo v sebi tudi še medicinsko preizkušene,

dobro delujoče sestavine, ter so torej koristna proti pegam, lišajem in različnim nečistostim kože. One store kožo mehko, nežno in kljubajočo učinkom vode in mrzlega zraka. Dobi se 5 vrst Elsa mil. Elsa lilijino mlečno milo, Elsa glicerinsko milo, Elsa borakšno milo, Elsa milo za britje, Elsa katransko ali šampon milo. Za pre-

izkušnjo 5 kosov Elsa mila že obenem z zavojnino in poštino za 52 Din proti naprej poslanem denarju. Po povzetju za 10 Din več (za poštino). Naročila upraviiti: lekarnarju Eugen V. Feller v Donjoj Stubici, Elsatrg 360, Hrvatska. Posamezne steklenice Elsa-fluida se dobe v lekarnah in sorodnih trgovinah ob znižanih cenah 79 9 Din.

Strpnost.

«Jaz pustim vsakemu človeku njegovo mišljenje,» je govoril Zvezdoslav. «Ako je kdo drugega mišljenja kakor jaz — s takšnim bedakom sploh ne govorim...»

Se ne izplača.

Mati: «Naša Jerica je pogoltnila novec za 10 par, daj poklicati hitro zdravnika!»

Oče: «Za 10 par se pa vendar ne izplača klicati zdravnika, ki stane 50 dinarjev...»

Zadnja prošnja.

Zdravnik: «Moram vam povedati, gospod, da je z vašim zdravjem zelo slabo. Ali hočete še koga videti?»

Bolnik: «Seveda, drugega zdravnika.»

MALI OGLASI

Vsakovrstna izprememba posesti.

Kmečka in gosposka posestva, 1 do 60 oralov, v raznih krajih in tudi blizu Maribora, mlini, trgovine, žage, gostilne so pod ugodnimi pogoji naprodaj. Tudi nakup, zakup, izročitev prostovoljne dražbe posreduje «MARSTAN», Maribor, Rotovski trg 1.

Mnogi ne vedo, da je glavni vzrok mnogih trpljenj in boleznih slabo negovano in zato občutljivo telo. Ni domišljavost, temveč le izpolnjenje naravnega zakona, če negujemo polt in lase. Za racionalno nego telesa slišimo vedno spet hvaliti: Fellerjevo pravo kavkaška Elsa pomado za obraz in kožo, Fellerjevo močno Elsa pomado za lase, Elsa milo zdravja in lepote, ki ne zahvaljuje svoje pristaše samo prijetnim vonjem, temveč tudi koristnim sestavinam, ki oplemenjujejo kožo. Elsa milo se dobi 5 vrst: Elsa lilijino mlečno, glicerinsko, boraksovo, katransko ter milo za britje. Za polizkušnjo se moreta naročiti 2 lončka pomade za 38 Din; 5 mil za 52 Din, že z zavojnino in poštino pri lekarnarju Eugenu V. Fellerju, Stubica Donja, Elsatrg 360, Hrvatska.

Lepe povesti

po znižanih cenah oddaja

Tiskovna zadruga v Ljubljani:

- Stare Jos., Lisjakova hči. Povest. Broširana 6 Din, vezana 16 Din, poština 1 Din 25 p.
- Stritar Josip, Sodnikovi. Povest. Broš. 10 Din, v platno vez. 20 Din, pošt. 1 Din 25 p.
- Kaš Igo, Dalmatinske povesti. Broš. 6 Din, vez. 13 Din, pošt. 1 Din 25 par.
- Hinko Dolenc, Izbrani spisi. (Spomini o Cerknškem jezeru, O gozdu in nekaterih njegovih ljudeh. Črtice o burji.) Broš. 10 Din, vez. 16 Din, pošt. 1 Din 25 par.
- Milčinski, Tolovaj Mataj in druge pravljice. Broš. 16 Din, vez. 26 Din, pošt. 1 Din 50 par.
- Milčinski, Zgodbe kraljeviča Marka. Vez. 16 Din, pošt. 1 Din 50 par.
- Filip Dom, Kako so se vrage ženili. Broš. 24 Din, vez. 30 Din, pošt. 1 Din 50 par.
- Milčinski, Drobiž. Broš. 14 Din, vez. 20 Din, pošt. 1 Din 75 par.
- Feigel, Tik za fronto. Broš. 14 Din, vez. 20 Din, pošt. 2 Din.

Knjige naročite in denar pošljite na **Knjigarno Tiskovne zadruge** v Ljubljani, Prešernova ulica 54.

Posestvo

vzajem v najem. — Ponudbe na upravo «Domovine» pod «Posestvo».

Prvovrstno naravno vino

lastnega pridelka, pa tudi sortirana graščinska vina iz ptujskega okraja se dobe pri g. Stojnscheggu v Rogaški Slatini pod jako ugodnimi pogoji. 37

Prodam smrekov gozd

z zemljo v izmeri treh johov po ugodni ceni. — Pojasnila daje Anton Zelič, posestnik v Gornji Rečici, pošta Laško. 41

Kmetje v okolici Maribora!

Najboljšo zamenjavo bučnega olja in prešanje Vam nudi **tovarna bučnega olja J. Hochmüller v Mariboru** Pod mostom (južni breg Drave). 40

Po nizki ceni dobite tudi najboljše otrobe (metilo) z 48 % čiste redline snovi. 43

KOLESA

kupite najboljše pri tvrdki

in vse potrebščine

OSRAM EXCELLA
žarnice šivalni stroji.

J. GOREC

Ljubljana, Dunajska cesta 1 v palači Ljubljanske kreditne banke in Gospodarska cesta 14 v hiši gostilne Novi svet.

Čevlje

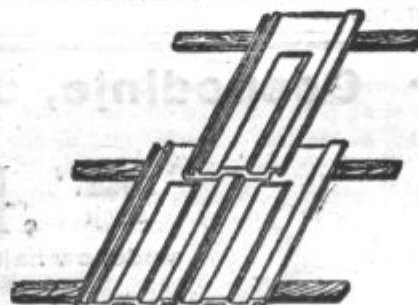
in vse druge domače potrebščine, kakor obleko, klobuke, perilo, britve, orodje razpošilja znana tvrdka „**VOJKA**“ LJUBLJANA št. 123.

Zahtevajte brezplačen bogato ilustrirani cenik! Vsak predmet se na željo zamenja ali denar vrne. 44

Ne pomaga nič! — Prepričajte se!

Kar je res! je pa le res!

Da se kupuje najbolj trpežno blago za ženske in moške obleke le v domači znani trgovini pri **Češniku** Ljubljana, Lingarjeva ulica Največja izbira svilnatih rut in šerp

Miklošičeva c. 13

Najtrpežnejše strešno kritje!

Združene opekarne, d. d. v Ljubljani prej VIDIC-KNEZ, tovarne na Viču in Brdu

nudijo v poljubni množini, takoj dobavno, najboljše preizkušene modele strešnikov, z eno ali dvema zareza, kakor tudi bobrovec (biber) in

zidno opeko.

Stekleni strešnik stalno na zalogi. Na željo se pošljeta takoj popis in ponudba!